

PANEVROPSKI UNIVERZITET

APEIRON

УНІВЕРСИТЕТ

za multidisciplinarnе i virtualne studije
Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

Banja Luka

Banja Luka: Bosna i Hercegovina/RS, Pere Krece 13, Pošt. fah 51 Banja Luka 78102; www.apeiron-uni.eu;
Studentska služba: Tel: +387 (0) 51 430 890; 430 892; 430 893; 430 894; 247 983; 247 984; 247 940; Fax: 430 891;
WEB E-mail: info@apeiron-edu.eu; **Rektorat:** Tel: +387 (0) 51 247 920; Fax: 247 921; Imejl: rektorat@apeiron-edu.eu;
Sekretar univerziteta: Tel: +387 (0) 51 247 944; **Vijeće za postdiplomske i doktorske studije:** +387 (0) 51 247 977;
Fakultet poslovne ekonomije: +387 (0) 51 247 927; 247 974; **Fakultet pravnih nauka:** +387 (0) 51 247 926; 247 973;
Fakultet informacionih tehnologija: +387 (0) 51 247 925; 247 976; **Fakultet zdravstvenih nauka:** +387 (0) 51 247 923; 247 976; **Fakultet sportskih nauka:** +387 (0) 51 247 924; 247 975; **Fakultet filoloških nauka:** +387 (0) 51 247 977;
Saobraćajni fakultet: dekan +387 (0) 51 247 976 **Management** – Upravni odbor +387 (0) 51 247 920; Direktor +387 (0) 51 247 918; Rektor: +387 (0) 51 247 922; management@apeiron-edu.eu; **Biblioteka:** +387 (0) 51 247 941; 247 988; **Računovodstvo:** +387 (0) 51 247 945; Fax: +387 (0) 51 430 898; E-mail: finansije@apeiron-edu.eu

PRAVILA

studija prvog ciklusa

Panevropskog Univerziteta

"APEIRON"

Banja Luka

Banja Luka, januar 2024.

PANEVROPSKI UNIVERZITET

"APEIRON"

za multidisciplinarnu i virtuelnu studiju

Pan-European University for Multidiscipline & Virtual Studies

PRAVILA

studija prvog ciklusa

Panevropskog Univerziteta **"APEIRON"**

Banja Luka

SADRŽAJ:

I OSNOVNE ODREDBE	5
II OBRAZOVNA DJELATNOST	9
1. Obrazovni ishodi i pedagoški principi.....	9
2. Studije prvog ciklusa	11
3. Studijski program.....	13
4. Nastavni plan i program.....	15
5. Metrika i metodika studija	24
6. Pristup studiju prvog ciklusa.....	30
7. Prelazak sa druge visokoškolske ustanove i produžetak školovanja	34
8. Evaluacija znanja i postignuća studenata	37
9. Pravila studija prvog ciklusa.....	60
10. Mentorstvo u studiju prvog ciklusa.....	63
11. Završni rad studenta.....	69
12. Učenje na daljinu i virtuelni studij.....	73
13. Naučna djelatnost Panevropskog univerziteta "APEIRON"	78
III ZAŠTITA PRAVA STUDENATA I ODGOVORNOST STUDENATA	80
IV PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA	83
V Nadležnost organa u studiju prvog ciklusa.....	88
1. Senat Panevropskog univerziteta	88
2. Nastavno-naučno vijeće Fakulteta	89
3. Vijeće katedre	90
4. Direktor	91
5. Rektor	92
6. Prorektori	93
7. Dekan	93
8. Upravni odbor.....	94
VI IZDAVAČKA DJELATNOST	95
VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	96

Polazeći od članova 54. i 73. Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br 67/20), te članova 254. i 107.-134. Statuta Panevropskog univerziteta "APEIRON" Banja Luka, Senat univerziteta na svojoj 202. sjednici održanoj dana 26. januara 2024 *donosi*

P R A V I L A

studija prvog ciklusa

Panevropskog univerziteta "APEIRON"

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilima reguliše se studij prvog ciklusa koji se organizuje na Panevropskom univerzitetu "APEIRON" (u daljem tekstu "*Panevropski univerzitet*"), a naročito: ciljevi studija, obrazovna djelatnost, pristup studiju i način priznavanja stranih visokoškolskih isprava odn. vrednovanje stranih studijskih programa, prelazak sa drugih visokoškolskih ustanova i produžetak školovanja, kriterijumi i uslovi prenosa ECTS bodova, način izvođenja studija, organizacija nastavno-obrazovnog procesa, struktura nastavnog plana i programa studija prvog ciklusa, evaluacija znanja, procedure pripreme, izrade i odbrane završnog rada, stručni, akademski odn. naučni nazivi zvanja u studiju prvog ciklusa, specifični organi i nadležnosti ostalih organa i tijela visokoškolske ustanove u studiju prvog ciklusa, način angažovanja akademskog i stručnog osoblja, prava i obaveze studenata, način obezbjeđenje kvaliteta i tranzicija studenata ranijeg predbolonjskog studija.

Član 2.

Panevropski univerzitet obavlja studij prvog ciklusa na licenciranim studijskim programima po osnovu rješenja o ispunjavanju uslova i dozvole za izvođenje studija prvog ciklusa na odobrenim studijskim programima koje izdaje Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske/Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske.

Član 3.

Osnovni cilj studija prvog ciklusa jeste da student-kandidat stekne osnovna opšta znanja utemeljena u profesionalnom znanju šire naučne oblasti odn. naučnog polja koji su predmet studija, te specijalistička znanja iz užeg područja vlastitog interesovanja u okvirima svog profesionalnog opredjeljenja, kao i da stekne potrebno znanje korišćenja naučnih metoda i istraživačkih tehnika kako bi se osposobio da analizira i kreativno rješava probleme iz svoje prakse.

Pojedinačni **ciljevi studija prvog ciklusa** koji se ostvaruju na Panevropskom univerzitetu obuhvataju:

- (1.) Sticanje i razvijanje znanja i sposobnosti posredstvom obrazovnog procesa i praktičnog rada s ciljem doprinosa razvoju pojedinaca i napretku društvene zajednice;
- (2.) Pružanje mogućnosti pojedincima da, pod jednakim uslovima steknu sposobnosti, kompetencije, znanja i vještine visokog obrazovanja i usvoje visoke moralne i humanističke vrijednosti koje proizilaze iz obrazovnih ciljeva studijskog programa kojeg studiraju;
- (3.) Ostvarivanje strateških ciljeva evropskog prostora visokog obrazovanja, cjeloživotnog učenja i mobilnosti studenata i akademskog osoblja u domenu studija prvog ciklusa;
- (4.) Ostvarivanje kvalifikacionog okvira studija prvog ciklusa koji je kompatibilan sa Kvalifikacionim okvirom u evropskom području visokog obrazovanja i koji omogućava sticanje opštih generičkih sposobnosti i kompetencija studija prvog ciklusa baziranih na evropskim standardima;
- (5.) Savladavanje osnovnog teorijskog okvira i preuzimanje kompetencija iz šire naučne oblasti u kojoj je lociran studij kao osnov za unapređena specijalistička i ekspertna znanja i profesionalni razvoj;
- (6.) Stvaranje i održavanje međunarodne uporedivosti standarda, naročito u evropskom kontekstu, te da se na taj način omogući, pospješi i unaprijedi mobilnost kako za studente tako i za akademsko osoblje;
- (7.) Da se omogući studentima prvog ciklusa razumijevanje i savladavanje znanja u njegovom području studija, koje se temelji na prethodno stečenim znanjima;

- (8.) Osposobljavanje studenata da mogu primijeniti svoje znanje i razumijevanje sadržaja vezanih za područje studija, kao i sposobnosti rješavanja problema u okvirima svog profesionalnog angažovanja;
- (9.) Osposobljavanje studenata da primjenjuju apstraktno razmišljanje, uz potreban nivo kreativnosti, čime se omogućava formiranje kritičkog mišljenja i rješavanje problema, kao i primjena osnovnih istraživačkih metoda u datoj disciplini;
- (10.) Osposobljavanje studenata da integrišu znanje i bave se problemima koji nastaju u praksi, te da formulišu sudove na osnovu datih informacija, uz spremnost za preuzimanje socijalnih i etičkih odgovornosti vezanih za primjenu tih znanja ili sudova;
- (11.) Sticanje interpersonalnih vještina i vještina timskog rada, primjerenih različitim kontekstima učenja i zaposlenja, osposobljavajući studente za pokretanje inicijative, donošenje odluka u deficitu vremena, rukovođenje i harmonizaciju timova i društvenih grupa.
- (12.) Redefinisanje nastavnih planova i reinženjering studijskih kurikuluma prvog ciklusa u cilju obezbjeđenja odgovarajućih profesionalnih kompetencija studenata, dizajniranja obrazovnog procesa kao stepenaste spirale i ostvarivanja principa cjeloživotnog učenja;
- (13.) Individualizacija i prilagođavanje studija intelektualnoj i psihološkoj mjeri i potrebama studenata kroz interdisciplinarni izborni program, istraživačku praksu i stažiranje.
- (14.) Uvođenje savremenih metoda rada sa studentima kroz interaktivnu nastavu u malim grupama i kroz pedagoške radionice, istraživački rad i rad na projektima, kreativnu participaciju studenata u obrazovnom procesu i evaluaciju znanja studenata u vidu kontinuiranog procesa praćenja njihovih postignuća i sinteze svih oblika rada;
- (15.) Uspostavljanje i razvijanje svestrane akademske saradnje u domenu studija prvog ciklusa sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, privrednim subjektima i istraživačkim institucijama, sa akcentom na razvoj zajedničkih studijskih programa, naučno-istraživačkih projekata, mobilnosti studenata i akademskog osoblja i razvoja koncepta dvojnih i zajedničkih diploma;

Član 4.

Na Panevropskom univerzitetu se prema vrsti studija koji je licenciran na pojedinim studijskim programima u skladu sa pretežnim sadržajima i razvojem studijskih programa, organizuju dva tipa studija prvog ciklusa:

- a) **Strukovne studije**, u kojima je nastavni program fokusiran na stručno-aplikativna i specijalistička znanja i vještina, te primjenu tih znanja u osnovnoj

profesiji stečenoj završetkom studija. Akademsko-opšteobrazovni i teorijsko-metodološki sadržaji su zastupljeni u obimu potrebnom za razumjevanje teorijskih i naučno-stručnih osnova struke kako bi studenti mogli da razumjevaju i efektivno usvoje profesionalne kompetencije.

Cilj strukovnih studija je da studenti steknu i odgovarajuće generičke kompetencije studija prvog ciklusa, vještine komuniciranja u struci, znanja i sposobnosti u rješavanju složenih tehničkih i radnih problema, sposobnost stručne kritike, te da steknu karakterne osobine odgovornosti, inicijativu i samostalnost u odlučivanju i upravljanju.

Sastavni dio strukovnih studijskih programa je praktična nastava.

- b) **Akaderske studije**, u kojima je nastavni program fokusiran na akademsko-opšteobrazovne i teorijsko-metodološke sadržaje, te stručne sadržaje u mjeri potrebnj za sticanje sposobnosti za prenos i primjenu teorijskih znanja u praksi, za rješavanje složenih tehničkih i radnih problema, pronalaženje novih izvora znanja i primjenu naučnih metoda.

Studijski programi koji pripadaju akademskom studiju pripremaju studenta za vertikalnu prohodnost u sistemu studiranja, za naučno- istraživački rad i rad sa visokim stepenom samostalnosti i kreativnosti, te daju studentu sposobnost za analizu, upravljanje i kontrolu složenim procesima.

Četverogodišnji studij prvog ciklusa koji je dizajniran na Panevropskom univerzitetu je istovremeno i akademski i profesionalno-specijalistički studij sa mogućnošću usmjerenja studenata u četvrtoj godini i sa ciljem sticanja osnovnih teorijsko-stručnih i stručno-aplikativnih znanja kao i metodoloških pojmova i vještina neophodnih za primjenu znanja u praksi.

Sastavni dio profesionalnih studija prvog ciklusa može da bude i učestvovanje u istraživačkim projektima, praktičnoj nastavi odn. stažiranje kao profesionalni dio završnog rada.

Fokus na akademsko-profesionalni četverogodišnji studij utiče na definisanje konačne strukture nastavnog plana i programa studenta u izbornom dijelu programa kroz moguću odabir odgovarajućih modula usmjerenja u završnoj četvrtoj godini studija i projektovanje odgovarajućih praktično-profesionalnih sadržaja studija, te izbor specifičnih sadržaja osnovne i dopunske literature i ostalih pisanih i elektronskih izvora za podršku studiju.

II OBRAZOVNA DJELATNOST

1. Obrazovni ishodi i pedagoški principi

Član 5.

Studijski programi studija prvog ciklusa koji su projektovani i uvedeni na

Panevropskom univerzitetu obezbjeđuju razvoj i sticanje **opštih (generičkih) kompetencija** kod studenata koje obuhvataju ali se ne iscrpljuju sa sljedećim sposobnostima i vještinama: *sposobnošću analize i sinteze, rješavanju problema, sposobnost planiranja i organizovanja, sposobnost donošenja odluka, sposobnost stvaranja novih ideja (kreativnost) i prilagođavanja novim situacijama, vještine upravljanja informacijama (sposobnost da se dobije i analizira informacija iz različitih izvora), timski rad i sposobnost rada u interdisciplinarnim timovima, interpersonalne vještine, sposobnost primjene znanja u praksi i istraživačke vještine, sposobnosti i vještine kreiranja i upravljanja (menadžment) projektima, sposobnost samostalnog učenja, usmena i pisana komunikacija na maternjem i stranom jeziku, te etičku posvećenost u realizaciji gore navedenih kompetencija*. Studij prvog ciklusa takođe obezbjeđuje sticanje **osnovnog opšteg znanja utemeljenog u osnovnom profesionalnom znanju** u širim naučnim oblastima i naučnim poljima koji su predmet studija, *(koji uključuju i teorijsko-metodološka znanja bitna za razumjevanje teorijskih postavki i koncepta i opštih metodoloških okvira naučnih oblasti)*, te sticanje **specifičnih akademsko-stručnih kompetencija** vezanih za uže naučne oblasti i pojedinačne naučne discipline *(koji uključuju naučno-stručna i opšte-stručna predznanja bitna za razumjevanje sadržaja predmeta ili uže naučne oblasti i aktuelne sadržaje specifičnih znanja pojedinačnih naučnih disciplina koje su predmet studijskog programa. Akademsko-stručne kompetencije podrazumijevaju i razvoj pristupa predmetu, razvoj specifične metodologije predmeta i načina rješavanja problema u specifičnoj oblasti, te primjenu znanja u praksi)*.

Član 6.

Univerzitet će u izvođenju studija prvog ciklusa primjenjivati **metodološke principe** kojima se podstiče interaktivni karakter obrazovnog procesa, samostalnost i uloga studenta kao aktivnog subjekta tog procesa:

- Promjenjena **uloga nastavnika kao mentora, savjetnika i motivatora obrazovnog procesa** koji omogućava da student sagleda značaj i mjesto određene naučne discipline u sistemu znanja, posreduje u razvijanju sposobnosti razumjevanja i primjene znanja, preuzima ulogu medijatora ličnih interesa i preferencija studenta, koji sagledava specifične sposobnosti studenta i nedostatke u znanju odn. u prethodnom kurikulumu studenta, te na osnovu tih uvida asistira studentu u kritičnoj selekciji didaktičkih materijala i izvora i organizaciji obrazovnih scenarija i situacija;
- **Obrazovanje orjentisano ka studentu** i njegovim stvarnim mogućnostima i sposobnostima učenja odn. nivou njegovog ulaznog predznanja - zahtjevajući veći stepen učešća *(interakcije)* studenta u nastavi i istraživanju, da bi se razvile sposobnosti samostalnog upravljanja izvorima informacija i projektima, te sposobnost evaluacije informacija i rezultata primjene znanja;
- **Ostvarivanje veće pedagoške relevantnosti procesa evaluacije znanja**

studenta uvođenjem kontinuirane i kompleksne evaluacije svih faktora postignuća studenta i dodavanjem specifičnih indikatora koji omogućavaju preciznije i prilagođenije mjerenje učinaka obrazovnog procesa;

- **Promjena u pristupu obrazovnim aktivnostima**, kroz podsticanje ličnog sistematskog učešća studenata u individualnoj i grupnoj pripremi pedagoških sadržaja, kolaborativnom učenju, u ličnim i grupnim prezentacijama obrazovnih sadržaja koji se uče i u kontinuiranom sagledavanju rezultata pedagoškog rada i učenja;
- **Promjena u organizaciji i metodologiji obrazovnog procesa** kroz razvoj interaktivne nastave i inovativnih načina participacije studenata u obrazovnom procesu u vidu uvođenja istraživačkog procesa u sistemu učenja, promjene konteksta učenja, promjene pristupa organizaciji učenja, uključivanja koncentrovanih programa, racionalizacije i individualizacije nastavnih planova, definisanja fleksibilnijih programa i pedagoških metoda pri obradi nastavnih sadržaja koji obezbjeđuju neposredne konsultacije i direktnu mentorsku podršku studentima.

2. Studije prvog ciklusa

Član 7.

Studije prvog ciklusa su efikasane, **individualne** i kredibilne studije, dizajnirane po mjeri studenta, koje se izvode sistemom ličnog mentorstva, vođenjem instruktivne i konsultativne nastave i vježbi, te organizovanjem studentske prakse i istraživačkih projekata studenata.

Panevropski univerzitet u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju organizuje studije prvog ciklusa u trajanju od:

- tri godine, kao šestosemestralne studije koje se vrednuju sa minimalno 180 ECTS kredit bodova
- četiri godine, kao osmosemestralne studije sa mogućnošću usmjerenja koje se vrednuju sa minimalno 240 ECTS kredit bodova.

Uslov za završetak studija prvog ciklusa u trajanju od 4 godine je koje vrednovane sa 240 ECTS bodova je izrada i odbrana diplomskog rada.

Lice koje završi studije prvog ciklusa u trogodišnjem trajanju i stekne minimum **180** ECTS bodova, stiče odgovarajuće zvanje u odabranoj naučnoj oblasti, zavisno do zakonskih rješenja koja regulišu korištenje akademskih titula i sticanje naučnih i stručnih zvanja. Na diplomu se može, zavisno od zakonskih rješenja, referencirati i broj stečenih kredit bodova.

Lice koje završi studije prvog ciklusa u četverogodišnjem trajanju i stekne minimum **240** ECTS bodova, te izradi i odbrani završni rad u skladu sa Pravilnikom o

diplomskom, specijalističkom, pristupnom i master radu stiče odgovarajuće zvanje u odabranoj naučnoj oblasti, zavisno do zakonskih rješenja koja regulišu korištenje akademskih titula i sticanje naučnih i stručnih zvanja. Na diplomi se može, zavisno od zakonskih rješenja, referencirati i broj stečenih kredit bodova.

Izbor usmjerenja u četverogodišnjem studiju prvog ciklusa može da se referencira u sadržaju stečene diplome u kojoj pored osnovnog propisanog naziva akademskog zvanja u određenom naučnom polju može da se navede i naziv užeg profesionalnog usmjerenja.

Član 8.

Panevropski univerzitet "APEIRON" obavlja studije prvog ciklusa u naučnim oblastima i naučnim poljima u kojima su matični licencirani studijski programi za koje univerzitet ima dozvolu za rad i u kojima su matične organizacione jedinice za **ostvarivanje obrazovnih i drugih edukativnih djelatnosti** koje se nalaze u njegovom sastavu.

Matičnost fakulteta definisana je u Nastavnim programima studijskih programa koji se izvode na tim organizacionim jedinicama.

Član 9.

Panevropski univerzitet obavlja studij prvog ciklusa u redovnom i vanrednom studiju u sjedištu Univerziteta u Banjoj Luci, te van sjedišta Univerziteta u registrovanim odjeljenjima Univerziteta za koja ima dozvolu nadležnog Ministarstva za obavljanje djelatnosti van sjedišta, u visokoškolskim ustanovama sa kojima ima sklopljene Ugovore o mobilnosti ili Ugovore o akademskoj, naučno-tehničkoj i poslovnoj saradnji, u ispitnim centrima van sjedišta univerziteta za predmete čiji karakter to zahtjeva, kao i na drugim lokacijama u kojima ima pribavljenu dozvolu za obavljanje djelatnosti.

Član 10.

U okviru studija prvog ciklusa Panevropski univerzitet obavlja obrazovnu, naučno-istraživačku, ekspertno-konsultantsku i izdavačku djelatnost. Panevropski univerzitet može u okviru ovog studija da obavlja i druge poslove kojima se komercijalno iskazuju rezultati naučno-istraživačkog rada.

U okviru studija prvog ciklusa Panevropski univerzitet samostalno, ili u saradnji sa drugim obrazovnim i istraživačkim organizacijama, obavlja osnovna i primjenjena istraživanja i istraživanja koja su u funkciji razvoja obrazovne djelatnosti.

Član 11.

Prema **načinu izvođenja** univerzitet obavlja redovne i vanredne studije. Univerzitet realizuje pojedine nastavne i obrazovne oblike metodom "učenja na daljinu" (*distance learning*) odn. u sistemu virtuelnih studija u naučnim poljima koja su kompatibilna sa načinom izvođenja nastave u sistemu "učenja na daljinu" i kada je to spojivo sa

prirodom studija.

Način izvođenja učenja na daljinu je definisan *Pravilnikom o virtuelnom studiju i obrazovanju na daljinu Panevropskog univerziteta "APEIRON"* kojeg donosi Senat univerziteta.

Univerzitet obavlja studije prvog ciklusa kao kombinaciju dijalog sistema interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta. Na univerzitetu se realizuje integrisani mješoviti model učenja (*blended learning*) koji pretpostavlja sintezu kontaktne nastave, obrazovanja na daljinu i mobilnog obrazovanja, odn. sintezu različitih oblika isporuke nastavnih sadržaja, različitih nastavnih metoda poučavanja i obrazovnih stilova u okviru kojih se preferiraju **problemsko učenje** (*problem-based learning*) i **učenje bazirano na projektima** (*project based-learning*).

Član 12.

Panevropski univerzitet djeluje u kooperaciji sa domaćim i inostranim partnerima na osnovu zaključenih sporazuma i ugovora čime se ostvaruje internacionalni i evropski karakter studija, te sinergija obrazovnih, poslovnih, socijalnih i humanističkih efekata u radu ustanove.

Panevropski univerzitet može u okviru sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva da organizuje zajedničke studijske programe prvog ciklusa kao i da pruža kadrovske, tehničke i organizacione usluge za studij prvog ciklusa svojim akademskim partnerima.

Studijskim programom koji organizuje i izvodi dvije ili više visokoškolskih ustanova koje imaju dozvolu za rad stiće se **dvojna** (*double degree*), **zajednička** (*joint degree*) ili **višestruka** (*multiple degree*) **diploma**.

Način izvođenja zajedničkog studijskog programa definiše se *Pravilima o zajedničkom studiju i mobilnosti studenata* koje donosi Senat univerziteta.

Član 13.

Nastava na studiju za sve vidove studija izvodi se na **srpskom ili hrvatskom ili bosanskom jeziku** i/ili na jednom od **svjetskih jezika** (*engleski, njemački, ruski, francuski*).

Na Panevropskom univerzitetu su u ravnopravnoj upotrebi ćirilčno i latinično pismo.

U jedinicama osnovanim sa inostranim partnerima, nastava se izvodi na jednom od svjetskih jezika (*engleski, njemački, ruski, francuski*), odn. na jeziku zemlje u kojoj se nastava izvodi.

Studenti mogu polagati ispite na jednom od **jezika konstitutivnih naroda**, po vlastitom izboru ili na jednom od svjetskih jezika.

3. Studijski program

Član 14.

Studijskim programom studija prvog ciklusa utvrđuje se:

- Naziv i ciljevi programa;
- Model studijskog programa;
- Matičnost studijskog programa prema oblastima obrazovanja;
- Vrsta studija i ishod procesa učenja sa definisanim kompetencijama znanja, vještina i sposobnosti koje treba dobiti student nakon savladavanja programa;
- Stručni, akademski odnosno naučni naziv kvalifikacije/titule;
- Uslovi za upis na studijski program;
- Lista obaveznih i izbornih studijskih područja odn. predmeta koji čine studijski program sa okvirnim sadržajem, ciljevima i opisom predmeta;
- Ishodi procesa učenja svakog pojedinog predmeta sa kompetencijama koje treba da dobiti student nakon savladavanja predmeta;
- Način izvođenja studija i potrebno vrijeme za izvođenje pojedinih oblika studija;
- Predviđeni broj časova za pojedine predmete i njihov raspored po godinama;
- Jezik (jezici) na kojem (kojima) se izvodi nastava i vrši ocjenjivanje određenog predmeta ili pojedinog studijskog oblika;
- Način procjene rezultata svakog pojedinog oblika studija i svakog predmeta;
- Bodovna vrijednost svakog predmeta iskazana u skladu sa ECTS;
- Bodovna vrijednost završnog rada na studijama prvog i drugog ciklusa iskazana u ECTS bodovima;
- Preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta;
- Uslovi upisa studenta u sljedeći semestar/trimestar, odnosno sljedeću godinu studija;
- Literatura i izvori potrebni za savladavanje nastavnog programa svakog pojedinog predmeta;
- Prohodnost prema daljim studijima i profesionalni status;
- Način izbora predmeta iz drugih studijskih programa;
- Uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija;
- Kriterijume i načine osiguranja kvaliteta;
- Obaveze studenata i dinamiku studiranja;
- Druga pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Panevropski univerzitet definiše u strukturi studijskog programa oblike i načine izvođenja nastave za vanredni studij, kao i posebne uslove i način ostvarivanja učenja na daljinu.

Izmjene studijskog programa vrše se po postupku utvrđenom za njegovo donošenje.

Izmjene i dopune studijskog programa za koji je Panevropski univerzitet dobiodozvolu za rad, a koje se vrše radi njegovog usklađivanja sa organizacijom rada i dostignućima nauke u skladu sa propisanim standardima za akreditaciju studijskih programa, ne smatraju se novim studijskim programom.

Izmjene i dopune studijskog programa ne mogu uključivati izmjenu oblasti obrazovanja kojoj pripada studijski program, naziva studijskog programa, niti zvanja koje se stiče njegovim završetkom.

4. Nastavni plan i program

Član 15.

Nastavnim planom (*syllabus*) utvrđuje se raspored predmetnih jedinica (*nastavni predmeti, nastavni moduli, seminari, studentska praksa, naučna istraživanja, naučni i stručni radovi, stažiranje i volontiranje i drugo*) prema nastavnim blokovima, semestrima i godinama studija sa pripadajućom metrikom studija, kao i struktura predmetnih jedinica prema tipu, prema pripadnosti predmetnoj oblasti odn. širem i užem naučnom području, prema nivou složenosti/apstrakcije i prema obaveznosti predmeta.

Nastavni plan još obuhvata i strukturu studijskog programa razrađenu prema nastavnim i obrazovnim jedinicama, ciljeve, izvore i kriterije odabira izbornog programa, izvorni i modularni izborni program, pregled uzajamno razmjenjivih kompatibilnih studijskih programa, izborni program iz kompatibilnih studijskih programa i izborni program usmjerenja.

Nastavnim planom Panevropskog univerziteta definiše se i način realizacije izbornog programa, režim intenzivnih studija, program specijalizacija, međusobna kompatibilnost studijskih programa u razmjeni programskih sadržaja, te lista izbornih i fakultativnih predmeta sistematizovana prema studijskim oblastima sa specifičnim uslovima vezanim za izbor i polaganje izbornih predmeta (prerequisites). Studenti su dužni da poštuju kriterije i pravila realizacije izbornog programa definisanih Nastavnim planom.

Nastavnim programom (*curriculum*) utvrđuju se ciljevi predmeta sa očekivanim ishodima i kompetencijama znanja i vještina i okvirni sadržaj nastavnog predmeta, preduslove za pohađanje predmeta, oblici i metodologija izvođenja nastave, načine evaluacije znanja, kao i spisak obaveznih udžbenika, priručnika, ostale literature idrugih izvora na

osnovu kojih se polažu ispiti iz tog nastavnog predmeta.

Član 16.

Nastavni plan obaveznih, izbornih i fakultativnih predmeta i ostalih programskih aktivnosti na studiju prvog ciklusa donosi Senat Panevropskog univerziteta "APEIRON" na osnovu prijedloga Nastavno-naučnih vijeća fakulteta.

Nastavni plan studija koje se izvode po Sporazumu sa drugim visokoškolskim ustanovama donose organi tih ustanova ili zajednički organi.

Član 17.

Nastavni program za pojedine predmete donosi Senat univerziteta, na prijedlog predmetnog nastavnika. Nastavni program se dizajnira prema savremenim pedagoškim principima uvažavajući jednosemestralni karakter predmeta i strukturalne zahtjeve iz studijskog programa.

Prije usvajanja nastavnog programa pojedinih predmeta/modula Senat može da pribavi i mišljenje Nastavno-naučnog vijeća fakulteta ili Katedre kojoj pripada predmet/modul.

Član 18.

Nastavni program obuhvata komponente obaveznog, izbornog, diferencijalnog i fakultativnog nastavnog programa podjeljenog u teorijsko- metodološki i opšte-stručni obavezni blok, specijalističko-aplikativni izborni blok, istraživačko-akcionu programsku komponentu, te komponente specijalističkog, pristupnog i završnog rada.

Obavezni program obezbjeđuje sticanje opštih, generičkih kompetencija studenata na nivou prvog ciklusa, te specifičnih kompetencija vezanih za teorijsko-metodološka, naučno-stručna i opšte-stručna znanja bitna za razumjevanje sadržaja predmeta ili uže naučne oblasti.

Obavezni program studija obuhvata u višim godinama studija i stručno- aplikativne discipline.

Izborni program obezbjeđuje sticanje dodatnih stručno-aplikativnih i specijalističkih kompetencija studenata u oblasti studija prvog ciklusa i u okruženju teme specijalističkog i završnog rada.

Diferencijalnim programom student stiče nedostajuće ulazne kompetencije za studij prvog ciklusa, ukoliko ima završen studij prvog ciklusa koji obezbjeđuje djelimičnu matičnost na upisanom programu. Diferencijalni program se određuje studentu koji prelazi sa druge visokoškolske ustanove kao razlika između programa te ustanove i studijskog programa kojeg je student upisao na Panevropskom univerzitetu. Diferencijalni program zamjenjuje djelimično ili u cjelosti izborni program studija prvog ciklusa ukoliko je manji ili jednak broju ECTS bodova izbornog programa. Ukoliko je diferencijalni program prema komisijskom vrednovanju veći od izbornog programa, tada u cjelosti zamjenjuje izborni program, a razlika ECTS povećava ukupno

planirani fond ECTS bodova studija prvog ciklusa.

Fakultativni program je namjenjen naprednim studentima koji namjeravaju da u četverogodišnjem studijskom programu prvog ciklusa steknu i odgovarajuće usmjerenje odn. koji služi kao priprema za nastavak studija na drugim visokoškolskim ustanovama. Fakultativni program ne može da bude vrednovan sa više od 30 ECTS bodova.

Istraživačko-akcioni program obuhvata aktivnosti vezane za istraživanje naučnih i stručnih izvora prilikom pisanja studentskih radova, učešće studenta u naučno-istraživačkim odn. stručnim projektima, odbranjene ili objavljene radove studenta, učešće na naučno-stručnim skupovima, radnu, stručnu, kliničku i laboratorijsku praksu i autorstvo u inovacijama i patentima.

Član 19.

Način vrednovanja pojedinih komponenti istraživačko-akcionog programa razrađen je u Nastavnom planu i programu svakog pojedinačnog studijskog programa i u Pravilniku o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

U četverogodišnjem studiju prvog ciklusa student je obavezan da izradi i odbrani završni diplomski rad koji mora da zadovolji kriterije definisane u ovom pravilniku i koji se procjenjuje sa ne manje od 5 i ne više od 15 ECTS.

Član 20.

Kredit-bodovi norme za studij prvog ciklusa ciklusa, akumuliraju se po osnovu kredit-bodova stečenih tokom samih studija savladavanjem plana i programa studija, kredit-bodova stečenih iz prethodnog studija uključujući i bodove dodjeljene za diplomski ili specijalistički rad, bodove dodjeljene za aktivnosti studenta-kandidata u izbornom i akciono-istraživačkom programu koji su izraz prepoznatljivog uloženog rada i koji su relevantni za sadržaj studija ili usvojenu temu završnog rada.

U okviru akciono-istraživačkog programa, kao specifične izborne aktivnosti studenata, vrednuju se: istraživanje i naučno-istraživačke aktivnosti studenta, referati i koreferati na okruglim stolovima i tribinama, verifikovano učešće na seminarima, konferencijama, radionicama koje odobri i procjeni predmetni nastavnik, učešće u radu na stručnim i naučno-istraživačkim projektima, sertifikati i uvjerenja o položenim kursevima, koje odobri i ocjeni predmetni nastavnik a čija je tema i sadržaj usko vezana za naučno područje studija, radovi publikovani u naučnim i stručnim časopisima i zbornicima, čija je tema i sadržaj usko vezana za naučno područje studija, inovacije i patentni koji su zvanično priznati odn. certifikovani.

Član 21.

Ciljevi izbornog programa u **individualizaciji** studija prvog ciklusa su:

⇒ Sticanje dodatnih naučno-stručnih, opšte-stručnih i specijalističkih

znanja interdisciplinarnog karaktera iz užih naučnih oblasti koje pokrivaju specifične aspekte izabranog usmjerenja u okviru upisanog studija, odn. koji pokrivaju specifične aspekte vezane za izabranu temu završnog rada.

- ⇒ Sticanje *specifičnih znanja odn. vještina* koji nisu u okviru obaveznog programa, a za koje student ima lični afinitet, ili će mu trebati u nastavku studija, u naučno-istraživačkom radu ili u profesionalnoj karijeri;
- ⇒ Realizacija interdisciplinarnog studija kroz kombinovanje različitih užih naučnih oblasti čime student potvrđuje svestranost vlastite ličnosti;
- ⇒ Priprema za prelazak na drugu visokoškolsku ustanovu ili za *nastavak studija u zemlji ili u inostranstvu*.

Član 22.

Student dizajnira izborni program u saradnji sa predmetnim nastavnicima ili sa mentorom studija prvog ciklusa iz sljedećih izvora:

- polaganjem **izvornih izbornih predmeta odn. modula** koji su planirani za upisani studijski program;
- polaganjem (obaveznih i/ili izbornih) predmeta **iz kompatibilnih studijskih programa** uvedenih na Panevropskom univerzitetu;
- **komisijskim vrednovanjem i priznavanjem ispita** položenih na drugim visokoškolskim ustanovama;
- vrednovanjem odbranijenih **seminarskih radova odn. radova objavljenih** u kategorisanim stručnim i naučnim publikacijama;
- vrednovanjem **učešća na naučnim ili sručnim skupovima** sa ili bez prezentovanja radova;
- vrednovanjem **učešća u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima** odn. vrednovanje **vlastitog istraživačkog rada**;
- vrednovanjem **radne, stručne, kliničke i laboratorijske prakse** obavljene tokom studija;
- **autorstvom u inovacijama i patentima** koji su zvanično priznati odn. certifikovani;

Član 23.

Izvorni izborni program je skup svih izbornih predmeta jednog studijskog programa u okviru kojeg student može da izvrši odabir pojedinih predmeta za ispunjavanje nastavnih obaveza vezanih za izborni program studija.

Nastavni plan izbornog programa Panevropskog univerziteta sortiran po naučnim

poljima utvrđuje Senat univerziteta svake školske godine na osnovu rezultata studentske ankete o izbornom programu koja se sprovodi među studentima svake godine u periodu od 15. oktobra do 15. novembra, vodeći pritom računa i o mogućnosti formiranja minimalne nastavne grupe za pojedine izborne predmete, te o raspoloživosti akademskog osoblja za izvođenje nastave i ostalih obrazovnih aktivnosti na izabranim izbornim predmetima.

Univerzitet po pravilu neće obezbjediti izučavanje izvornih izbornih predmeta za koji se opredjeli manje od 7 studenata u tekućoj školskoj godini. Menadžmentuniverziteta može da zbog interesa Univerziteta odobri izvođenje pojedinih izbornih predmeta za koje se opredjeli i manji broj studenata. U tom slučaju primjenit će se režim konsultativne nastave, a studenti pripremaju predmet za koji se organizuje konsultativna nastava **samostalno** pri čemu koriste i sva informaciono-komunikaciona sredstva i tehnologije učenja na daljinu koji su uvedeni na Panevropskom univerzitetu, kao i uputstva koja su dobili na konsultacijama sa nastavnim osobljem.

Član 24.

Prilikom odabira izbornih predmeta student mora da vodi računa o sljedećim kriterijima:

- (1.) Broj ECTS kredit-bodova iz odabranih izbornih predmeta mora da zajedno sa kredit-bodovima iz obaveznog programa studija, te bodovima stečenim iz ostalih izvora izbornog programa obezbijedi propisan broj ECTS kredit-bodova školske godine (*60 ECTS bodova*).
- (2.) Student ne može odabrati izborni predmet ukoliko ne ispunjava preduslove za pristup predmetu u skladu sa nastavnim programom predmeta tj. ukoliko ne posjeduje specifična prethodna znanja odn. kompetencije koji su preduslov za uspješno savladavanje izabranog predmeta.

Kriterijumi i procedure sticanja i priznavanja ECTS bodova iz pojedinih specifičnih izvora izbornog programa bliže se razrađuju Nastavnim programom studija.

Član 25.

Student može da ostvari izborni program polaganjem predmeta iz kompatibilnih studijskih programa. Svi studenti Panevropskog univerziteta imaju pravo da realizuju svoj izborni odn. fakultativni program bez obzira na kojem Fakultetu se organizuje nastavni proces za određeni predmet.

Lista kompatibilnih, uzajamno razmjenjivih studijskih programa je sastavni dio nastavnog plana svakog studijskog programa. Ukoliko se izabrani predmet realizuje u okviru redovnog i obaveznog programa u pojedinim studijskim programima drugih fakulteta Panevropskog univerziteta, tada se student slobodno priključuje grupi studenata na tom studijskom programu i u okviru iste grupe savladava sve nastavne

obaveze predviđene za taj predmet.

Član 26.

Student može da ostvari dio izbornog programa putem komisijskog priznavanja ispita položenih na drugim visokoškolskim ustanovama, ili na drugim studijskim programima u okviru Panevropskog univerziteta, u skladu sa odredbama Statuta univerziteta koje regulišu priznavanje ispita.

Studentu se kao izvor izbornog programa ne mogu komisijski priznavati ispitipoloženi tokom studija istog ciklusa na upisanom studijskom programu.

Član 27.

Intenzivan studijski program pune kalendarske godine je studijski program prvog ciklusa koji omogućava sticanje po osnovu nastavnih i obrazovnih aktivnosti maksimalno dozvoljene i legitimne sume od 75 ECTS kredit-bodova, tokom jedne školske godine.

Student Panevropskog univerziteta, tokom jedne školske godine, po osnovu polaganja ispita iz redovnog, izbornog, diferencijalnog i fakultativnog programa, te po osnovu ostalih studijskih aktivnosti koje se buduju, ne može steći više od 75 ECTS kredit-bodova.

Intenzivni studijski program odobrava se studentima zbog savladavanja diferencijalnog programa koji je određen studentu po osnovu prelaska sa druge visokoškolske ustanove ili po osnovu upisa sa diplomom druge visokoškolske ustanove.

Intenzivni studijski program može da se odobri studentu na lični zahtjev zbog savladavanja fakultativnog studijskog programa uporedno sa tekućim studijskim programom.

Intenzivni studijski program sa utvrđenim planom intenzivnog studija, odobrava Rektor Univerziteta.

Izvođenje Intenzivni studijskog programa obavlja se pod kontrolom mentora.

Član 28.

Studentima četverogodišnjeg studija prvog ciklusa, omogućeno je odgovarajuće usmjerenje kroz odabir izbornog programa odn. studijskih modula. Student koji želi da ostvari odgovarajuće usmjerenje dužan je da podnese zahtjev studentskoj službi na početku školske godine.

Ukoliko studenti žele da postignu odgovarajuće usmjerenje moraju da u okviru izbornog programa polože predmete odn. studijske module predviđene za sticanje usmjerenja prema Nastavnom planu izbornog programa studija na Panevropskom univerzitetu.

Ukoliko se student opredjeli za odgovarajuće usmjerenje u okviru studijskog programa kojeg je upisao, dio njegovog izbornog programa je predodređen nastavnim programom studijskog usmjerenja.

Član 29.

Nastavni predmeti na studiju prvog ciklusa koji se organizuje na Panevropskom univerzitetu "APEIRON" su jednosemestralni.

Bodovna vrijednost svakog predmeta u izbornom programu iskazana u skladu sa ECTS može da ima tri različita nivoa težinskog faktora zavisno od obima utrošenog rada i vrste dodatnih obrazovnih sadržaja koji se primjenjuju u obradi izbornog predmeta odn. zavisno od obima dodatnih poglavlja obavezne literature i obima dopunske literature;

- ❑ modularna bodovna vrijednost, primjenjuje se na sadržaje izbornog programa i predmete koji se obrađuju u okvirima izbornih modula. Ova vrijednost ima najmanji težinski faktor;
- ❑ standardna bodovna vrijednost predstavlja uobičajenu vrijednost težinskih faktora koja se primjenjuje na sve predmete, prvenstveno u studiju prvog ciklusa;
- ❑ napredni nivo primjenjuje se za izborne predmete u studiju drugog i trećeg ciklusa i podrazumjeva dodatne odn. proširene obrazovne sadržaje i proširene odn. dodatne izvore za učenje;

Težinski faktori pojedinih izbornih predmeta utvrđuju se metodologijom kalkulacije radnog opterećenja studenata u okvirima metrike kreditnog sistema bodovanja.

Član 30.

Klasifikacijom predmeta prema različitim kategorijama postiže se uravnotežena struktura studijskog programa sa stanovišta izgradnje

kurikuluma i postizanje planiranih obrazovnih ishoda.

Prema **predmetnoj odn. funkcionalnoj oblasti** (*subject area*) predmeti pripadaju sljedećim studijskim modulima:

- ❑ opšte – predmeti zajedničkih osnova koji razvijaju tzv. „prenosive“ vještine koji daju opšte (generičke) kompetencije cijelog studijskog ciklusa.
- ❑ osnovne, koji predstavljaju bazu naučne oblasti kojoj pripada studijski program a čija je namjena da studentima daju opšta znanja neophodna za savladavanje stručnih predmeta,
- ❑ stručne, koji čine osnovu kvalifikacije i daju studentima kritičnu masu akademskih i strukovnih kompetencija za bavljenje izabranom profesijom,
- ❑ usko-stručne i stručno-aplikativne, koji predstavljaju specijalizovano proučavanje neke uže stručne discipline ili primjenu stečenih znanja i vještina u užoj oblasti,
- ❑ komplementarne, koji pripadaju drugim oblastima, ali su povezani sa matičnom oblašću i doprinose dostizanju ishoda učenja u matičnoj oblasti i

Prema **težinskom faktoru** predmeti su:

- ❑ seminarni (seminar) - predmeti manjeg obima i kraćeg trajanja, oblik praktične nastave radi učvršćenja i produbljenja znanja.
- ❑ specijalistički (specialised level course) – namjenjeni izgradnji znanja i iskustva u specijalnim područjima ili disciplinama;
- ❑ osnovni (basic level course) - daju uvodna znanja;
- ❑ srednji (intermediate level course) - namjenjeni da prodube osnovna znanja
- ❑ viši-srednji (higher intermediate) - namjenjeni da prodube teorijsko stručna znanja
- ❑ napredni (advanced level course) – namjenjeni svestranoj teorijsko-metodološkoj i opšte-stručnoj elaboraciji predmeta

Prema **statusu predmeta** u zavisnosti od uloge predmeta u konkretnom nastavnom programu i njihovoj obaveznosti:

- **obavezni predmeti** (*compulsory*) pružaju sadržaje koji su neophodni za sticanje odgovarajućih opštih i stručnih kompetencija studenta;
- **izborni predmeti** (*elective*) omogućuju specijalizaciju i individualizaciju

studija;

- **studijski moduli** (*modules*) kao kompleksi od više povezanih predmeta i ostalih nastavnih aktivnosti koji se izučavaju jedinstveno sa ciljem da daju multidisciplinarna znanja iz specifične oblasti primjene koja se funkcionalno interpretiraju na jedinstven i cjelovit način
- **fakultativni predmeti** su namjenjeni za ispunjavanje dopunskih ciljeva na studiju odn. kao priprema za nastavak studija na drugim visokoškolskim ustanovama ili na narednom ciklusu studija;

Podjelom prema **tipu predmeta** definiše se nivo apstrakcije ili "*opštost*" predmeta koji su bitni za definisanje akademskog karaktera studija u odnosu na strukovne studije. Po ovom kriteriju predmeti se dijele na:

- **akademsko-opšteobrazovni**, (skr. "opšte-obrazov.")
- **teorijsko-metodološki**, (skr "teorij.-metodol.")
- **naučno-stručni ili opšte-stručni**, (skr. "opšte-stručni")
- **stručno-aplikativni** ili uže-stručni odn. specijalistički, (skr. "stručno-aplikat.")

Prema **funkciji** predmeta u okviru studijskog programa definiše se sastav i raspored kompetencija koje pojedini predmeti daju studentima tokom studija. Po ovom kriteriju predmeti se dijele na:

- **Opšte-obrazovne zajedničke osnove** (skraćeno: "**zajednički- opšti**"), su predmeti zajedničkih osnova svih studijskih programa koji daju studentima opšte (*generičke*) kompetencije.
- **Zajedničke osnove naučnih oblasti** (skraćeno: "**zajednički-za oblast**"), su predmeti koji se predaju na svim ili na većini studijskih programa jednog fakulteta, koji pripadaju jednoj naučnoj oblasti i koji studentima daju opšta i teorijska znanja neophodna za savladavanje stručnih predmeta, te za dalju vertikalnu prohodnost (prema višim ciklusima) u okviru akademski studija.
- **Zajedničke osnove naučnih polja** (skraćeno: "**zajednički- stručni**"), su predmeti jednog naučnog polja koji omogućavaju specijalistička usmjerenja studenata i dalju prohodnost u studiju.
- **Stručno-matično jezgro**, (skraćeno: "**matično jezgro**"), su predmeti koji pripadaju istom matičnom polju studija i daju studentima kritičnu masu akademskih i strukovnih kompetencija za bavljenje izabranom profesijom.

Prema načinu obrade predmeta, nastavnom procesu i obrazovnim ishodima predmeti mogu da budu:

- modularni, (skr. "Mod.") **modularna bodovna vrijednost**, primjenjuje se isključivo na sadržaje predmeta koji se obrađuju u okvirima modula. Ova bodovna vrijednost ima najmanji težinski faktor;
- standardni, (skr. "Stand."); **standardna bodovna vrijednost** predstavlja

- uobičajenu vrijednost težinskih faktora koja se primjenjuje na sve predmete;
- napredni, (skr. "Např."); napredni nivo primjenjuje se za predmete u studiju drugog i trećeg ciklusa i podrazumjeva dodatne odn. proširene obrazovne sadržaje i proširene odn. dodatne izvore za učenje;
 - ostale pedagoške aktivnosti, (skr. "Ostalo");

5. Metrika i metodika studija

Član 31.

Akadska godina počinje po pravilu 1. oktobra tekuće godine i traje godinu dana.

Nastavna godina traje od 1. oktobra tekuće godine do 31. jula naredne godine. Mjesec septembar je namjenjen za polaganje propuštenih ispita. U mjesecu augustu su ljetni praznici u trajanju od 5 sedmica, a u mjesecu februaru su zimski praznici u trajanju od 2 sedmice.

Godišnja nastava se organizuje u dva semestra a u okviru semestara u nastavnim blokovima koji pojedinačno nisu veći od 6 sedmica.

Zimski i ljetni semestri traju 15 sedmica, što uključuje i ispitne rokove. Po praviluzimski semestar počinje 1. oktobra tekuće godine, a ljetni semestar počinje 1. martanaredne kalendarske godine.

Senat univerziteta usvaja po osnovu prijedloga Upravnog odbora, Kalendar studija svake školske godine sa grafičkim i tekstualnim prilozima. Kalendarom studija se definiše radno vrijeme ustanove, datumi početaka, trajanje i datumi završetka svih nastavnih jedinica (*školska godina, semestri, predmetni blokovi, modularni blokovi, zimski i ljetni raspusti, završni ispitni blok*), neradni dani i dani praznika, dani predviđeni za specijalne namjene (*Dan univerziteta i sl.*) i dani sa skraćenim radnim vremenom.

Član 32.

Radno opterećenje (*workload*) predstavlja ukupno vrijeme potrebno za obavljanje svih studijskih aktivnosti kako bi se postigli planirani obrazovni ishodi što uključuje sve aspekte koji su od uticaja na vremensku funkciju pri postizanju tih pedagoških ishoda odn. kumulativ vremena utrošenog za sve predmetne oblike koji su planirani u nastavi, trajanje različitih tipova nastavnih aktivnosti i aktivnosti vezanih za učenje i individualni rad studenta, način prezentacije i isporuke rezultata obrazovnih aktivnosti, te utrošak vremena za sve vrste procjene obrazovnih ishoda.

Univerzitet će radno opterećenje studenata i obračun odgovarajućih ECTS bodova pojedinih predmetnih jedinica vršiti na osnovu slijedećih

parametara **metrike studija**:

- Broj časova nastave (*kontakt-sati*) sedmično 20 < čas < 25
- Trajanje predmetnog bloka < 6 sedmica
- Trajanje semestra > 15 sedmica
- Nastava zimskog semestra (počinje 01.10. tekuće godine) 19-20 sedmica
- Nastava ljetnjeg semestra (počinje od 01.03. naredne godine). 20-21 sedmicu
- Polaganje zaostalih ispita 01.09. – 30.09. naredne godine 4 sedmice
- Ljetna pauza - raspust (15.07. – 31.08. naredne godine) 5 sedmica
- Zimska pauza 2 sedmice
- Ukupno radnih sedmica u školskoj godini 45 sedmica
- Ukupan fond sati rada (*workload*) školske godine 1.800 sati
- Ukupno sati rada (*workload*) po 1 ECTS 30 sati
- Standardni godišnji broj ECTS bodova (*evropska norma*) 60 ECTS
- Standardni semestralni broj ECTS bodova (*evropska norma*) 30 ECTS
- Intenzivan studij (pune kalendarske godine) < 75 ECTS
- Diplomski – specijalistički rad (< 300 sati rada) < 10 ECTS
- Master rad (< 450 sati rada) < 15 ECTS

Metrika ukupnog sedmičnog angažovanja studenata i sedmičnog broja časova kontaktne nastave razlikuje se kod vanrednih studenata u odnosu na redovne studente po svome sadržaju obzirom da vanredni studenti preuzimaju 40 % od ukupnog obima kontaktne nastave a fokus nastavnog procesa je na individualnom radu, konsultacijama i instruktivnoj nastavi, te metodama učenja na daljinu.

Član 33.

Kredit-bodovi su numeričke vrijednosti alocirane za pojedini predmet, modul, odnosno pojedinačnu pedagošku aktivnost studenta koji se zasebno vrednuju i predstavljaju kvantitativno izraženu normu rada potrebnog da bi se uspješno završio navedeni predmet ili edukativni modul odn. obavila tražena aktivnost studenta. Kredit-bodovi odražavaju kvantitativnu količinu rada potrebnu za uspješno završavanje svakog pojedinačnog predmeta, edukativnog modula odn. pedagoške aktivnosti u odnosu na ukupni kvantitativno izraženi rad potreban da bi se kompletirala puna godina akademskih studija. Procjena uloženog rada obuhvata mjerenje učešća studenta na predavanjima, praktičnom radu, seminarima, vježbama, projektima, individualnom učenju, istraživanju izvora, radionicama i simulacijama, te vrijeme potrebno za evaluaciju i druge oblike procjenjivanja aktivnosti studenta.

Ukupan broj kredit-bodova alociranih za pojedini predmet, edukativni modul ili

pojedinačnu pedagošku aktivnost zavisi od vrste i karaktera predmeta, stepena apstrakcije predmeta i ukupnog radnog opterećenja predviđenog nastavnim programom, a neophodnog da bi se uspješno završio navedeni program i procjenila uspješnost studenta u savladavanju tog programa.

Kredit-bodovi se po pravilu izražavaju cjelobrojnim vrijednostima.

Sistem ECTS kredit-bodova u okviru Nastavnog plana i programa Panevropskog univerziteta "APEIRON" predstavlja istovremeno i sistem transfera kredit-bodova u okviru evropskog sistema mobilnosti studenata i transparentnosti visokoškolskog obrazovanja, kao i sistem akumulacije kredit-bodova u okviru metrike studijskih programa i vertikalne prohodnosti studenata na studiju.

Član 34.

Angažovano akademsko osoblje, vrijeme, prostor i način ostvarivanja planiranih oblika nastave i drugih pedagoških aktivnosti, te termini polaganja ispita i evaluacije znanja studenata u toku semestara i u toku školske godine utvrđuju se godišnjim **rasporedom rada** koji se definiše za svaki studijski program posebno.

Godišnji raspored rada donosi Senat univerziteta.

Član 35.

Oblici i metode kojima se ostvaruje nastavno-edukativni proces za studije prvog ciklusa omogućavaju visoku **motivaciju studenata**, aktivan odnos studenata kroz **multidimenzionalnu interakciju i participaciju** u nastavnom procesu, te ostvarivanje nastavnog procesa kao svojevrstne **pedagoške radionice** u kojoj studenti aktivno rade na gradivu, ostvaruju efikasne modele interaktivnog pedagoškog komuniciranja i planirane pedagoške ishode, bilo samostalno, bilo u međusobnoj interakciji posredovanjem nastavnog osoblja.

Na univerzitetu se u studiju prvog ciklusa primjenjuju sljedeći oblici i metode pedagoškog rada:

- ❑ Dijalog sistem interaktivne nastave sa mentorskim vođenjem studenta uz primjenu integrisanog mješovitog modela učenja (*blended learning*) koji pretpostavlja sintezu kontaktne nastave, obrazovanja na daljinu i mobilnog obrazovanja, odn. sintezu različitih oblika isporuke nastavnih sadržaja i različitih nastavnih metoda poučavanja
- ❑ Univerzitet razvija i podstiče obrazovne stilove problemskog učenja (*problem-based learning*), simbiotskog učenja (*symbiotic learning*) i učenje bazirano na projektima (*project based-learning*).
- ❑ Programirano i kontrolisano izvođenje **nastave za redovne i zasebne nastave za vanredne studente** prema utvrđenom rasporedu uz korištenje savremenih prezentacionih i demonstracionih sredstava i

telekomunikacionih tehnologija.

- ❑ Interaktivnom metodom rada sa studentima i zadavanjem da samostalno pripremaju naredne nastavne jedinice stiče se uvid u njihova predznanja i specifična iskustva zasnovana na obrađivanoj problematici na osnovu kojih se djelimično individualizuje nastavni proces i kontroliše kontinuitet savladavanja gradiva.
- ❑ Studentima su prije početka obrade nastavnih predmeta **obezbjedeni odgovarajući udžbenici** odn. drugi izvori za samostalno učenje u pisanoj i elektronskoj formi. Udžbenici i ostali izvori za učenje predstavljaju obavezni dio akademskog portfolija angažovanog nastavnog osoblja. Literatura ili udžbenici koji nisu obuhvaćeni izdavačkom delatnošću Univerziteta obezbjeđuje se putem biblioteke Univerziteta odn. besplatno se umnožavaju i distribuiraju studentima u vidu kompendijuma ili skripti.
- ❑ Studentima su dostupni svi didaktički i **edukativni sadržaji u elektronskoj i digitalnoj formi** (koji uključuju snimljena predavanja i vježbe, elektronske i audio knjige, elektronske prezentacije), putem interneta u sistemu učenja na daljinu, putem digitalne interaktivne televizije (*Apeiron TV Channel*), ili na različitim video-prezentacionim medijima (*video-kasete, inter-aktivni multimedijalni optički mediji i dr.*).
- ❑ Na Univerzitetu su uvedene i instalisane **informaciono-komunikacione tehnologije** koje omogućavaju studentima da kroz kompjuterski podržano učenje i istraživanje (*Computer Assisted Learning & Research*) ostvare aktivan odnos u procesu sticanja znanja, da ostvare dublju interakciju sa nastavnim sadržajima i da primjene istraživačke metode već u samom procesu sticanja osnovnih znanja. Sistem kompjuterski podržanog učenja koji se primjenjuje na Univerzitetu uključuje odgovarajući multimedijalni obrazovni softver (*Learning Management System*), primjenu računarskih simulacija, individualno sticanje znanja korištenjem računarskih, multimedijalnih i mrežnih tehnologija, stalnu povratnu informaciju onapredovanju studenata i realnije vrednovanje procesa sticanja i akvizicije znanja i vještina, korištenje mrežnih i internet medija za istraživanje izvora direktnim pristupom pretraživačima baza sa naučnim časopisima na koje je univerzitet pretplaćen (*EBSCO baza*) i za empirijska istraživanja uz upotrebu adekvatnog softvera.
- ❑ **Mentorsko vođenje** studenata sa programiranim neposrednim **konsultacijama** odn. "on-line" konsultacijama putem tele- konferensnog sistema instaliranog na univerzitetu.
- ❑ Izvođenje **vježbi, praktikuma i trening sesija** namjenjenih za sticanje praktičnih vještina i elaboriranje praktičnih aspekata osnovnih tema kroz analize studija-slučaja i kompleksna pedagoška modeliranja u pedagoškim

radionicama sa podjelama uloga (*role-playing radionice, simulacije suđenja, pravne klinike i sl.*).

- ❖ Na univerzitetu se kao specifični oblici vježbi primjenjuju razne forme grupnog učenja koje razvijaju inicijativnost, kreativnost, komunikacione vještine i timski rad, te značajno doprinose efikasnosti procesa učenja.

Na univerzitetu se kao specifični oblici vježbi primjenjuju i repertoriji gdje saradnici demonstratori pripremaju studente za polaganje ispita nudeći im koncizni pregled glavnih tačaka određenog predmeta ili konverzatoriji u kojima studenti produbljuju znanje iz pojedinih područja u vidu samostalnih izlaganja pojedinih tema, dijaloga i rasprave na studentskom okruglom stolu.

- ❖ **Seminari i seminarski radovi** sa javnom prezentacijom rezultata koji se evaluiraju i ocjenjuju od strane svih učesnika primjenom LEG-skale za *evaluaciju govornika*.

- ❖ **Problemske radionice** (*workshops*) u kojima se sadržaji vezani za određene teme predstavljaju u vidu konkretnog problema čije se rješenje treba ponuditi kroz individualnu i grupnu interakciju.

Na univerzitetu se primjenjuju i specifične radionice obrade "**studija slučaja**" (*case-study analysis*), kao i "**psihološke radionice**" namjenjene za produbljanje i razvoj interpersonalnih i intrapersonalnih sposobnosti i vještina studenata.

- ❖ Sistem **VIP panela** (*very important person panel*), **okruglih stolova i tribina** implementiran kroz rad u sekcijama i forumima;

- ❖ **Simulacije** u kojima se simulira realna situacija nastala primjenom naučenih znanja i vještina, kao i simulacije sa **podjelom uloga** (*role-playing games*), odn. simulacije u vidu **modeliranja** realnih situacija i odnosa koje omogućavaju da studenti izdvajaju bitne elemente predmeta predstavljenog modelom i da analitičkom metodom i kontemplacijom dolaze do njihove strukture i funkcija, omogućavajući misaone operacije analize i sinteze.

Simulacije predstavljaju završnu fazu ostalih interaktivnih formi rada u kojoj se sumiraju zaključci prethodnih faza tako da studenti moraju da kreativno primenjuju znanja i veštine prethodno stečene kroz predavanja, radionice i treninge.

- ❖ Kontinuirano **evaluiranje** progressa u radu studenta kroz sistem predispitnih i ispitnih obaveza sa procjenama njegovog akceptiranja nastavnih sadržaja i dubinskog razumijevanja predmeta učenja.

- ❖ **Konsultativna i instruktivna nastava** koja se primjenjuje za male grupe studenata, vanredne studente, u nastavi "*jedan na jedan*" i za studente u postdiplomskoj i doktorskoj školi.

- ❖ Sistem **ljetnih i zimskih instruktivnih kampova** koji se primjenjuju u organizaciji seminara i tribina, te u postdiplomskoj i doktorskoj školi.
- ❖ **Klinička i stručna praksa, naučno-istraživački radovi i stručni projekti** studenata.
Specifičan oblik stručne prakse je "**interna praksa**" koju studenti obavljaju u stručnim jedinicama organizovanim na Univerzitetu kao što su: *Business inkubacioni centar, Centar za vođenje karijere - Career Guidance Centre, Centar za odnose sa javnošću - Public Relation Centre, Institut Panevropskog univerziteta.*
- ❖ **Studentski "poslovni" projekti** u okviru *Business-inkubacionog centra* i nastavnog modula "Inovativnog preduzetništva u poslovnim inkubacionim centrima" namjenjenog za inicijaciju studentskih preduzetničkih projekata u formi malog biznisa u okviru kojeg univerzitet obezbjeđuje agregaciju mikro-finansijske podrške.
- ❖ Razvoj i učešće u **naučno-istraživačkim projektima** tokom studija prvog i drugog ciklusa.

Član 36.

Univerzitet sprovodi u kontinuitetu postupak **samovrednovanja** i ocjenjivanja kvaliteta svojih studijskih programa, rada svih organizacionih jedinica univerziteta i opštih uslova rada, kao i samovrednovanje kvaliteta nastave i rada nastavnog osoblja za svaki predmet neposredno nakon završetka obrade predmeta.

Samovrednovanje se sprovodi na način i po postupku propisanom *Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Panevropskom univerzitetu "APEIRON"* i "*Pravilnikom o studentskom vrednovanju i anketiranju*".

Izveštaj o samovrednovanju i ocjeni kvaliteta Panevropskog univerziteta objavljuje se tako da je dostupan akademskom osoblju i studentima. Izveštaji o ocjeni kvaliteta rada akademskog osoblja u realizaciji pojedinačnih nastavnih planova i programa razmatraju se na Senatu univerziteta i po pravilu nisu dostupni studentima.

6. Pristup studiju prvog ciklusa

Član 37.

Pristup visokom obrazovanju na Panevropskom univerzitetu, kao osnovno ljudsko pravo, omogućen je svim licima koja ispunjavaju zakonske uslove i nije ograničen direktno ili indirektno, po osnovu pola, rase, seksualne orijentacije, fizičkog ili drugog nedostatka, bračnog stanja, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog porijekla, veze sa nekom nacionalnom zajednicom, imovine, rođenja, godina starosti ili nekog drugog statusa.

Član 38.

U prvu godinu osnovnih studija prvog ciklusa može se upisati lice koje ima završeno **četverogodišnje srednje obrazovanje** u Republici Srpskoj i BiH i ili ekvivalentno obrazovanje u inostranstvu, pod uslovom da je uplatilo upisninu, odnosno, školarinu prema Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga koje se naplaćuju na Univerzitetu, koja donosi Upravni odbor Univerziteta.

Učenici koji su srednju školu završili u inostranstvu moraju da prethodno izvrše nostrifikaciju diplome srednje škole u Ministarstvu prosvjete i kulture Republike Srpske, sa izuzetkom studenata koji su srednju školu završili u bivšim Jugoslovenskim republikama i ukoliko bilateralnim ili među- državnim aktima nije drugačije riješeno priznavanje srednjoškolskih diploma.

Član 39.

Pored ispunjavanja uslova za upis na studij utvrđenih Zakonom o visokom obrazovanju i Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropski univerzitet, student je dužan i da ispunji uslove uplate upisnine odn. školarine uskladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*, koje donosi Upravni odbor Univerziteta .

Član 40.

Kandidat prilikom upisa zaključuje Ugovor o studiranju kojim obje ugovorne strane, Panevropski univerzitet i student koji se upisuje, preuzimaju obaveze i stiču određena prava u procesu studiranja.

Član 41.

Stranac se upisuje na studij prvog ciklusa pod istim uslovima kao i državljanin Republike Srpske odn. BiH. U cilju nastavka školovanja, Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa vrši vrednovanje i priznavanje strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja odnosno uključivanja u nivoe visokog obrazovanja u sistemu visokog obrazovanja Republike Srpske.

Komisija zatim utvrđuje matičnost priznatog stepena i definiše proceduru upisa u skladu sa prethodnim članom ovog statuta.

Studenti koji su obrazovanje stekli na području bivše SFRJ mogu da produže školovanje na Panevropskom univerzitetu pod istim uslovima kao i studenti iz BiH u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske. Studenti koji su obrazovanje stekli na području novonastalih država bivše SFRJ nakon 6. aprila 1992. godine mogu da produže školovanje na Panevropskom univerzitetu nakon prethodno sprovedenog postupka priznavanja strane visokoškolske isprave u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i odredbama ovog Statuta.

U skladu sa Sporazumom o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i

regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 79/05), studenti državljani Republike Srbije, imaju ista prava i obaveze kao studenti domaći državljani i ne podležu priznavanju strane visokoškolske isprave.

Član 42.

Univerzitet raspisuje javni **Konkurs za upis** studenata na odgovarajućoj školskoj godini u svim studijskim programima ili za pojedine studijske programe u svim ili samo pojedinim tipovima i vrstama studija, odnosno, studijskim ciklusima, na osnovu odluke Upravnog odbora Univerziteta i uz prethodno pribavljeno mišljenje Senata Univerziteta.

Konkursom se utvrđuje broj kandidata za upis na odgovarajuće studijske cikluse, tipove i vrste studija odn. studijske programe prema raspoloživim kapacitetima Univerziteta, uz zadovoljavanje predviđenih parametara kvaliteta studija.

Univerzitet može da raspisuje više konkursa za prijem studenata koji se odnose na istu školsku godinu sve do popune planiranog broja studenata pod uslovom da termini i trajanje konkursa ne ugrožavaju parametre kalendara studija.

Član 43.

Opšti kriterijumi za rangiranje kandidata za upis na Panevropski univerzitet su:

- vrsta i nivo prethodnog obrazovanja,
- uspjeh u prethodnom obrazovanju i
- rezultati postignuti na prijemnom ispitu ili rezultati postignuti na ispitu za provjeru sklonosti i sposobnosti.

Za upis na prvu godinu studija prvog ciklusa kandidati polažu **prijemni** odn. **kvalifikacioni ispit** u skladu sa Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropskom univerzitetu.

Kvalifikacioni ispit može da se organizuje za pojedinačne studijske programe ili za pojedine organizacione jedinice – fakultete ili istovremeno za više studijskih programa odn. organizacionih jedinica.

Kvalifikacioni ispit može da obuhvati znanja iz programskih sadržaja upisanog studijskog programa relevantna za upisani program koja su stečena u prethodnom obrazovanju kandidata ili da obuhvati rezultate postignute na ispitu za provjeru sklonosti i sposobnosti kandidata.

U cilju pripreme studenata za upis i savladavanje upisanog studijskog programa studentima se mogu organizovati odgovarajući kolokviji seminarskog tipa pripreme nastave iz kritičnih naučnih oblasti prirodnih nauka, matematike i stranih jezika. Pripremni seminari su organizovani kao predmeti sa utvrđenim nastavnim planom i

programom seminara i provjerom znanja uz dodjeljivanje odgovarajuće ocjene. Seminare izvode nastavnici univerziteta. Na osnovu odluke dekana fakulteta seminari se mogu smatrati kao dio prijemog ispita za upis odgovarajućeg studijskog programa.

Kvalifikacioni ispit odnosno ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti kandidata se polaže u pismenoj formi.

Vrsta i nivo prethodnog obrazovanja se rangiraju iz Matrice težinskih faktora relevantnosti prethodnog obrazovanja prema obrazovnim profilima za upis studijskih programa na Panevropskom univerzitetu.

Uspjeh u prethodnom obrazovanju se rangira na osnovu opšteg uspjeha u srednjoj školi izraženog prosječnom ocjenom ostvarenom za sve četiri godine srednje škole.

Pored opštih kriterijuma iz prvog stava ovog člana, Panevropski univerzitet može utvrditi za pojedine studijske programe i posebne kriterijume na osnovu kojih se obavlja klasifikacija i izbor kandidata za upis na visokoškolsku ustanovu.

Kvalifikacioni ispit i utvrđivanje rang-liste kandidata obavlja komisija koju imenuje Rektor Univerziteta.

Pristup studijima na Panevropskom univerzitetu, način upisa, polaganje kvalifikacionog ispita i bodovanje upisnih lista detaljnije se reguliše Pravilnikom o kvalifikacionom ispitu i upisu na Panevropski univerzitet.

Član 44.

Ukoliko zakonskim aktom ili drugim obavezujućim aktom nadležnog Ministarstva nije drugačije određeno, redosljed kandidata za upis na prvu godinu studija prvog ciklusa u redovnim studijima utvrđuje se na osnovu zbira bodova ostvarenih po osnovu:

Ukoliko zakonskim aktom ili drugim obavezujućim aktom nadležnog Ministarstva nije drugačije određeno, redosljed kandidata za upis na studij utvrđuje se na osnovu zbira bodova ostvarenih po osnovu:

- ❑ Bodovanja opšteg uspjeha u studiju prvog ciklusa, tako što se prosječna ocjena iz studija prvog ciklusa izračunata na dvije decimale pomnoži sa brojem 10. Maksimalan broj bodova ostvaren po ovom osnovu je 50.
- ❑ Ocjena relevantnosti vrste prethodnog obrazovanja studenta za upisani studijski program utvrđuje se iz Matrice težinskih faktora relevantnosti prethodnog obrazovanja za upis studijskih programa na Panevropskom univerzitetu. Po ovom osnovu studenti mogu da dobiju maksimalno 25 bodova.
- ❑ Uspjeha na kvalifikacionom ispitu. Maksimalan broj bodova po ovom

osnovu je 50.

Kandidat može ostvariti maksimalno 100 bodova po svim osnovama.

Član 45.

U zavisnosti od vrste srednje škole, te nastavnog plana i programa koji je realizovan u srednjoj školi koju je završio, upisanom studentu može da se odredi dodatni diferencijalni program radi sticanja nedostajućih kompetencija potrebnih za uspješno studiranje na izabranom studijskom programu koji tada zamjenjuje izborni program kandidata na upisanom studijskom programu.

Odluku o dodatnom diferencijalnom programu za kandidate sa nedostajućim kompetencijama, donosi dekan Fakulteta na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća Fakulteta.

Član 46.

Panevropski Univerzitet, prije raspisivanja konkursa za upis novih studenata, definiše i javno objavljuje visinu naknade za studiranje i cijenu usluga koje se naplaćuju na Univerzitetu, a koji se odnose na troškove studija drugog ciklusa.

Visina naknade za studiranje i cijene usluga koje se naplaćuju na Univerzitetu zavise od konkurentne sposobnosti visokoškolske ustanove, parametara tržišta obrazovnih usluga i tržišta troškova u oblasti visokog obrazovanja, te od realne kupovne moći različitih kategorija korisnika usluga Panevropskog univerziteta.

Naknade za školarine mogu da variraju zavisno od studijskog programa koji upisuje kandidat, tipa studija, obima dopunskih obrazovnih usluga, godine studija, geografske regije u kojoj se nalazi mjesto boravka kandidata ili drugih parametara koji utiču na tržišnu poziciju Panevropskog univerziteta i njegovih organizacionih jedinica u kojima se organizuje studijski proces.

Student može da **uplati školarinu** i/ili druge usluge Univerziteta **u ratama** u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Ukoliko student obaveze po osnovu školarine uplaćuje u ratama tada je dužan da alikvotne iznose uplaćuje prema dinamici predviđenoj u *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*. Izmirenje obaveze uplate prve rate je uslov upisa školske godine. Izmirenje obaveze uplate *zadnje* rate je uslov za ovjeru i za završetak tekuće školske godine.

Student ne može da upiše narednu školsku godinu ukoliko nije izmirio sve finansijske obaveze prema Univerzitetu iz prethodnih godina.

Član 47.

Članovi uže porodice radnika zaposlenih na Univerzitetu i uže porodice članova Upravnog odbora Univerziteta, studenti iz porodica iz kojih na Panevropskom univerzitetu studira više od jednog člana uže porodice, talenti koji su postigli visok uspjeh u prethodnom školovanju, studenti koji na Panevropskom univerzitetu studiraju više obrazovnih ciklusa u kontinuitetu, studenti koji uplate cijeli iznos školarine prije početka tekuće školske godine, kao i druge kategorije korisnika usluga Univerziteta koje utvrdi Upravni odbor Univerziteta svojim posebnim odlukama, imaju pravo na odgovarajuće popuste/povlastice odn. pravo na utvrđivanje specifičnog iznosa školarine u skladu sa kriterijumima razrađenim u Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga.

7. Prelazak sa druge visokoškolske ustanove i produžetak školovanja

Član 48.

U skladu sa principom cjeloživotnog učenja i priznavanja prava na obrazovanje kao osnovnog ljudskog prava, Univerzitet će omogućiti produžetak školovanja i neće diskriminisati studente koji prelazi sa drugog univerziteta, ili studente koji imaju diplomu iz prethodnog školovanja, ili studente koji imaju položenih ispita u prethodnom školovanju po bilo kom osnovu (*diploma stečena u nekoj od republika bivše Jugoslavije, diploma stečena u višoj školi, diploma stečena u školi koja je prestala sa radom, politička struktura predavača itd.*) u skladu sa matičnim oblastima Univerziteta i odredbama Statuta univerziteta.

Član 49.

Priznavanje i prenos ECTS bodova može da se vrši između različitih studijskih programa, kao i između akreditovanih visokoškolskih ustanova u Republici, BiH i u inostranstvu u skladu sa odredbama ovog Statuta, Pravilnikom o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa i u skladu sa specifičnim kriterijima koje utvrđuje Senat Panevropskog univerziteta.

Prelazak sa druge visokoškolske ustanove vrši se u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, te uslovima za prelazak sa druge visokoškolske ustanove definisanim u okviru Studijskog programa.

Studentu koji u toku godine prelazi sa druge visokoškolske ustanove, ili studentu koji ima položenih ispita u prethodnom školovanju priznaju se položeni ispiti odlukom dekana Fakulteta, a na osnovu prijedloga Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa.

Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa bira Naučno-nastavno vijeće Fakulteta. Način izbora i rad ove komisije detaljnije se propisuje Pravilnikom o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa. Za rad komisije student je dužan da uplati naknadu predviđenu u *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Ispiti položeni u prethodnom školovanju odn. na drugim visokoškolskim ustanovama mogu da se studentima priznaju u obaveznom ili u izbornom programu.

Priznavanje ispita iz prethodnog stava vrši se na osnovu uvida u ovjerene i autentične dokumente kojima se dokazuje plan i program prethodnog školovanja, položeni ispiti i ostvareni uspjeh kao što su: prepis ocjena, uvjerenje o položenim predmetima sa postignutim ocjenama, original studentske knjižice, dodatak diplomi (*diploma supplement*), transcript of records, nastavni plan i program ili izvod iz nastavnog plana i programa prethodnog školovanja i drugi dokumenti koji imaju svojstvo javne isprave i koji su utvrđeni zakonskim i podzakonskim aktima.

Komisija priznaje studentu položene ispite iz prethodnog školovanja odn. ispite položene na drugim visokoškolskim ustanovama u obaveznom programu iz onih nastavnih predmeta koji se po sadržaju prema svom nastavnom programu preklapaju bar 60 % sa nastavnim programom odgovarajućeg predmeta koji se izučava na Panevropskom univerzitetu.

Komisija priznaje u izbornom programu studenta, ispite položene u prethodnom školovanju odn. ispite položene na drugim visokoškolskim ustanovama ukoliko ***pripadaju matičnom studijskom području studijskog programa*** kojeg je student upisao, a nisu planirani u redovnom i izvornom izbornom programu upisanog studijskog programa. Ovi ispiti priznaju se studentima u okviru izbornog programa, pod nazivom i sa sadržajem koje ti predmeti imaju na visokoškolskim ustanovama sa kojih studenti dolaze.

Usklađenost sa matičnim studijskim područjem predmeta koji su studentu priznati kao izborni, kao i obim ECTS kredit-bodova koji se priznaju, utvrđuje Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa, a odgovarajuće rješenje o priznavanju tih predmeta potpisuje dekan Fakulteta.

Predmeti koji ne pripadaju osnovnim ili sporednim oblastima matičnosti studijskog programa kojeg je student upisao ne mogu se priznati niti u redovnom niti u izbornom programu.

Član 50.

Ukoliko su ispiti koji se prenose položeni na visokoškolskoj ustanovi **koja je matična** iz istih naučnih oblasti u kojima je matičan studijski program kojeg student upisuje, tada može da upiše istu godinu studija u odnosu na godinu studija koja mu je priznata na toj visokoškolskoj ustanovi.

Za upisanu godinu studija po osnovu prelaska sa druge visokoškolske ustanove, ili po osnovu produžetka školovanja, student plaća punu naknadu školarine.

Student je dužan da tokom daljeg školovanju na Univerzitetu položi svu razliku ispita koja je zbog prelaska sa druge visokoškolske ustanove studentu određena kao

diferencijalni program.

Član 51.

Ukoliko su ispiti koji se prenose položeni na visokoškolskoj ustanovi **koja nije matična** u istim naučnim oblastima u kojima je matičan i Univerzitet, tada student može da upiše onu godinu studija koja odgovara zbiru kredit- bodova iz pojedinačnih predmeta koji su studentu priznati i to:

- Minimum 45 priznatih kredit-bodova za upis u drugu godinu studija,
- Minimum 105 kredit bodova za upis u treću godinu studija
- Minimum 165 kredit bodova za upis u četvrtu godinu studija.

Studenti koji imaju diplomu prvog ciklusa ili više škole ili studenti koji su stepenovali stečeno obrazovanje na nekom od fakulteta na području BiH i po tom osnovu posjeduju odgovarajuću javnu ispravu, mogu da produže školovanje na narednoj godini Fakulteta i studijskih programa koji su organizovani na Panevropskom univerzitetu, ukoliko je matičnost te više škole odn. visokoškolske ustanove u skladu sa matičnosti studijskih programa Panevropskog univerziteta.

Studentu se omogućava produžetak školovanja na narednoj školskoj godini matičnog studijskog programa Panevropskog univerziteta, te se na osnovu prethodnog obrazovanja studentu priznaje ulazni nivo od 120 ili 180 ECTS kredit-bodova.

Studenti koji su diplomu stekli na visokoškolskim ustanovama čija se matičnost djelimično podudara sa matičnosti Panevropskog univerziteta, mogu da produže školovanje uz uslov polaganja diferencijalnog programa kojim se upotpunjavaju nedostajuće kompetencije i stručno jezgro studijskog programa.

Član 52.

U postupku procjene usklađenosti matičnosti visokoškolske ustanove u kojoj je student stekao diplomu u prethodnom školovanju sa matičnosti Panevropskog univerziteta, Komisija prethodno vrši vrednovanje studijskog programa visokoškolske ustanove na kojoj je student završio prethodni ciklus visokog obrazovanja, te vrednovanje vrste i novoa postignutih znanja i vještina studenta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske. Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje studijskog programa važi za sve naredne slučajeve.

Komisija nakon izvršenog vrednovanja stranih studijskih programa upoređuje ove programe sa studijskim programima Panevropskog univerziteta, te utvrđuje postojanje ekvivalentnog programa, kao i stepen usklađenosti programa kroz dodjelu atributa matičan, djelimično matičan i nematičan.

Studenti kojima se vrednuje javna visokoškolska isprava dokazuju legalitet te isprave odgovarajućim dokumentima koji su prema zakonskim propisima priznati kao javne isprave, a koje je izdala visokoškolska ustanova ili drugi nadležni organ odn. ustanova.

Studenti koji su diplomu stekli na visokoškolskim ustanovama čija se matičnost djelimično podudara sa matičnosti Panevropskog univerziteta, mogu da produže školovanje uz uslov polaganja diferencijalnog programa kojim se upotpunjavaju nedostajuće kompetencije i stručno jezgro studijskog programa.

Akadska komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa dužna je da jednoznačno definiše sadržaj diferencijalnog programa kojeg studenti polažu paralelno sa programom nastavka školovanja. Ukoliko je diferencijalni program manji ili jednak broju izbornih predmeta predviđenih programom produžetka školovanja, tada diferencijalni program zamjenjuje izborni program studija. Ukoliko je diferencijalni program veći od izbornog programa, tada se poistovjećuje sa fakultativnim programom intenzivnih studija. Student po osnovu obaveznog i diferencijalnog programa ne može da stekne više od 75 ECTS kredit bodova tokom jedne školske godine.

Na osnovu prijedloga komisije, Dekan fakulteta izdaje odgovarajuće Rješenje o uslovima upisa i produžetka školovanja za studente koji produžavaju školovanje.

Studenti su dužni da do završetka školovanja steknu broj kredit bodova predviđen upisanim studijskim ciklusom savladavajući program odgovarajućeg studijskog programa i savladavajući program diferencijalnog studija, ukoliko je takav program određen Rješenjem o nastavku školovanja na Panevropskom univerzitetu.

Ukoliko je student tokom svog prethodnog školovanja položio neki od predmeta koji se izučavaju u programu nastavka njegovog školovanja na Panevropskom univerzitetu, tada može da umjesto tog predmeta polaže neki od izbornih stručnih predmeta navedenog studijskog programa. Zamjenu predmeta iz prethodnog stava odobrava dekan Fakulteta na osnovu pismenog zahtjeva studenta.

8. Evaluacija znanja i postignuća studenata

Član 53.

Uspješnost studenata u savlađivanju pojedinog predmeta kontinuirano se prati tokom nastave i obrade tog predmeta.

Pri utvrđivanju konačne ocjene za pojedini predmet odn. aktivnost studenta koja se ocjenjuje, ocjenjivač je dužan da obuhvati sve aspekte i da vrednuje rezultate ukupnog rada studenta tokom savladavanja određenog predmeta ili modula znanja tj. ne samo znanja i vještine koje je student stekao i naučio tokom obrade tog predmeta (što se utvrđuje na ispitu), već i rezultate studenta postignute u svim oblicima edukativnog i pedagoškog rada, koji su planirani i izvedeni za odnosni predmet uključujući i procjenu aktivnosti i interakcije studenta na predavanjima, vježbama, kolokvijumima, seminarima, radionicama, okruglim stolovima, te drugim oblicima nastave i pedagoškog rada (*predispitne obaveze*).

Član 54.

Orijentaciona distribucija procentualnog učešća različitih formi evaluacije rada i postignuća studenata u konačnoj ocjeni je sljedeća:

- Ispitne aktivnosti** – "exams" (uključuje različite forme ispita koje su primjenjene u procesu evaluacije, kao i sve parcijalne ispite, te konačan ispit ukoliko se organizuje) 50 % - 60 %
 - Provjera aktivnog znanja studenta (različite forme ispita) učestvuje sa 30 - 35 %
 - Ocjena pristupa studenta u praktičnoj primjenjivosti znanja učestvuje sa 10 %
 - Inovativnost i kreativnost u prezentaciji znanja 10-15 %
- Učešće (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu** - "class participation", (kao što su interakcija na predavanjima, učešće na vježbama, laboratorijski rad, učešće na radionicama, klinikama, sesijama obrade studija slučaja itd) 20 % - 30 %
 - Ocjena učešća (aktivnosti) studenta u radu na predavanjima, mentorskim vežbama i radionicama .. 10-15 %
 - Ocjena učešća (aktivnosti) studenta na klinikama, laboratorijskom radu, praktičnim vježbama .. 10-15 %
- Različiti **oblici samostalnog rada ili kolaborativnog rada** studenata (rad u grupama) van direktnog nastavnog procesa – "Assignments & Homeworks" (seminarski radovi, domaći radovi, problemski zadaci, studentska praksa, i dr.) 20 % - 30 %

Na univerzitetu se daje prvenstvo pismenim ispitima u odnosu na usmene ispite. U okviru pismenih ispita prvenstvo se daje testovima u odnosu na pismene ispite tipa "mikro-eseja".

Testovi koji se primjenjuju na Panevropskom univerzitetu moraju da budu testovi kombinovanog tipa ili problemski testovi i moraju da zadovolje stručne i metrijske karakteristike pouzdanosti, validnosti i objektivnosti.

Član 55.

Opšta struktura ocjene, obzirom na kriterij vrednovanja postignuća studenata na ispitima i predisipitnim obavezama iz prethodnog stava, je sljedeća:

Red. br.	Vrsta evaluacije	Parcijalna / konačna	Opciona / obavezna	Procenat Učešća
----------	------------------	----------------------	--------------------	-----------------

01	Učešće u kontaktnom radu - interakcija na predavanjima	predispitna obaveza	obavezna	10-20 %
02	Aktivnost na vježbama /laboratorijski rad	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
03	Učešće u pedagoškim radionicama	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
04	Ocjena studentske stručne/kliničke prakse	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
05	Seminarski/stručni radovi studenta	predispitna obaveza	opciona	20-30 %
06	Ispitne aktivnosti – parcijalni test (problemski/kombinovani test)	parcijalni	obavezna / opciona	10-20 %
07	Ispitne aktivnosti – finalni pismeni ispit (problemski /kombinovani test)	konačni	obavezna	30-60 %
08	Ispitne aktivnosti – finalni ispit	konačni	obavezna	30-60 %

Nastavnik može da preciznije razradi opšte strukturne okvire procjene rezultata rada studenta iz gornje tabele u okviru predmeta/modula koje obrađuje, rukovodeći se vrstama planiranih pedagoških aktivnosti i specifičnostima predmeta/modula definisanim Nastavnim planom i programom. Nastavnik je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o procjeni različitih aspekata u formiranju konačne ocjene studenta, u formi dnevnika rada.

Član 56.

Student stiče pravo da polaže ispit iz nastavnog predmeta kada ima ispunjene sljedeće uslove:

A. Statusne uslove:

1. status aktivnog studenta;
2. ovjeren upisni semestralni status;

B. Pedagoške uslove:

1. student je izvršio sve predispitne obaveze utvrđene nastavnim programom;
2. student tokom školske godine, po osnovu svih studijskih aktivnosti kojese buduju, nije stekao više od 75 ECTS kredit-bodova
3. student ispunjava sve dodatne pedagoške uslove iz Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata i Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske;

C. Finansijske uslove

1. student nema zaostalih finansijskih obaveza prema Univerzitetu čiji je

ukupan iznos veći od dozvoljenog negativnog salda utvrđenog Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;

2. student nema neizmirenih materijalnih i/ili finansijskih obaveza po osnovu štete koju je prouzročio na univerzitetu, a koja je utvrđena pravosnažnim rješenjem u disciplinskom postupku;

Član 57.

Sve provjere znanja studenta su **javne**. Polaganje svih ispita na Univerzitetu je **javno i transparentno**. Ispit se **ne smije** polagati u diskreciji između ispitivača i studenta. Prilikom polaganja ispita, pored studenta i ispitivača mora biti prisutno bar još jedno nezavisno lice iz reda studenata ili ovlaštenih kontrolora ispita. Ispiti se po pravilu snimaju, a video-snimke ispita se katalogiziraju i arhiviraju.

Studenti imaju prava da prisustvuju polaganju bilo kojeg ispita ukoliko svojim prisustvom ne ometaju tok i održavanje ispita i ukoliko se polaganje ispita organizuje usmeno, te u skladu sa prostornim mogućnostima Univerziteta.

Član 58.

Ispiti se mogu polagati samo u službenim prostorijama Univerziteta u objektima navedenim u dozvoli za rad, te u licenciranim odjeljenjima Panevropskog univerziteta. Visokoškolska ustanova može, u skladu sa studijskim programom, organizovati polaganje ispita van sjedišta ako se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva, ili ukoliko se polaganje ispita organizuje u licenciranim odjeljenjima univerziteta.

Student sa invaliditetom ima pravo da polaže ispit na način prilagođen njegovim mogućnostima, ali se pri tom moraju obezbijediti uslovi javnosti i transparentnosti ispita u skladu sa odredbama Statuta univerziteta i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata. Odluku o specifičnim zahtjevima ispita za svakog hendikepiranog studenta pojedinačno donosi Rektor Univerziteta.

Provjere znanja mogu da se vrše u licenciranim i akreditovanim partnerskim visokoškolskim ustanovama sa kojima Panevropski univerzitet organizuje i izvodi studijske programe radi sticanja zajedničke diplome, ili sa kojima Panevropski univerzitet organizuje programe mobilnosti studenata.

Član 59.

Metrijske karakteristike pismenih testova (pouzdanost, validnost, objektivnost), kredibilitet usmenih ispita, te metodologija procjene različitih izvora ocjene studenta, predmet su periodične evaluacije nezavisnog tijela u skladu sa Pravilnikom o osiguranju kvaliteta na Univerzitetu.

Član 60.

Ispit je jedinstven. Provjera znanja studenata u toku školske godine vrši se na način utvrđen programom nastavnog predmeta. Predmetni nastavnik je obavezan da u toku obrade nastavnih sadržaja studentima precizira i način evaluacije tih sadržaja tokom ispitnih aktivnosti. Sadržaj ispita mora biti u skladu sa nastavnim planom i programom, te sa sadržajem predavanja i vježbi koje su organizovane u toku obrade predmeta.

Odgovorni nastavnik je dužan da kao dio svog akademskog portfolia na predmetu definiše ispitna pitanja kojih po svim osnovama ne može biti manje od **100** i više od **300** odn. da studente na početku nastave upozna sa specifičnim zahtjevima i metodologijom organizacije nastave, praćenja i ocjenjivanja, karakterom i sadržinom završnog ispita, strukturom ukupnog broja poena i načinom formiranja ocjene.

Član 61.

U praksi Panevropskog univerziteta, kao moguće **vrste evaluacija**, pojavljuju se:

- ↷ Ocjena/procjena učešća (aktivnosti) studenta u kontaktnom radu (*class participation*), kao što su interakcija na predavanjima, učešće na mentorskim i drugim vježbama, radionicama, klinikama, laboratorijama, pripremi nastavnih blokova (*reading assignments*);
- ↷ Ocjena/procjena učešća studenata u ostalim formama rada;
- ↷ Ocjene različitih predispitnih aktivnosti specifično definisanih za svaki predmet;
 - domaći rad;
 - zadaci;
 - projekat;
 - problemski zadaci;
 - drugi oblici procjena predispitnih aktivnosti studenata;
- ↷ Testovni ispiti;
 - testovi višestrukog izbora;
 - testovi "kratkih odgovora" (ili nadopune);
 - kombinovani testovi sa elementima višestrukog izbora, kratkih dogovora i problemskih pitanja;
- ↷ Usmeni (oralni) ispiti;
- ↷ Pisani ispiti;
 - Pisani ispiti sa pitanjima (mikro-eseji);
 - Problemski - pisani ispiti;
 - Pisani ispiti tipa "Eseja";
 - Esej o "programskoj/nastavnoj jedinici znanja";
 - Esej "studija slučaja";
 - Esej sa podjelom uloga (preuzimanjem uloge);

- Odbrana seminarskog rada;
- Odbrana diplomskog rada;
- ↻ Otvoreni ispiti (ispiti sa otvorenom izvorima);
- ↻ Praktični rad;
 - Izvještaj o praktičnom radu;
 - Izvještaj o studentskoj praksi;
 - Laboratorijski rad – napomene i procjene;
 - Procjena izvođenja (neke vještine odn. procedure);
 - Ocjena kreiranog materijala/proizvoda;
 - Praktični ispiti (klinički ispiti itd.);
- ↻ Grupni projekti (grupni/timski rad);
- ↻ Upitnici za samoocjenu;

Član 62.

Vrsta evaluacije znanja određuje i primjenjenu metodologiju održavanja ispitne aktivnosti, mjesto održavanja ispita, način procjenjivanja rezultata ispita i kvantitativne pokazatelje postignute ocjene. Ukoliko je to predviđeno Nastavnim programom, zbog specifičnosti predmeta, provjera znanja se može organizovati u više parcijalnih ispita tokom obrade odnosno predmeta. U tom slučaju konačna ocjena studenta se formira na osnovu rezultata svih parcijalnih ispita, kao i ocjene predispitnih aktivnosti studenta.

Ispit iz svakog nastavnog predmeta polaže se u kontrolisanim uslovima koje obezbjeđuje prisustvo bar jedne od osoba zadužene za obezbjeđenje regularnosti ispita. Kontrolori ispita mogu da budu: predmetni nastavnik (nastavnici), ispitna komisija, predmetni saradnik (saradnici), mentor studenta, administrativni radnici univerziteta koji su opunomoćeni kao kontrolori ispita, druga lica u svojstvu ovlaštenih kontrolora ispita (proktor). Ispit obezbjeđuju po pravilu dva lica u svojstvu kontrolora ispita. Za ispite u pisanom obliku odgovorni nastavnici su dužni da obezbjede ispitna pitanja za konkretni ispit koja dostavljaju lično, ukoliko prisustvuju ispitima ili putem e-maila, isključivo dekanu odn. sekretaru fakulteta. Ukoliko su ispitna pitanja dostavljena ranije dekanu fakulteta ili sekretaru fakulteta oni su dužni da obezbjede odgovarajuću zaštitu i čuvanje ispitnog materijala, kao i zaštitu prilikom umnožavanja ispitnog materijala. Ispitna pitanja se umnožavaju prema broju prijavljenih studenata za polaganje i to istog dana u kojem se održavaju ispiti. Ispitna pitanja se po pravilu ne mogu umnožavati i štampati prije dana u kojem se održavaju ispiti.

Svi nastavnici i saradnici univerziteta su ujedno i ovlašteni kontrolori ispita.

Ocjenu studentu daje nastavnik odnosno ispitna komisija. Nastavnik se prije davanja ocjene može konsultovati sa mentorom koji vodi studenta. Položen ispit je dokaz da je student savladao predviđeni program predmeta i da je sposoban da usvojena znanja koristi u praksi. Položeni ispit je osnova za akumulaciju kredit-bodova predviđenih u

Nastavnom planu i programu za odnosni predmet i studijski program.

Član 63.

Studenti polažu ispit u prvom ispitnom terminu neposredno po završetku nastavnog ciklusa koji je planiran u okviru Nastavnog plana i programa univerziteta i Rasporeda nastavnih i ispitnih aktivnosti za tekuću školsku godinu odn. nakon završetka nastave iz određenog nastavnog predmeta na način predviđen studijskim programom, u skladu sa Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata. Okvirni termini ispitnih aktivnosti su planirani u Kalendaru studija za tekuću školsku godinu. Nastavni plan i program svih studijskih programa, Raspored nastavnih, ispitnih i ostalih pedagoških aktivnosti i Kalendar studija se usvajaju na Senatu univerziteta za svaku školsku godinu.

Studenti polažu predispitne obaveze u toku obrade nastavnog predmeta.

Studentima su tokom nastavne godine omogućena najmanje dva redovna ispitna roka od kojih svaki sadrži po dva ispitna termina. Studentima je omogućeno dopunsko polaganje svih ispita iz tekuće školske godine u okvirima opšteg **septembarskog ispitnog roka**.

Drugi ispitni termin se organizuje ne ranije od 7 dana i ne kasnije od 15 dana nakon prvog ispitnog termina i namjenjen je za studente koji nisu uspjeli položiti ispit u prvom terminu, odnosno za studente koji zbog razloga više sile nisu pristupili polaganju ispita u prvom ispitnom terminu.

Dopunski ispitni termini se organizuju na osnovu odluke Senata univerziteta u slučajevima prijekne potrebe, ili iz razloga više sile.

Opšti septembarski ispitni rok se organizuje za sve predmete studijskog programa koji su izučavani u školskoj godini i namjenjen je za polaganje zaostalih ispita kako bi se studentima omogućio upis u narednu školsku godinu.

Oktobarski ispitni rok može da se planira sa jednim ispitnim terminom za studente kojima je ostao jedan ispit da bi ispunili zakonski uslov od 45 ECTS za upis više godine studija ili jedan ispit da bi ispunili sve uslove predviđene Nastavnim planom i programom za sticanje diplome na trogodišnjem studiju prvog ciklusa, ili odbrane završnog diplomskog rada na četvorodišnjim studijama prvog ciklusa, odnosno master rada na studijama drugog ciklusa. Odbrana diplomskog/master rada održana do 15. oktobra pripada oktobarskom ispitnom roku. Oktobarski rok se mora završiti najkasnije do 15. oktobra tekuće školske godine.

Vanredni ispitni rokovi se organizuju odlukom Rektora univerziteta, po osnovu zahtjeva studenata za koje rektor procjeni da su osnovani.

U pojedinom ispitnom roku studenti mogu da polažu sve predmete koji su u cjelosti završeni do tog ispitnog roka. Studenti koji imaju prenešenih predmeta iz prethodnih godina studija, kao i studenti koji imaju predmete iz diferencijalnog programa mogu da

polazu ove predmete u januarskim ispitnim terminima nakon trećeg nastavnog ciklusa, u aprilskim ispitnim terminima nakon petog nastavnog ciklusa, u junskim ispitnim terminima nakon sedmog nastavnog ciklusa i u opštem septembarskom roku.

Izuzetak od navedenog pravila čine ispiti iz predmeta čije savladavanje predstavlja uslov za pristup i polaganje bar dva ili više predmeta u tekućoj godini studija. Za ove predmete mogu da se organizuju ispiti i u ostalim rokovima pod uslovom da je student odslušao te predmete i ispunio sve planirane predispitne obaveze o čemu odluku donosi rektor univerziteta.

Polaganje ispita i (pred)ispitnih obaveza, kao i ispitni termini pojedinih parcijalnih ispita organizuju se po pravilu u drugoj sedmici nakon završetka obrade nastavnog predmeta i završetka planiranih nastavno-pedagoških aktivnosti na tim predmetima u skladu sa Nastavnim planom i programom predmeta.

Ukoliko se procjena znanja i postignuća studenta za određeni predmet vrši na osnovu parcijalnih ispitnih rokova, nastavnik je dužan da razradi poseban plan polaganja ovih ispita u redovnim i dopunskim ispitnim rokovima, te u opštem septembarskom ispitnom roku, odnosno u vanrednim ispitnim rokovima, ukoliko se organizuju, te da razradi specifičnu metodologiju procjene znanja i postignuća studenata u parcijalnim ispitnim rokovima. Nastavnik može za ove predmete da organizuje i integralno polaganje ispita u dopunskom, opštem i vanrednom ispitnom roku.

Studenti imaju pravo polagati ispite u oba ispitna termina u rokovima u kojima se organizuju ispiti sa dva ispitna termina. Drugi ispitni termin se organizuje ne ranije od 7 dana i ne kasnije od 15 dana nakon prvog ispitnog termina.

Poslije tri neuspjela polaganja istog ispita, student ima pravo da, na lični zahtjev, polaže ispit pred ispitnom komisijom koja broji tri člana, a koju imenuje Rektor univerziteta u dogovoru sa dekanom fakulteta ili mentorom studenta. Odgovorni nastavnik predmeta u kojem se organizuje komisijsko polaganje ne može biti član ispitne komisije, ali ima pravo da prisustvuje ispitu.

Nakon tri neuspjela polaganja istog ispita, studenti snose troškove svih naknadnih polaganja istog ispita, kao i troškove komisijskog polaganja ispita prema Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga

Član 64.

Termini svih ispitnih rokova se planiraju u službi viših referenata-sekretara fakulteta u koordinaciji sa nastavnim osobljem zaduženim za predmet i dekanom fakulteta.

Termini svih ispitnih rokova se objavljuju na oglasnoj ploči univerziteta i na elektronskoj oglasnoj ploči na internet stranici univerziteta najkasnije 7 dana prije dana predviđenog za polaganje ispita. Raspored svih ispita u opštem septembarskom roku objavljuje se na oglasnoj ploči Univerziteta najkasnije 15 dana prije termina prvog

ispita.

Sekretarijati fakulteta ili studentska služba mogu po potrebi neposredno (*lično*) da obavijeste studente o zakazanim rokovima ispita putem elektronske pošte, SMS poruke, telefona, interneta ili korištenjem drugih telekomunikacionih sredstva. Neposredno (*lično*) obavještanje studenata o zakazanim rokovima ispita ne isključuje obavezu objavljivanja termina ispita na oglasnoj ploči.

Nastavnik zadužen za predmet je obavezan da ispitne termine zakazuje i održava uz prethodno obavještanje i koordinaciju sa studentskom službom zbog blagovremenog dostavljanja ispitnih prijava, spiskova studenata zapisnika o polaganju ispita i druge ispitne dokumentacije.

Član 65.

Na Panevropskom univerzitetu se vodi **evidencija o polaganju ispita** i obrađuje dokumentacija o položenim ispitima koja je propisana zakonskim i podzakonskim aktima, statutarnim i drugim aktima Univerziteta.

Prilikom svakog polaganja ispita vodi se zvaničan zapisnik/protokol sa polaganja ispita kao i ostale propisane evidencije o polaganju ispita. Ispitni nastavnik odn. komisija upisuju ocjenu studenta postignutu na ispitu u propisanim dokumentima i potvrđuju ocjenu svojim potpisima. Ocjena se ne može potvrditi faksimilom potpisa nadležnog profesora.

Pored elektronskih i pomoćnih evidencija na Univerzitetu se o položenim ispitima vode i slijedeći fizički dokumenti: prijava za polaganje ispita, zapisnik/protokol sa polaganja ispita, spisak studenata koji polažu ispit u određenom terminu, dnevnik rada studenata na predmetu koji se polaže, studentska knjižica – indeks, knjiga evidencije o položenim ispitima i matična knjiga.

Nastavnik je dužan da dokumentuje nastavni i pedagoški proces, te proces evaluacije znanja i postignuća studenata putem dnevnika rada koji se vodi propisanom administrativnom procedurom sa propisanom metodologijom u skladu sa Statutom univerziteta i Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Konačna ocjena studenta se upisuje u indeks, prijavu ispita i na Zapisnik/protokol sa polaganja ispita. Ocjena "*nedovoljan*" **F-5** se ne upisuje u indeks, ali se evidentira u ispitnim bazama podataka.

Evidenciju i dokumentaciju o položenim ispitima vode ovlašteni radnici studentske službe. Rukovanje sa dokumentacijom i evidencijama o položenim ispitima je dozvoljeno samo ovlaštenim radnicima studentske službe i Rektorima univerziteta.

Rukovanje sa službenom evidencijom i dokumentacijom je dozvoljeno samo u službenim prostorijama Univerziteta i u drugim prostorima navedenim u dozvoli za rad.

Član 66.

Uspjeh studenta na ispitu izražava se kvalitativno "*ocjenom*" i kvantitativno brojem "*kredit-bodova*" (ili *kredita*).

Alfabetaska oznaka ocjene, numerička ocjena i opisna ocjena sa pridruženim brojem poena, predstavljeni su u slijedećoj tabeli:

Slovna ocjena (ECTS standard)	Broj-čana ocjena	Opisna ocjena / definicija ocjene	Opisna oznaka / definicija (engleski tekst)	Broj poena
A	10	IZVANREDAN - izvrsan nastup bezgrešaka	EXCELLENT/EXCEPTIONAL - outstanding performance without errors	91-100
B	9	ODLIČAN – iznad uobičajenog standarda, ali sa manjim greškama	EXCELLENT-above the average standard with only minor errors	81-90
C	8	VRLO DOBAR – generalno cjelovit rad sa pojedinim greškama	VERY GOOD - generally sound work but with some errors	71-80
D	7	DOBAR - jasan odgovor, ali sa određenim brojem upadljivih grešaka	SATISFACTORY-fair but with a number of notable errors	61-70
E	6	ZADOVOLJAVA – nastup studenta zadovoljava minimum kriterija sa značajnim nedostacima /manama	SUFFICIENT - performance meets the minimum criteria with significant shortcomings	51-60
F	5	NE ZADOVOLJAVA – zahtjeva se znatan dalji rad	FAIL- considerable further work is required	≤ 50

Student koji nije postigao zadovoljavajući uspjeh na ispitu i predispitnim obavezama dobija ocjenu "*nije zadovoljio*" koja ne predstavlja osnov za akumulaciju ECTS kredit-bodova.

Član 67.

Student može podnijeti **prigovor na ocjenu** dobijenu na ispitu, ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa Zakonom, Statutom ili ovim Pravilima.

Student podnosi prigovor Rektor u univerzitetu u roku od tri dana od dana saopštenja ocjene.

Rektor donosi rješenje po prigovoru studenta u roku od pet dana od dana prijema prigovora.

Ukoliko se usvoji prigovor studenta, student ponovo polaže ispit pred ispitnom komisijom u roku od sedam dana od dana prijema odluke iz prethodnog stava.

Član 68.

Student koji je nezadovoljan visinom pozitivne ocjene utvrđene u redovnom ispitnom roku, može izraziti svoje **neslaganje** sa visinom ocjene neposredno nakon završetka ispita i tražiti da se pozitivna ocjena ne uvaži.

Student je obavezan da ispit iz predmeta iz koga mu je poništena ocjena ponovo polaže do kraja tekuće akademske godine i da snosi troškove vanrednog polaganja.

Član 69.

Student **ne može pristupiti polaganju** ispita bez odgovarajućeg dokumenta o prijavi ispita. Ispit je započeo kada se studentu saopšte pitanja (zadaci) ili mu se predaju testovi.

Ako student ne dođe u zakazano vreme na početak prijavljenog pismenog ispita, smatra se da je odustao od ispita. Studenti ne mogu da ulaze u prostoriju u kojoj se organizuje pismeni/testovni ispit. Studenti mogu da ulaze u prostoriju u kojoj se organizuje usmeni ispit na pauzama.

Član 70.

Pismeni ispit može trajati maksimalno tri sata. Nastavnik je obavezan da objavi rezultate pismenog ispita u roku od 7 dana od dana održavanja ispita. Ukoliko je pored pismenog predviđen i usmeni dio ispita, može da se održi istoga dana kada je objavljen rezultat pismenog dijela ispita odn. do kraja ispitnog roka.

Studenti koji nisu položili pismeni dio ispita imaju pravo uvida u svoj rad neposredno poslije objavljivanja ispitnih rezultata.

Istoga dana student može polagati najviše dva ispita iz istog studijskog programa.

Između narednih ispita koje polaže isti student, po pravilu mora da postoji vremenska razlika od 7 dana. Rektor može da odobri polaganje narednih ispita u kraćem periodu.

Član 71.

Za **istraživačke i dopunske aktivnosti** studenata odn. akademskog osoblja koje su izraz prepoznatljivog uloženog rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika dodjeljuju se ECTS kredit-bodovi u sljedećim kategorijama:

- A. Odbranjeni i objavljeni radovi;
- B. Učešće na naučnim ili stručnim skupovima sa ili bez prezentovanja radova;
- C. Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad;
- D. Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa;
- E. Autorstvo u inovacijama i patentima;
- F. Mentorstvo i članstvo u komisijama;
- G. Ostale akademske aktivnosti;
- H. Završni radovi;

Način vrednovanja, iznos ECTS kredit-bodova, te procedura i logistika dodjele kredit-bodova za istraživačke i dopunske aktivnosti studenata regulišu se detaljnije Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Kredit-bodovi po osnovu istraživačkih i dopunskih aktivnosti se dodjeljuju samo za aktivnosti koje su izvršene ili se vrše u tekućem upisanom ciklusu studija.

Student je dužan da odgovarajućim javnim ispravama, dokumentima i materijalnim artefaktima dokaže valjanost i relevantnost aktivnosti za koju traži bodovanje.

Član 72.

Seminarski radovi kao specifičan oblik samostalnog rada studenta sa temama koje zadaje nazivni profesor ili mentor iz širih programskih okvira predmeta iz kojeg se piše rad predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit- bodova u izbornom programu studenta. Seminarskim radovima, uvježbava se akademska pismenost studenta i metode i tehnike istraživanja odn. korištenja akademskih izvora, te proširuju saznanja iz tematske oblasti seminarskog rada. Student je obavezan da **odbrani** seminarski rad pred akademskim auditorijem univerziteta da bi se rad priznao kao izvor izbornog programa.

Seminarski radovi koji su predmet vrednovanja i dodjele ECTS kredit- bodova moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada" koji se definišu od strane mentora odn.

predmetnog nastavnika prilikom zadavanja teme.

Radovi moraju da budu veći od minimalnog obima koji iznosi 20 stranica standardno-formatiranog A4 teksta. Takođe moraju biti izrađeni po propisanoj metodologiji tako da sadržajem odgovaraju zahtjevima teme i da obezbjeđuju najvišu ocjenu ("A-10-odličan/izuzetan", ili "B-9-odličan").

Odgovorni nastavnik može da unaprijed selekcioniše teme ili oblasti iz kojih se mogu raditi seminarski radovi.

Član 73.

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **objavljenih radova u kategorisanim naučnim publikacijama** odn. u zbornicima radova, ukoliko je tema i sadržaj rada vezana za naučno područje studijskog programa.

Student je dužan da biblioteci univerziteta odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta priloži publikaciju u kojoj je objavljen rad, kao i sam rad u elektronskom obliku, ukoliko nije zaštićen autorskim pravima kod ustanove koja je rad objavila. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

Član 74.

Studenti mogu da stiču ECTS kredit-bodove u izbornom programu i po osnovu **učešća i/ili prezentovanja radova na stručnim i naučnim skupovima**. Student je dužan da na odgovarajući način dokumentuje učešće na stručnom odn. naučnom skupu i da dokumentuje prezentaciju rada.

Student je takođe dužan da prezentovani rad priloži Biblioteci odn. Centru za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta u pisanom i u elektronskom obliku ukoliko rad nije zaštićen autorskim pravima. Studentski radovi koji su verifikovani u izbornom programu moraju da se trajno čuvaju i katalogiziraju u Biblioteci univerziteta.

Član 75.

Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa čiji se sadržaj odnosi na naučno područje studijskog programa i koja je izvršena u propisanom obimu, sa propisanim metodologijom i potvrđena propisanim dokumentacijom, predstavlja izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu.

Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave takođe predstavlja izvor za sticanje ECTS bodova ukoliko je potvrđena propisanim dokumentacijom i obavljena u skladu sa sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Da bi ostvario pravo na priznavanje radne i stručne prakse u izbornom programu student je dužan da priloži propisani Dnevnik rada o obavljenoj stručnoj/radnoj, kliničkoj i laboratorijskoj praksi koji je popunjen i ovjeren na propisani način. Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate praktičnog i stručnog rada, ukoliko je to zbog karaktera radne i stručne prakse moguće.

Član 76.

Učešće u **naučno-istraživačkim odn. stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad** predstavljaju izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu, ukoliko je učešće verifikovano od strane nadležnog mentora odn. rukovodioca istraživačkog projekta, i ukoliko je potkrepljeno propisanim Izvještajem o učešću u stručnom ili naučno-istraživačkom projektu, odn. Planom i programom istraživanja i periodičnim izvještajima za vlastita istraživanja.

Student takođe prilaže i ostale dokumente, publikacije i/ili radne proizvode kojima dokazuje kvalitet i rezultate naučno-istraživačkog odn. stručnog projekta, ukoliko je to zbog karaktera projekta moguće.

Član 77.

Inovacije i patenti, tehnička rješenja i realizacija objekata koji su zvanično priznati odn. certificirani i za koje je odgovarajućim dokumentima dokazano autorstvo odn. koautorstvo mogu da budu izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu ukoliko su verifikovani od strane nadležnog profesora odn. mentora.

Član 78.

Mentorstvo završnih radova i članstvo u komisijama za odbranu završnih radova može u slučaju potrebe da se boduje u sistemu ECTS u skladu sa odredbama ovog pravilnika i Pravilnika o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Član 79.

Ostale akademske aktivnosti koje su rezultat realnog i prepoznatljivog akademskog

rada i koje su relevantne za studijski program odn. za budući naučni, stručni i profesionalni status studenta ili akademskog radnika mogu da se boduju u ECTS sistemu kredit-bodova. Ove aktivnosti obuhvataju ali se ne iscrpljuju uredništvom naučnih ili stručnih časopisa i zbornika, članstvom u naučnim odborima naučnih ili stručnih skupova, recenzijom univerzitetskih udžbenika i objavljenih radova, članstvom u stručnim komisijama, objavljenim ekspertizama i studijama, suptilnim prevodima, naučnim polemikama, hrestomatijama, esejima i traktatima.

Član 80.

ECTS kredit-bodovi za istraživačke i dopunske aktivnosti studenata dodjeljuju se prema sljedećoj tabeli:

Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
A/ Odbranjeni i objavljeni radovi				
Naučna knjiga i monografija	R10	Istaknuta naučna knjiga i monografija međunarodnog značaja	R11	25
		Naučna knjiga i monografija međunarodnog značaja	R12	18
		Naučna knjiga i monografija nacionalnog značaja	R13	12
Poglavlje u naučnoj knjizi: Pregledni članak	R20	Poglavlje u istaknutoj naučnoj knjizi međunarodnog značaja; Pregledni članak u vodećem časopisu međunarodnog značaja, u vodećem tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u vodećoj ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima međunarodnog značaja (kategorija R51)	R21	12
		Poglavlje u knjizi međunarodnog značaja; Pregledni članak u časopisu međunarodnog značaja, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima međunarodnog značaja (kategorija R52)	R22	8
		Poglavlje u knjizi nacionalnog značaja; Pregledni članak u vodećem časopisu nacionalnog značaja, u tematskom zborniku radova, u monografiji, ili u ediciji posvećenoj određenim naučnim oblastima nacionalnog značaja (kategorija R61)	R23	5
Objavljen rad međunarodnog značaja	R50	Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u časopisu s faktorom uticaja (impact factor) jednakim ili većim od 0,500 i indeksiranom u bazama podataka Science Citation Index (SCI) – Expanded i Current Contents (CC), ili drugim indeksiranim bazama (SSC lista, AHC lista i WOS lista);	-	45

Panevropski **"APEIRON"** univerzitet

		Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u časopisu s faktorom uticaja manjim od 0,500 i indeksiranom u bazama podataka Science Citation Index (SCI) – Expanded i Current Contents (CC), ili drugim indeksiranim bazama (SSC lista, AHC lista i WOS lista)	-	30
		Rad objavljen u vodećem časopisu međunarodnog značaja	R51	12
		Rad objavljen u časopisu međunarodnog značaja	R52	8
Objavljen rad nacionalnog značaja	R60	Naučni rad iz naučnog područja disertacije u časopisu indeksiranom u drugim sekundarnim publikacijama		15
		Rad objavljen u vodećem časopisu nacionalnog značaja	R61	5
		Rad objavljen u časopisu nacionalnog značaja	R62	4
Rad objavljen u zborniku radova instituta (fakulteta) i stručni rad	R90	Rad štampan u cjelini sa recenzijom	R91	3
		Rad štampan u cjelini bez recenzije	R92	2
		Stručni rad urađen za potrebe naručioca prema ugovoru	R93	1
Udžbenik, zbirka zadataka, praktikum i slično	R100	Univerzitetski udžbenik sa recenzijom	R101	12
		Zbirka zadataka sa recenzijom	R102	8
		Ostali udžbenici	R103	5
		Skripta/Praktikum	R104	3
Odbranjen seminarski rad pred akademskim		Seminarski radovi koji su predmet vrednovanja i dodjele ECTS kredit-bodova moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i	-	3
Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
auditorijem		zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada"		

Panevropski **"APEIRON"** univerzitet

Odbranjen pristupni rad pred komisijom i usvojen na Vijeću za postdiplomske i doktorske studije		Pristupni rad doktorske teze	-	8
B/ Učešće na naučnim ili stručnim skupovima sa ili bez prezentovanja radova				
Rad prezentovan na skupu međunarodnog značaja objavljen u međunarodnom zborniku	R50	Naučni rad iz naučnog područja disertacije objavljen u zbornicima radova s međunarodnih naučnih skupova zastupljenim u SCI Proceedings i/ili CC Proceedings	-	9
		Plenarno predavanje po pozivu na skupu međunarodnog značaja štampano u cjelini (međunarodni zbornik)	R53	8
		Rad saopšten na skupu međunarodnog značaja štampan u cjelini (međunarodni zbornik)	R54	5
Rad prezentovan na skupu nacionalnog značaja objavljen u nacionalnom zborniku	R60	Naučni rad iz naučnog područja disertacije prezentovan na domaćem naučnom skupu i objavljen u zborniku		6
		Uvodno izlaganje na skupu nacionalnog značaja štampano u cjelini (zbornik)	R63	4
		Rad saopšten na skupu nacionalnog značaja štampan u cjelini (zbornik)	R64	3
Rad objavljen u izvodu	R70	Plenarno predavanje na skupu međunarodnog značaja štampano u izvodu	R71	4
		Rad saopšten na skupu međunarodnog značaja štampan u izvodu	R72	3
		Rad saopšten na skupu nacionalnog značaja štampan u izvodu	R73	2
Prisustvovanje naučnim ili		Prisustvovanje međunarodnom naučnom skupu bez prezentovanog rada	-	4
Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
stručnim skupovima bez		Prisustvovanje nacionalnom naučnom skupu bez prezentovanog rada	-	3
		Prisustvovanje stručnom skupu	-	2

Panevropski **"APEIRON"** univerzitet

prezentovanja rada i kursevima cjeloživotnog učenja i usavršavanja		Prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u inostranstvu	-	4
		Prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u zemlji	-	3
C/ Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima odn. vlastiti istraživački rad				
Rad na projektu	R300	Rukovođenje projektom međunarodnog značaja	R301	10
		Rukovođenje projektom nacionalnog značaja	R302	6
		Rukovođenje potprojektom međunarodnog značaja	R303	4
		Rukovođenje potprojektom nacionalnog značaja	R304	2
		Učešće u izradi projekta	R305	4
		Nadzor nad izvođenjem projekta međunarodnog značaja	R306	3
		Nadzor nad izvođenjem projekta nacionalnog značaja	R307	1
		Recenzija projekta projekta međunarodnog značaja	R308	4
		Recenzija projekta nacionalnog značaja	R309	2
		Ekspertni ili istraživački rad u okviru projekta		
Bodovanje se vrši na osnovu vrednovanja obima rada na projektu i pozicije u okviru projekta	-		3-6	
Vlastiti samostalni istraživački projekat		Istraživački projekat magistarskog/master rada sa planom i programom istraživanja ECTS bodovi se realizuju postupno sa usvajanjem periodičnih izvještaja o realizaciji plana i programa istraživanja na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta.		10-30
		Istraživački projekat doktorske dizertacije sa planom i programom istraživanja ECTS bodovi se realizuju postupno sa usvajanjem periodičnih izvještaja o realizaciji plana i programa istraživanja na Vijeću za postdiplomske i doktorske studije.		15-45
D/ Radna, stručna, klinička i laboratorijska praksa				
Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
Profesionalna ili studentska		Profesionalna radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa		3-6
		Studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u zemlji		3-5

radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u zemlji ili u inostranstvu i volonterski rad		Studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa u inostranstvu		3-6
		Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave		4
E/ Autorstvo u inovacijama i patentima				
Tehnička rješenja	R30	Novi proizvod ili tehnologija uvedeni u proizvodnju, priznati programski sistem, nove genetske probe međunarodnog značaja (uz dokaz), novo rješenje makroekonomskog problema, recenzovano i prihvaćeno na međunarodnom nivou (uz dokaz)	R31	10
		Bitno poboljšani postojeći proizvod i tehnologija (uz dokaz), dostignuće u tehničkim naukama u zemlji (uz dokaz). Novo rješenje makro-ekonomskog problema, recenzovano i prihvaćeno na nacionalnom nivou (uz dokaz)	R32	8
		Prototip, nova metoda; softver, instrument, nova genetska proba, mikroorganizmi (uz dokaz)	R33	5
Patenti i objekti	R40	Prihvaćen patent na međunarodnom nivou	R41	12
		Prihvaćen patent na nacionalnom nivou, nova sorta	R42	8
		Primjena naučnog dostignuća u praksi	R43	6
		Realizacija objekta međunarodnog značaja	R44	10
		Realizacija objekta nacionalnog značaja	R45	5
F/ Mentorstvo i članstvo u komisijama				
Mentorstvo i članstvo u komisijama	R200	Mentorstvo doktorske disertacije	R201	8
		Mentorstvo magistarske teze	R202	4
		Članstvo u komisiji za odbranu doktorske disertacije	R203	2
		Članstvo u komisiji za odbranu magistarske teze	R204	1
Grupa indikatora	R gr.	Vrsta indikatora	R fakt.	ECTS
		Mentorstvo specijalističkog/diplomskog rada	R205	1
G/ Ostale akademske aktivnosti				
Uredništvo i	R400	Glavni i odgovorni urednik naučnog ili stručnog časopisa međunarodnog značaja	R401	8

Panevropski **"APEIRON"** univerzitet

članstvo u naučnim odborima		Glavni i odgovorni urednik naučnog ili stručnog časopisa nacionalnog značaja	R402	4
		Glavni i odgovorni urednik zbornika radova naučnog skupa nacionalnog značaja	R403	4
		Članstvo u naučnom odboru naučnog ili stručnog skupa međunarodnog značaja	R404	2
		Članstvo u naučnom odboru naučnog ili stručnog skupa nacionalnog značaja	R405	1
		Gostujući predavač u inostranstvu	R406	10
		Recenzent univerzitetskog udžbenika	R407	2
		Recenzent objavljenog rada međunarodnog ili nacionalnog značaja	R407	1
		Članstvo u stručnoj komisiji međunarodnog značaja	R408	3
		Članstvo u stručnoj komisiji nacionalnog značaja	R409	2
		Objavljene ekspertize i studije, suptilni prevodi, polemike, hrestomatija, eseji i traktati	R410	2
H/ Završni radovi				
Završni radovi	R80	Odbranjen diplomski rad	-	5-10
		Odbranjen specijalistički rad	-	5-10
		Odbranjena magistarska teza/master rad	R82	10-15
		Odbranjena doktorska disertacija	R81	30
LEGENDA: "R" grupa i faktor su reference na Tabelu koeficijenata naučne kompetentnosti koju donosi Ministarstvo nauke i tehnologije Republike Srpske				

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari putem prisustvovanja naučnim ili stručnim skupovima i seminarima ne može biti veći od 20.

Ukupan broj ECTS bodova koji student ostvari za prisustvovanje kursu cjeloživotnog učenja i usavršavanja u zemlji i/ili inostranstvu ne može biti veći od 20. Kredit-bodovi dobijeni po osnovu **istraživačkih i dopunskih aktivnosti** studenata ne mogu da supstituišu kredit-bodove iz fonda obaveznih predmeta.

Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija

Član 81.

Ispiti u sistemu studiranja na daljinu (*distance learning*) koje organizuje Panevropski univerzitet vrše se prema posebnim procedurama predviđenim za ovaj oblik studiranja koje su definisane u Nastavnom planu i programu i koje su normirane u Pravilniku o

virtuelnim studijama i obrazovanju na daljinu.

Ispiti u sistemu učenja na daljinu za studijske programe koje Panevropski univerzitet organizuje po osnovu Sporazuma sa drugim visokoškolskim ustanovama iz zemlje i inostranstva, obavljaju se u skladu sa pravilima koja su predviđena tim sporazumima, odn. ugovorima o mobilnosti studenata.

Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Panevropski univerzitet ima potpisane Ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, ukoliko se u tim ustanovama organizuje praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa i ukoliko se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva.

Provjere znanja mogu da se vrše i u centrima za podršku u sistemu obrazovanja na daljinu, koji su locirani u drugim licenciranim i akreditovanim visokoškolskim ustanovama sa kojima Panevropski univerzitet ima zaključen Ugovor o akademskoj i naučno-tehničkoj saradnji odn. Ugovore o mobilnosti studenata.

Provjere znanja u sistemu obrazovanja na daljinu mogu da se vrše i u testnim centrima koji su licencirani u sistemu međunarodno priznatih testnih centara, ukoliko su locirani u akreditovanim visokoškolskim ustanovama.

Član 82.

Za sve provjere znanja koje se vrše u sistemu obrazovanja na daljinu primjenom odgovarajućih informaciono-komunikacionih tehnologija moraju da se obezbjede sljedeći opšti uslovi:

- Ispitni sadržaji se emituju isključivo iz sjedišta Panevropskog univerziteta;
- Lokacija na kojoj se održava ispit mora da obezbijedi kontrolisane uslove za održavanje ispita;
- Autentifikacija studenta u sistemu obrazovanja na daljinu mora da obavi putem odgovarajućih sigurnosnih protokola;
- Pozitivna identifikacija studenta od strane kontrolora ispita/proktora vrši se prije pristupa samim ispitnim sadržajima;
- O svim elementima vezanim za određenu ispitnu aktivnost vodi se propisani zapisnik – "*Protokol ispitnih aktivnosti i provjere znanja/postignuća studenta*";

Član 83.

Specifičnosti u sistemu ispita i ocjenjivanja koje su implicirane metodologijom učenja na daljinu ogledaju se u slijedećem:

- ⇒ Univerzitet u sistemu *eLearning*, podržanog sa savremenim ICT – informaciono - komunikacionim tehnologijama primjenjuje **zadatake za samovrednovanje**

stečenog znanja, zadatke za konačno **elektronsko evaluiranje znanja**, te različite **studentske pisane radove**.

Sve zadatke i radove koji su predmet ocjenjivanja, studenti isporučuju profesorima pomoću sistema elektronske pošte ili korištenjem računarskog programa za asistenciju pri provjeri znanja;

- ✦ U organizaciji nastave planirane su i ostale forme rada studenta kao što su: izrada studentskih projekata, seminarskih radova, pisanje eseja, mikro-istraživanja (*npr. istraživanje tržišta ili izvora itd*), obrada studija-slučaja, te više (2 do 3) prolaznih mikro-testova za svaki predmet. Rezultati ostalih formi rada čine dio konačne ocjene studenta. Drugi dio ocjene čine rezultati finalnog ispitnog testa.
- ✦ Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima putem elektronske pošte. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u **diskusionim forumima** i **diskusionim grupama**.
- ✦ Ispit se polaže u vidu testa na računaru na matičnom univerzitetu odn. u registrovanim **područnim centrima za podršku** (*support centers*) koji posjeduju odgovarajuću tehničku (*kompjutersku i telekomunikacionu*) infrastrukturu i u kojima je obezbjeđeno prisustvo ovlaštenih i kvalifikovanih osoba, koje vrše nadzor legitimnosti i legalnosti ispita;
- ✦ Univerzitet u sistemu učenja na daljinu primjenjuje slijedeće modele ispitivanja:

- **Elektronski test** koji se formira iz skupa definisanih i dizajniranih pitanja (*koje definiše i održava isključivo profesor izabran na odnosni predmet*) i koji zadovoljavaju mjerne karakteristike validnosti, relijabilnosti, senzitivnosti i objektivnosti. Skup testnih pitanja/zadataka se formira računarski (*slučajnim izborom iz baze pitanja/zadataka*) tako da se uvažava kriterij zadane distribucije kvantitativnog učešća broja pitanja/zadaka prema relevantnosti pojedinih oblasti/poglavlja gradiva koje se ispituje. Testna pitanja se formiraju na osnovu slučajnog (*random*) izbora kojeg računar određuje u momentu davanja instrukcije za izradu testa što znači da se za svakog studenta formira drugačiji set pitanja. Računar uvažava težinske faktore svakog pitanja, tako da ukupan težinski koeficijent za svakog studenta varira u granicama zadane tolerancije.

Testni zadaci su objektivnog tipa tako da se rezultat zadatka može računarski procesirati (*zadaci višestrukog izbora, unošenje egzaktnih brojevanih rezultata, zadaci višestrukog izbora sa sparivanjem, tačno-netačno, zadaci egzaktnog sređivanja - redosljeda i uspoređivanja*);

Rješavanje testa je vremenski ograničeno/definisano.

Ocjena testa se procesira automatski na osnovu zadanih kvantitativnih kriterija.

- **Kombinovani elektronsko-problemski test** koji pored automatski procesiranih elemenata ima i pitanja/zadataka na koje se odgovara narativno (*tekstualno*). Narativne dijelove testa evaluira i ocjenjuje profesor.

Kao treći izvor ocjene studenta procjenjuju se **kolateralne aktivnosti studenta** analizom ukupnog vremena provedenog u obradi predmeta kao i analizom strukture tog vremena (*vrijeme provedeno u obradi studijskog modula, vrijeme provedeno na forumima, chatu, vrijeme posvećeno istraživanju izvora, vrijeme na video-konferencijama i "download" katalogiziranih predavanja*), obzirom da se sve aktivnosti studenta evidentiraju po dužini i vrsti u odgovarajućoj "log" datoteci. Statistika prolaznih testova takođe predstavlja element procjene kolateralnih aktivnosti studenta.

Struktura ocjene, odražava ukupnu aktivnost studenta na osnovu procjene sva tri izvora: rezultata testiranja, ocjene ostalih formi rada studenta i ocjene kolateralnih aktivnosti studenta.

Član 84.

Studentima se u izuzetnim slučajevima kao dio ispita mogu priznati radno iskustvo i postignuti rezultati u praksi za koji se smatra da je pretpostavljeno znanje koje proizilazi iz radnog i životnog iskustva koje je student postigao bez formalnog obrazovanja.

Odluku o priznavanju studijskog gradiva na osnovu iskustva i postignutih rezultata u praksi donosi Rektor Univerziteta.

9. Prava i obaveze studenata

Član 85.

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program Panevropskog univerziteta.

Ostvarivanje prava i obaveza studenta u nastavnom procesu prati se u okviru semestra putem dnevnika rada i matične knjige.

Student je prilikom upisa u višu godinu studija obavezan da lično dostavi popunjen i potpisan upisni semestralni list za odgovarajuću godinu studija (upisni semestralni list za I, III, V, VII i IX semestar). Potpisan upisni semestralni list je ujedno i formalno pravna izjava studenta da želi da nastavi studij i upiše višu godinu studija. Nakon dostave upisnog semestralnog lista, studentska služba utvrđuje ispunjenost zakonskih i drugih uslova propisanih opštim aktima Univerziteta za upis studenta u višu godinu studija.

Student je dužan da najkasnije sedam dana nakon početka prolaznog semestra tekuće školske godine (semestri II, IV, VI, VIII i X) dostavi popunjen prolazni semestralni list. Student popunjava dio podataka u prolaznom semestralnom listu na osnovu podataka iz studentske knjižice - indeksa i dnevnika rada za pojedine predmete.

Kašnjenje u dostavi prolaznog seminarskog lista ne utiče na akademski status studenta. Student koji nije dostavio prolazni semestralni list ima pravo da pohađa nastavu i polaže sve ispite iz tekuće školske godine

Član 86.

Ukoliko u toku trajanja studija dođe do promjena Nastavnog plana i programa koje su verifikovane na Senatu Panevropskog univerziteta student ima pravo da studij završi prema obavezama iz Nastavnog plana i programa školske godine u kojoj je upisao studij, do isteka roka koji se određuje u dvostrukom broju akademskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.

Student može da završi studij i prema promjenjenom nastavnom planu i programu pod sljedećim uslovima:

- mora da se odgovarajućim podneskom obrati rektoratu univerziteta;
- obavezan je da do kraja školovanja kroz diferencijalni program položi svu razliku ispita prema novom nastavnom planu. Diferencijalni program iz prethodnog stava može da se polaže i u okviru izbornog programa studija.

Član 87.

Status studenta prestaje:

- a) završetkom studijskog programa i dobijanjem stepena za koji se student školuje;
- b) ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija;
- c) kada student ne upiše narednu godinu studija ili ne obnovi upis u istu godinu studija, a ne miruju mu prava i obaveze studenta;
- d) kada student ne obnovi upis u istu godinu studija u propisanom roku, a nemiruju mu prava i obaveze studenta.
- e) izricanjem disciplinske mjere udaljavanja sa studija i prestanka studiranja od strane disciplinskog organa Panevropskog univerziteta.
- f) status redovnog studenta prestaje kada student ne završi studije do istekaroka koji se određuje u dvostrukom broju školskih godina potrebnih za realizaciju studijskog programa.

Student Univerziteta koji produžava studij nakon prekida i pauze u studiranju nastavlja studij po Nastavnom planu i programu koji važi u školskoj godini u kojoj obnavlja studij. Ukoliko je Nastavni plan i program izmijenjen u odnosu na program po kojem je

student studirao prije prekida potrebno je da student položi razliku predmeta koju utvrđuje *Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*

Član 88.

Studentu se na njegov zahtjev odobrava **mirovanje prava i obaveza** u slučaju:

- (a) teže bolesti,
- (b) boravka na stručnoj praksi u trajanju od najmanje tri mjeseca, a najviše godinu dana,
- (c) njege djeteta do godinu dana života,
- (d) održavanja trudnoće,
- (e) vršenja rukovodnih funkcija u studentskom predstavničkom tijelu u trajanju od najviše jednog mandata
- (f) u drugim slučajevima predviđenim opštim aktom visokoškolske ustanove.

Odluku o mirovanju prava i obaveza studenta donosi Rektor univerziteta. U slučaju donošenja odluke o mirovanju prava i obaveza student je obavezan da izmiri školarinu tekuće školske godine u cjelosti, a u narednoj školskoj godini primjenjuje se oslobađanje od plaćanja dijela školarine za obnovljenu godinu prema članu 2.7. Pravila o visini naknade za studiranje i cijeni usluga.

Ukoliko je studentu odobreno mirovanje statusa do kraja zimskog semestra upisane školske godine, a u istoj godini nije konzumirao studij i nema položenih ispita, uplaćeni iznos školarine se priznaje kao dio školarine u narednoj školskoj godini.

Član 89.

Student koji u toku zimskog semestra ne **ispuni sve predispitne obaveze**, može na lični zahtjev nastaviti da pohađa nastavu u ljetnjem semestru, kao i da nadoknadi predispitne obaveze uz naknadu troškova.

Rektor odlučuje o zahtevu studenta i odobrit će mu ispunjavanje zaostalih predispitnih obaveza, pod uslovom da se te obaveze objektivno mogu ispuniti.

Student je obavezan da prije početka ispunjavanja zaostalih predispitnih obaveza podmiri sve redovne troškove školarine kao i vanredne troškove u skladu sa *Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga*.

Član 90.

Student stiče pravo na upis u narednu godinu studija ako je u studijskoj godini u koju je upisan ostvario najmanje 45 ECTS bodova.

Student koji ne ispunio uslov iz stava 1 ovog člana obnavlja tekuću godinu studija i ima pravo da prati nastavu i polaže ispite iz naredne godine studija do broja ECTS bodova

koje je ostvario u prethodnoj godini studija.

Naučno-nastavno vijeće utvrđuje za studenta iz prethodnog stava ovog člana ispite koje može slušati i polagati u narednoj godini studija, o čemu se vodi posebna evidencija. Podaci upisani u evidenciju predmeta iz naredne godine koje je student položio u obnovljenoj godini upisuju se u studentsku knjižicu i matičnu knjigu nakon što student upiše godinu studija za koju je vođena evidencija.

Za obnovljenu godinu student plaća dio školarine u skladu sa Pravilima o visini školarine i cijeni usluga.

Član 91.

Studenti koji su polagali oktobarski ispitni rok dužni su da upišu narednu godinu studija u roku od 15 dana od zadnjeg termina ispita u ovom roku. Nastavnici su dužni da ocjene studente u oktobarskom ispitnom roku i dostave ispitnu dokumentaciju u roku od 7 dana od termina ispita

Član 92.

Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme (semestar ili studijsku godinu) na drugoj visokoškolskoj ustanovi u zemlji ili u inostranstvu posredstvom programa za razmjenu studenata, ili na bazi bilateralnih sporazuma između visokoškolskih ustanova. U skladu sa bilateralnim sporazumom studentu se priznaje ostvareni broj bodova sa visokoškolske ustanove na kojoj je boravio

Studentu iz prethodnog stava se omogućava pripremanje predmeta i polaganje ispita na Panevropskom univerzitetu u sistemu obrazovanja na daljinu što se tehnički realizuje na visokoškolskoj ustanovi sa kojom je Panevropski univerzitet sklopio sporazume o razmjeni i mobilnosti studenta

Član 93.

U toku školovanja student može preći sa **jednog na drugi studijski program** unutar Panevropskog univerziteta o čemu odluku donosi rektor univerziteta.

Student je dužan da položi razliku predmeta između nastavnog plana studijskog programa na kojeg prelazi i studijskog programa na kojem je bio upisan koju utvrđuje **Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa.**

Član 94.

Student koji se ispisuje sa Univerziteta ima pravo na povrat uplaćene školarine prema sljedećim pravilima:

- Povrat uplaćenog iznosa školarine, umanjenog za iznos manipulativnih troškova ako se zahtjev za ispis podnese u roku od mjesec dana od dana početka školske godine;

- Povrat polovine uplaćene školarine, umanjene za iznos manipulativnih troškova ukoliko je student uplatio cjelokupni iznos godišnje školarine a zahtjev za ispis podnese do kraja 1. semestra;

10. Mentorstvo u studiju prvog ciklusa

Član 95.

Da bi se obezbjedila potrebna efikasnost i kredibilitet studija, te da bi se profilisao nastavni plan i program u izbornom programu, plan i program istraživačkih projekta, kao i da bi se definisala i obrazložila tema završnog rada, student može na lični zahtijev da obezbjedi **mentora** prilikom upisa tekuće godine studija.

Član 96.

Zadatak mentora je da zajedno sa studentom pomogne u orijentaciji na studiju, profiliše plan i program svake godine studija u izbornom programu i kod polaganja diferencijalnih predmeta, te da definiše pedagoške i didaktičke specifičnosti izbornog programa, da asistira kod organizacije i izvođenja studija i u dogovoru sa studentom i administrativnim odn. upravnim organima fakulteta i univerziteta planira dopunsku nastavu iz onih nastavnih sadržaja gdje je to neophodno, da koordinira sa nastavnim osobljem izvođenje nastavnih sadržaja izbornog programa, da pruži pomoć u definisanju, organizaciji i izvođenju istraživanja koja su predviđena u okviru studija prvog ciklusa, da pruži studentu odgovarajuća tumačenja opštih akata donesenih na univerzitetu, te da obezbjedi koordinaciju sa komisijama koje su involvirane u raznim fazama studija.

Zadatak mentora je da pruži pomoć studentu u izboru i definisanju teme završnog rada i u analizi kredibiliteta teme, pomoć kod metodološkog profilisanja obrade teme koja je prihvaćena za završni rad, pomoć kod izbora osnovne i pomoćne literature i u selekcionisanju i pronalaženju ostalih izvora potrebnih za uspješno završavanje rada, da vrši reviziju završnog rada po fazama i recenziju gotovog rada i da pripremi studenta za odbranu rada.

Dužnost mentora je takođe u slučaju da se ukaže potreba, pomogne studentu u koncipiranju strukture rada, formulisanju naslova i rješavanju određenih dilema i poteškoća koje se mogu pojaviti prilikom istraživanja ili razrade odabrane tematike. Mentor je dužan da periodično pregleda diplomski rad u fazi izrade, te da studentu daje uputstva za korekciju rada i metodološka uputstva vezana za istraživanje i korištenje izvora.

Mentor je dužan da završeni rad pregleda i mišljenje o gotovosti rada da uputi dekanu fakulteta radi zakazivanja odbrane, u roku od 15 dana od predaje završnog rada.

Član 97.

Mentor može u isto vrijeme imati najviše pet dodjeljenih mentorstva.

Član 98.

Mentor se odabire prvenstveno iz sastava odgovornog nastavnog osoblja Panevropskog univerziteta pod uslovom da posjeduje akademsko zvanje iz naučnog područja studijskog programa kojeg je student upisao. Za mentora se ne može birati nastavnik koji već ima pet tekućih dodjeljenih menorstva.

Mentor može da bude nastavnik kojeg je student predložio u svom zahtjevu,

odgovorni nastavnik za predmet odn. užu načunu oblast u okviru koje se izrađuje završni rad, nastavnik kojeg predloži Rektor univerziteta ili Dekan fakulteta, nastavnik kojeg predloži Vijeće katedre i nastavnik sa druge visokoškolske ustanove sa kojom Panevropski univrzitet ima sklopljen sporazum o akademskoj i naučno-istraživačkoj saradnji ili sporazum o izvođenju zajedničkih studijskih programa, ili sporazum o mobilnosti nastavnog osoblja.

Prioritet u izboru mentora imaju nastavnici koje je predložio student odn. odgovorni nastavnici za užu naučnu oblast u okviru koje se izrađuje završni rad. Prilikom izbora mentora mora se voditi računa o ravnomjernom opterećenju pri dodjeli mentorstva odgovornim nastavnicima Panevropskog univerziteta.

Izuzetno, ukoliko nema raspoloživih nastavnika iz reda odgovornog nastavnog osoblja na Panevropskom univerzitetu, ili zbog obrazloženog zahtjeva kandidata, za mentora se može izabrati nastavnik sa drugih visokoškolskih ustanova koji nije angažovan na Panevropskom univerzitetu, ukoliko zadovoljava opšte uslove za mentorstvo.

Član 99.

Student može da se opredjeli da bira mentora koji će ga pratiti tokom cijelog studija prvog ciklusa odn. samo mentora za izradu završnog rada. Mentor cijelog studija prvog ciklusa je ujedno i mentor završnog rada u završnoj godini studija. Ustanova alimentira rad mentora u studiju prvog ciklusa iz školarine za ovaj vid studija, dok je rad mentora na završnim radovima sastavni dio akademske i radne obaveze nastavnika i alimentira se u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga. Nastavnik koji odbije mentorstvo završnog rada dužan je dati pismeno obrazloženje.

Uz upisnu dokumentaciju završne godine studija, student može da priloži i *Zahtjev za odobravanje teme i imenovanje mentora završnog rada* u kojem se bira uža naučna oblast koja je od značaja za profesionalni profil za koji se student opredijelio, navodi okvirni naziv i sadržaj teme završnog rada, predlaže mentora, predlaže izvore i sadržaj izbornog programa i kandiduje za priznavanje predmete iz studija prvog ciklusa koje je položio na drugim visokoškolskim ustanovama.

Član 100.

Dekan fakulteta upoznaje Nastavno-naučno vijeće fakulteta sa *Zahtjevom za*

imenovanje mentora, zatim sa *Rješenjem komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*, ukoliko je komisija donosila takvo rješenje za studenta o kojem se odlučuje, te upoznaje Vijeće sa ostalim zvaničnim kandidaturama za mentora u skladu sa prethodnim članom ovog Statuta.

Na osnovu uvida u navedenu dokumentaciju i obrazloženja, Nastavno- naučno vijeće fakulteta donosi odluku o izboru **mentora studija prvog ciklusa** za konkretnog studenta i odluku o obaveznom nastavnom programu kandidata.

Izbor mentora na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta mora da se obavi najkasnije 15 dana od dana dostavljanja zahtjeva kandidata.

Izbor **mentora završnog rada**, kao i temu završnog rada odobrava dekan fakulteta svojim rješenjem.

Istim rješenjem dekan imenuje **Komisiju za ocjenu i odbranu završnog rada**, koju čine predsjednik i dva člana od kojih je jedan član ujedno i mentor kandidata, s tim da su najmanje dva člana komisije iz oblasti na koju se odnosi tema specijalističkog rada.

Član 101.

Na odluku o izboru mentora, prigovor mogu da ulože student na kojeg se odnosi odluka, predloženi mentori u postupku, ili bilo koja druga zainteresovana strana. Prigovor se dostavlja Senatu univerziteta koji donosi konačnu odluku.

Sjednici Nastavno-naučnog vijeća na kojoj se odlučuje o mentorstvu mogu da prisustvuju sam student o čijem se zahtjevu odlučuje, kao i predloženi nastavnik.

Član 102.

Ukoliko je student nezadovoljan radom mentora tokom trajanja studija, može da se obrati Senatu Panevropskog univerziteta sa zahtjevom za promjenu mentora.

Član 103.

Student u saradnji sa mentorom studija prvog ciklusa definiše detaljan prijedlog Nastavnog plana i programa mentorskog studija prvog ciklusa koji predstavlja individualizirani i personalizirani plan obrazovnih i istraživačkih aktivnosti i korespondentnih programskih sadržaja.

Plan i program mentorskog studija prvog ciklusa uzima u obzir i rezultate prethodnog formalnog obrazovanja kojeg je student završio, ali i rezultate ostalih obrazovnih i saznanjnih iskustava studenta u okviru neformalnog obrazovanja kojeg je student prošao i praktičnih iskustava i saznanja koja je stekao kroz svoje cjeloživotno radno i stvaralačko angažovanje.

Rezultati prethodnog formalnog i neformalnog obrazovanja, praktičnog iskustva i radnog angažovanja kvantificiraju se u ECTS sistemu kredit- bodova u skladu sa Statutom univerziteta i Pravilnikom o evaluaciji znanja i postignuća studenata.

Uzimajući u obzir kvantificirane rezultate prethodnog formalnog obrazovanja studenta, podjelu na naučne discipline i specifičnosti znanja i vještina u naučnoj oblasti koja po sadržaju obuhvata predloženu temu završnog rada, te potrebna specijalistička znanja i istraživačke aktivnosti, mentor kandidata u saradnji sa kandidatom definišu specifičan Plan i program mentorskog studija prvog ciklusa koji sadrži sljedeće elemente:

- (a) Ciljeve personalnog nastavnog plana i programa studija prvog ciklusa;
- (b) Ishode nastavnog programa sa definisanim opštim kompetencijama koje student treba da dobije nakon savladavanja programa;
- (c) Opis rezultata prethodnog formalnog obrazovanja (sa ECTS kvantifikacijama);
- (d) Jezik (jezici) na kojem (kojima) se izvodi nastava i vrši ocjenjivanje određenog predmeta ili pojedinog studijskog oblika;
- (e) Način procjene rezultata svakog pojedinog obrazovnog oblika i svakog predmeta;
- (f) **Izborni program studenta** sa navođenjem izbornih predmeta i modula, bilo da su izvorni predmeti ili predmeti iz kompatibilnih studijskih programa ili predmeti koji su položeni na drugoj visokoškolskoj ustanovi. Svaki predmet mora da bude kvantificiran u ECTS sistemu bodovanja.
- (g) Detaljna **specifikacija ostalih izvora vrednovanja** sa ECTS kvantifikacijama koji se predlažu za bodovanje u okviru studija prvog ciklusa a koji mogu da sadrže:
 - Seminarski i druge radove studenta planirane da se izrade i odbrane tokom obrade nastavnog programa studija;
 - Prisustvovanje naučnim ili stručnim skupovima bez prezentovanja rada;
 - Prisustvovanje kursevima cjeloživotnog učenja i usavršavanja sa listom neformalnih obrazovnih oblika koje je kandidat prošao tokom cjeloživotnog obrazovanja, a koji su relevantni za studij prvog ciklusa (*sa ECTS kvantifikacijama*);
 - Učešće u naučno-istraživačkim ili stručnim projektima;
 - Profesionalna ili studentska radna, stručna, klinička, ili laboratorijska praksa
 - Uredništvo i članstvo u stručnim ili naučnim odborima
 - Volonterski rad u lokalnoj zajednici ili organima uprave;
 - Opis i vrednovanje radnog i stručnog iskustva i postignutih rezultata u praksi koji su relevantni za studij (*sa ECTS kvantifikacijama*);
- (h) **Plan i program izrade** završnog rada u vidu vremenskog dijagrama toka (gantograma) po fazama i osnovnim metodološkim i didaktičkim aspektima izvođenja studija i istraživanja izvora sa potrebnim vremenom za izvođenje pojedinih oblika istraživanja;
- (i) Druga pitanja od značaja za izvođenje nastavnog programa.

Student u saradnji sa mentorom dužan je da najkasnije 15 dana od dana izbora mentora završi nastavni plan i program iz prethodnog člana i dostavi ga Nastavno-naučnom vijeću fakulteta na usvajanje. Plan i program studija prvog ciklusa može da se izradi za cjelokupni studij ili samo za tekuću godinu studija.

Član 104.

Plan i program mentorskog studija prvog ciklusa za predloženog studenta razmatra i usvaja Nastavno-naučno vijeće fakulteta. Na sjednici vijeća prisustvuju mentor i kandidat koji obrazlažu predloženi plan i program.

Plan i program moraju da se stave na dnevni red Vijeća najkasnije 30 dana od dana izbora mentora

Član 105.

Na osnovu usvojenog personalnog Plana i progama mentorskog studija prvog ciklusa, za svakog studenta ovog studija stručne službe fakulteta i univerziteta planiraju raspored nastavnih, istraživačkih i obrazovnih aktivnosti. Ukoliko se nastava iz personalnog plana i programa studenta izvodi i u okviru drugog studijskog programa prvog ciklusa, ili se izvodi u izbornom programu usvojenom na univerzitetu za tekuću školsku godinu, student se slobodno uključuje u rad interdisciplinarne, multi-departmentanske studentske grupe.

Usvojeni Plan i program mentorskog studija prvog ciklusa realizuje se kroz skup različitih formi rada, angažovanih profesora, kandidata i mentora koje uključuju, ali se ne ograničavaju na redovnu nastavu akreditovog nastavnog programa, instruktivnu i konsultativnu nastavu i seminare, rad u sekcijama, ljetne i zimske kampove, učešće na okruglim stolovima i radionicama, izradu seminarskih i pristupnih radova i referata, naučno istraživačke aktivnosti, te izradu završnog rada.

Član 106.

Nastava na mentorskom studiju prvog ciklusa je interaktivnog, instruktivnog i konsultativnog karaktera. Ispiti iz obaveznih i izbornih predmeta polažu se u skladu sa planiranim oblicima evaluacije iz nastavnog programa predmeta i u skladu sa odredbama Statuta koje definišu i razrađuju sistem evaluacije znanja i postignuća studenata na Panevropskom univerzitetu.

Nastavni i istraživački proces na studijima prvog ciklusa organizuje se u skladu sa Pravilima studija prvog ciklusa i Statuta univerziteta. U izvođenju dijela mentorske nastave mogu učestvovati i istaknuti stručnjaci i naučnici, profesori sa drugih univerziteta u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju i odredbama ovog Statuta.

11. Završni rad studenta

Član 107.

Tokom studija prvog ciklusa student je obavezan da izradi i odbrani sljedeće radove:

📖 Pisane radove tipa Eseja (esej o "programskoj/nastavnoj jedinici znanja", esej "studija slučaja", esej sa podjelom uloga i dr.);

📖 Seminarske radove planirane nastavnim programom studija;

Seminarski radovi kao specifičan oblik samostalnog rada studenta sa temama iz studijskih oblasti upisanog studijskog programa prvog ciklusa koje zadaje nazivni profesor ili mentor mogu da predstavljaju samostalan izvor za sticanje ECTS kredit-bodova u izbornom programu studija prvog ciklusa. Seminarski radovi mogu da predstavljaju i dio kompleksne evaluacije pojedinačnih predmeta planiranih u studijskom programu. Seminarskim radovima studenti proširuju saznanja iz tematskih oblasti rada, utvrđuju metode i tehnike istraživanja odn. korištenja akademskih izvora, te razvijaju akademsku pismenost. Student je obavezan da odbrani seminarski rad pred akademskim auditorijem Univerziteta da bi se rad priznao kao izvor izbornog programa.

Seminarski radovi koji se kandiduju za samostalno vrednovanje u sistemu ECTS moraju zadovoljiti opšte metodološke i naučno-istraživačke kriterije, kriterije akademske pismenosti, standarde korektnog citiranja, te zahtjeve minimalnog "obima rada" i zahtjeve relevantnosti "sadržaja rada" koji se definišu od strane mentora, odn. predmetnog nastavnika prilikom zadavanja teme. Radovi moraju biti izrađeni po propisanoj metodologiji tako da sadržajem odgovaraju zahtjevima teme i da obezbjeđuju najvišu ocjenu ("A-10-odličan/izuzetan", ili "B-9-odličan").

Odgovorni nastavnik može da unaprijed selekcioniše teme ili oblasti iz kojih se mogu raditi seminarski radovi.

📖 Završni rad u završnoj godini studija;

Studenti u trogodišnjem studiju prvog ciklusa i nivoom od 180 ECTS kredit-bodova nisu obavezni da izrade i odbrane završni rad.

Studenti u četverogodišnjem studiju prvog ciklusa i nivoom od 240 ECTS kredit-bodova **obavezni su** da izrade i odbrane završni rad.

Član 108.

Završni rad samostalan rad studenta, koji pod vođstvom, mentora obrađuje zadanu stručnu temu. Svrha završnog rada je da dokaže sposobnost isamostalnost studenta u rješavanju složenih problema primjenom teorijske i praktične metodologije. Student samostalno rješava zadani problem koristeći svasvoja znanja i vještine stečene tokom univerzitetskog studija prvog ciklusa uključujući i sposobnost korištenja stručne literature i drugih izvora

Član 109.

Student stiče pravo da odabere ili definiše temu završnog rada domah nakon upisa završne godine studija.

Student može da radi završni rad iz naučnih oblasti svoga studijskog programa, iz stručnih predmeta koji se izučavaju na Fakultetu ili u okvirima nastavnog predmeta usmjerenja koji su od značaja za obrazovni profil za koji se student opredijelio, pod

uslovom da je tokom studija odslušao i položio taj predmet.

Studentu je omogućeno da aktivno učestvuje u izboru teme svog završnog rada, tako što temu rada može da izabere sa unaprijed objavljene liste tema u okviru odabranog nastavnog predmeta, ili student može samostalno definisati i predložiti temu rada. Student može da definiše temu rada i nakon izbora mentora u saradnji sa mentorom. Prijedlog teme i mentora student dostavlja na odgovarajućem zahtjevu dekanatu fakulteta.

Listu tema završnih radova za studijske programe svakog fakulteta donosi Nastavno-naučno vijeće fakulteta na prijedlog predmetnih nastavnika iz studijskih oblasti fakulteta.

U slučaju da student samostalno definiše i predlaže temu, neophodno je da tema zadovolji kriterije relevantnosti za datu oblast, aktuelnosti, dostupnosti istraživačkih resursa, izvora i vremena za obradu. Tema mora biti precizno definisana, ne smije biti uopštena ali ne smije biti ni preuska i pojedinačna, ne smije biti apstraktna, već konkretna i treba da sadrži aspekt praktične primjenjivosti.

Tema rada može da bude razrada određenog teorijskog pitanja, praktično istraživanje određene pojave ili analiza slučaja iz prakse. Detaljnija uputstva vezana za metodološke aspekte u izboru i obradi teme završnog rada data su u "*Metodologija izrade studentskih i završnih radova Panevropskog univerziteta*".

Član 110.

Pravo na odbranu završnog rada student stiče ako je pismeni dio rada pozitivno ocjenjen od strane mentora. Student je uz zahtjev za odbranu specijalističkog rada dužan da preda u Biblioteku univerziteta pet primjeraka rada koji su propisno ukoričeni i jedan primjerak u elektronskom obliku.

Procedura odbrane diplomskog/specijalističkog rada detaljno je regulisana u *Pravilniku o diplomskom, specijalističkom, pristupnom i master radu*.

Član 111.

Da bi pristupio odbrani rada i time završio upisani studij prvog ciklusa student mora da ispuni sljedeće uslove:

- Student mora da položi sve ispite iz obaveznog i izbornog programa koji su usvojeni na Nastavno-naučnom vijeću fakulteta;
- Student mora da završi i sve ostale obrazovne aktivnosti planirane u svom nastavnom planu i programu studija prvog ciklusa;
- Student mora da završi i sve istraživačke i projektne aktivnosti

planirane kao podrška u izradi završnog rada;

- ☑ Student mora da završi završni rad, sa pozitivnim mišljenjem mentora i da prođe proceduru prijave rada;
- ☑ Student je ispunio sve finansijske obaveze u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;

Član 112.

Mentor studenta, kada ocjeni da je završni rad gotov, dostavlja mišljenje o gotovosti rada i ispunjenosti uslova iz prethodnog člana, zajedno sa završnom verzijom rada Komisiji za odbranu rada i dekanu fakulteta.

Student može i samostalno da uputi **Zahtjev za ocjenu i odbranu rada** sa vlastitom analizom gotovosti rada i ispunjenosti ostalih uslova iz prethodnog člana, zajedno sa završnom verzijom rada, Komisiji za odbranu rada i dekanu fakulteta.

Ukoliko dekan fakulteta i/ili Komisija za odbranu rada imaju primjedbe na završni rad, ili utvrde da nisu ispunjeni ostali uslovi iz prethodnog člana upućuju Izvještaj mentora ili zahtjev kandidata za ocjenu i odbranu rada sa svom pridruženom dokumentacijom, Nastavno-naučnom vijeću fakulteta na donošenje konačne odluke.

Nastavno-naučno vijeće fakulteta može da nalaži Komisiji za odbranu završnog rada da izvrši reviziju statusa završnog rada i istraživanja vezanih za izradu rada. Po osnovu revizionog izvještaja Komisije za odbranu rada, Nastavno-naučno vijeće može da donese akt upozorenja zbog neizvršavanja planiranih aktivnosti, ili da predloži donošenje drugih mjera.

Član 113.

Dekan fakulteta u koordinaciji sa Komisijom za odbranu rada pokreće proceduru i zakazuje termin odbrane rada.

Član 114.

Nastavno-naučno vijeće Fakulteta može odobriti studentu, na njegov zahtjev, **produženje roka** za odbranu završnog rada i zakonskog trajanja studija u završnoj godini iz razloga utvrđenih za mirovanje prava i obaveza studenta, zbog nepovoljnih uslova za izradu rada, zbog odlaska na stručno usavršavanje u inostranstvo, zbog bolesti ili drugih razloga više sile, vrhunskom sportisti zbog obaveza vezanih za takmičenja i iz drugih sličnih razloga.

Vrijeme produženja zakonom utvrđenog roka može da traje dok traju razlozi zbog kojih je rok produžen.

Član 115.

Završni rad se brani pred **Komisijom za odbranu** rada. Odbrana završnog rada je javna, a datum odbrane se objavljuje na oglasnoj tabli i na Internet stranici univerziteta

najmanje **deset dana** prije odbrane.

Na **odbrani završnog rada** kandidat treba da pokaže da vlada materijom iz oblasti u kojoj brani rad, te da obrazloži i odbrani zaključke i saznanja do kojih je došao. Na odbrani rada komisija provjerava samostalnost rada, osnovanost njegovih izlaganja i vrijednost stručnih zaključaka.

Član 116.

Članovi komisije za odbranu rada, biraju između sebe **predsjednika** koji rukovodi zasjedanjem i odbranom.

Odbrani završnog rada prisustvuje i zapisničar koji vodi zapisnik o odbrani rada.

12. Učenje na daljinu i virtuelni studij

Član 117.

Dio nastave na Panevropskom univerzitetu može se organizovati učenjem na daljinu u skladu sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske koje regulišu obrazovanje na daljinu, Standardima za početnu akreditaciju studijskih programa učenja na daljinu i Pravilnikom o studiju obrazovanja na daljinu.

Član 118.

Na Panevropskom univerzitetu primjenjuje se **adaptirani asinhroni model** obrazovanja na daljinu koji je baziran na sljedećim principima:

- ↻ Studenti su slobodni da uče tempom koji im odgovara sa udaljene lokacije (*asinhrona komponenta modela*), ali imaju fiksne rokove u kojima treba da predaju rješenja primljenih i preuzetih zadataka/projekata (*adaptacija modela*);
- ↻ Studenti su na početku akademske godine upoznati sa načinom izvođenja digitalne nastave putem instruktivnog seminara orijentacije na studiju. Svaki student dobija plan nastave, gde se upućuje na medije-izvore znanja, a takođe se upoznaje i sa zadacima koje treba samostalno da izradi i preda na ocenjivanje;
- ↻ Pedagošku bazu obrazovanja na daljinu predstavlja profesionalni softverski

paket sistema upravljanja učenjem na daljinu sa odgovarajućim nastavnim i ostalim obrazovnim sadržajima studijskih programa Panevropskog univerziteta.

- ⇒ Studentima su na raspolaganju štampani i elektronski udžbenici koji pokrivaju cjelokupan sadržaj nastavnog predmeta. Elektronski udžbenik je dostupan u PDF formatu, kao i u hipertekstualnom obliku. Studentima su na raspolaganju prezentacije svih predavanja u formatu elektronske prezentacije, kao i snimljena predavanja koja su dostupna na WEB stranici u zaštićenom modulu učenja na daljinu i putem interaktivne digitalne akademske televizije na internet TV kanalu Panevropskog univerziteta (*Apeiron TV Channel*), kao i na opto- medijima. Studentima su na raspolaganju i udžbenici u formatu audio-knjiga, te predavanja u audio formatu;
- ⇒ Studentima se u sjedištu Panevropskog univerziteta organizuju konsultacije, te fakultativna i instruktivna kontakt-nastava za sve studijske programe i sve predmete, koja se održava svake sedmice u vrijeme vikenda;
- ⇒ Praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa organizuju se u namjenskim ustanovama i organizacijama sa kojima Panevropski univerzitet ima potpisane Ugovore o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji, a čija alokacija odgovara distribuciji boravišta studenata koji studiraju u režimu obrazovanja na daljinu.

Ugovori o poslovno-tehničkoj i akademskoj saradnji definišu potrebnu dokumentacionu i informativnu osnovu za evidenciju i verifikaciju praktičnih nastavnih oblika za studente, a takođe utvrđuju i angažman stručnih saradnika i eksperata na realizaciji ciljeva u okviru ovih nastavnih aktivnosti.

Za studente za koje se ne obezbijedi praktična nastava, laboratorijska, klinička, sportska i radna praksa u namjenskim alociranim ustanovama i organizacijama, obezbijedena je realizacija ovih programskih aktivnosti u kondenzovanom obliku u ustanovama iz sjedišta Panevropskog univerziteta u okviru namjenskog zimskog i ljetnjeg seminara/kampusa koji se organizuju u trajanju od 7-14 dana.

- ⇒ Studentima koji praktičnu nastavu iz pojedinih predmeta obavljaju ili su obavljali kao dio svoje radne i profesionalne aktivnosti u okviru svoga zaposlenja odn. svoga radnog angažmana, priznat će se praktična nastava iz tih predmeta na osnovu procjene odgovornog nastavnika i dekana fakulteta.
- ⇒ U nastavnom planu definisane su lekcije (*poglavlja*) iz elektronskog udžbenika prema rasporedu nastave (*za svaku radnu nedelju predviđena je programiran broj lekcija*). Kada je potrebno, studenti se upućuju i na jedan ili više klasičnih udžbenika;
- ⇒ Od studenata se očekuje da studentske zadatke/projekte (*koji se daju dva puta*

u semestru) urade prema programiranom rasporedu (na vrijeme) i predaju elektronskom poštom. Studentski zadaci/projekti se evaluiraju, prihvataju i ocjenjuju, vraćaju na doradu sa komentarima profesora ili prihvataju i komentarišu, a studenti se obavještavaju o rezultatima. Rješenja studentskih zadataka postavljaju se u diskusione grupe.

- ⇒ Studenti imaju mogućnost da međusobno razmjenjuju znanja i postavljaju pitanja (diskusiona grupa, kolaborativno učenje i elektronska pošta).
- ⇒ Samostalni studentski projekti se izrađuju uz pomoć mentora. Studentski radovi (osim završnih radova) se publikuju na VEB portalu Univerziteta i dostupni su za pregled ostalim studentima i javnosti.

Član 119.

Studenti posredstvom lokalne mreže sa univerziteta ili putem Interneta pristupaju svim edukacionim sadržajima sa udaljenih lokacija po principu **24/7** (*sedam dana nedeljno, 24 časa na dan*) koji su strukturirani tako da omogućavaju:

- Pristup digitalizovanim nastavnim sadržajima kroz auditivne medije, vizuelne medije, tekstualne medije i animirane lekcije;
- Pristup predavanjima profesora sa udaljenih lokacija kroz on-line *video konferencije sa više učesnika i kroz asinhroni pristup katalogiziranim predavanjima na računarskom serveru Univerziteta primjenom metoda VoD – Video on Demand*;
- Zajednički rad studenata/učenika na vježbama, na projektima i kroz konsultacije uz korištenje telekomunikacionih medija i internet tehnologije.

Na Univerzitetu je obezbeđena "**on-line**" **video komunikacija** ne samo za izabrana predavanja profesora već i za video-konferencije (*telekonferencing*) kojima će biti podržana promotivna predavanja gostujućih profesora, diskusioni paneli u okviru tzv. VIP-panela i business okruglih stolova.

Član 120.

Primjena **kompjuterski podržanog učenja** podrazumjeva da studenti posjeduju računar odgovarajućih performansi, da imaju neposredan pristup internetu odn. odgovarajuća telekomunikaciona sredstva, koja obezbeđuju učenje na daljinu, da na računaru imaju instalisan odgovarajući sistemski i komercijalni softver i odgovarajuće module softvera za podršku učenju na daljinu (*Learning management softvera*)

Kompjuterski podržano učenje i obrazovanje na daljinu takođe podrazumjevaju da studenti posjeduju minimum prethodnih i neophodnih znanja i vještina potrebnih za efektno korištenje primjenjenih kompjuterskih i telekomunikacionih tehnologija. Za studente koji ne posjeduju ova znanja i vještine organizuje se na početku školske godine seminar orijentacije na studiju

Član 121.

Nastava u sistemu obrazovanja na daljinu je organizovana na slijedećim principima:

1. Primjenjuju se u cjelosti licencirani nastavni plan i program redovnih studija sa istom procjenom opterećenja predmeta;
2. Evidencija studenata i ispita se vrši u skladu sa postojećom organizacijom Univerziteta i propisima o vođenju dokumentacije;
3. Studenti u studiju obrazovanja na daljinu stižu identične diplome kao studenti na redovnim studijskim programima;
4. Studenti mogu da slušaju teorijsku nastavu i putem on-line prenosa predavanja ili video-projeckija nastave u više učionica i u odjeljenjima ili preuzimanjem snimljene nastave na WEB stranici učenja na daljinu Panevropskog univerziteta. Studenti mogu da ostvaruju neposredne kontakte sa nastavnicima i saradnicima putem planiranih on-line odn. telekonferensing konsultacija. Studentima se u inicijalnom seminaru orjentacije na studiju u neposrednom kontaktu sa odgovornim nastavnicima objašnjavaju metodi rada i specifični zahtjevi učenja na daljinu, literatura, programski sadržaji i način evaluacije znanja
Studenti koji studiraju u sistemu obrazovanja na daljinu imaju pravo da učestvuju u nastavnom procesu u vidu fakultativne i instruktivne kontakt-nastave i konsultacija koji se namjenski organizuju u sjedištu Panevropskog univerziteta za sve studijske programe i sve predmete;
5. Studenti polažu ispite u rokovima i terminima koji su planirani i za redovne odn. vanredne studente;
6. Direktne konsultacije sa nastavnikom (*on-line i putem elektronske pošte*) predviđene su prema programiranom rasporedu i dinamikom kao i za ostale studente Univerziteta, ili svakodnevno korišćenjem diskusionog foruma;
7. Studentima su na raspolaganju pitanja za samovrednovanje stečenog znanja i progressa u savladavanju i razumjevanju gradiva te zadaci za vježbu u skladu sa zahtjevima nastavnika, kako bi se što bolje pripremili za ispit;
8. Studentima su na raspolaganju i multimedijalni didaktički materijali kojima se podstiče dinamičnost i motivacija studenata. Ovi materijali su arhivirani na WEB portalu Univerziteta i student im pristupa u bilo koje vrijeme (*24/7 sistem*);
9. U organizaciji nastave planirane su i ostale forme rada studenta čiji rezultati čine dio konačne ocjene studenta a u skladu sa pojedinačnim studijskim programom.
10. Primjenjeni sistem učenja na daljinu omogućava sljedeće asinhronne metode za komunikaciju učesnika u edukativnom procesu:

- ✦ diskusione grupe (*forum*);
- ✦ formiranje baze često postavljenih pitanja (*FAQ – Frequently Asked Questions*);
- ✦ sistem elektronske pošte (*E-mail*);
- ✦ kreiranje panela "*vijesti*" za pojedine predmete;
- ✦ elektronski podsjetnik i kalendar nastave i sljedeće sinhronne metode komunikacije;
- ✦ diskusione "chat" sesije;
- ✦ diskusione "chat" konsultacije;
- ✦ *on-line* videokonferencije.

Član 122.

U okviru podrške sistemu učenja na daljinu Univerzitet obezbjeđuje sljedeće tehnološke opcije:

- ❑ Galerije slika, tehničkih crteža, dijagrama, grafikona i drugih multimedijalnih izvora, koji su transparentni i dostupni studentima putem interneta.
- ❑ Video-klipove, kompjuterske animacije /simulacije i video prezentacije koje su dostupne studentima po istom principu kao i galerije slika;
- ❑ Asinhroni video sadržaji predavanja. jer se sva predavanja na Univerzitetu snimaju, digitaliziraju i katalogiziraju na WEB- računarskom serveru Univerziteta i dostupna su studentima u bilo koje vrijeme (*asinhroni model*) putem autorizovanog pristupa WEB portalu Univerziteta na Internetu ili u lokalnoj računarskoj mreži Univerziteta.
- ❑ Sinhroni video sadržaji (*teleconferencing*) koji se prema usvojenom planu organizuju tokom semestra u okviru svakog predmeta u vidu *on-line* videokonferencija.
- ❑ Pored knjiga, priručnika i skripti u elektronskom obliku, studentima će biti na raspolaganju u elektronskom obliku svi normativni akti Univerziteta, nastavni planovi i rasporedi, te katalogizirani studentski radovi odn. projekti (osim završnih radova).
Elektronski udžbenici su publikovani na WEB računarskom portalu Univerziteta u hipertekstualnom obliku koji obezbjeđuje neposrednu interakciju studenta sa nastavnim sadržajima i drugim izvorima, i iniciraju istraživačke aktivnosti studenta u toku savladavanja nastavnog sadržaja.
- ❑ Studentima su na raspolaganju i liste neophodnih dokumenata za čitanje, kao i sve ostale knjige odn. literatura u elektronskom obliku za koje je Univerzitet pribavio autorska prava. Knjige dostupne putem interneta koje su u javnom vlasništvu su referencirane u vidu linkova na WEB portalu

DL-servera.

Univerzitet je pretplaćen na određen broj elektronskih izdanja časopisa kao i za pristup bibliotekama elektronskih izdanja, za koje se pristup naplaćuje.

13. Naučna djelatnost Panevropskog univerziteta "APEIRON"

Član 123.

Naučno-istraživačka djelatnost obuhvata fundamentalna, aplikativna, razvojna i ekspertna istraživanja.

Naučnu djelatnost Panevropski univerzitet obavlja u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkoj djelatnosti, godišnjim i dugoročnim programima naučnih istraživanja.

Programom naučnih istraživanja utvrđuju se pojedinačni projekti i programi istraživanja, naučni zadaci, vrijeme trajanja istraživanja, metodi istraživanja i sastav timova po oblastima nauke.

Programom naučnih istraživanja obezbjeđuju se uslovi za osposobljavanje kadrova za naučna istraživanja i uključivanje naučnog podmlatka u naučni rad. Naučno-nastavni i naučno-istraživački rad su ravnopravne djelatnosti Panevropskog univerziteta.

Član 124.

Godišnjim programom istraživanja konkretizuje se ostvarivanje dugoročnog programa istraživanja u kalendarskoj godini. Dugoročni program se izrađuje po pravilu za petogodišnji period.

Izvještaj o realizaciji i rezultatima godišnjeg programa istraživanja usvaja Senat Panevropskog univerziteta.

Član 125.

Naučna istraživanja ostvaruju se kroz individualni i timski rad nastavnika i istraživača na univerzitetu, u okvirima studija drugog i trećeg ciklusa ili u okvirima Instituta odn. drugih specijaliziranih naučno-istraživačkih organizacionih jedinica Panevropskog univerziteta.

U **istraživačke timove** mogu da se uključe i naučni radnici izvan Panevropskog univerziteta, stručnjaci iz prakse, kao i naučni radnici sa drugih univerziteta i naučnih ustanova iz zemlje i inostranstva.

U istraživačkim aktivnostima se angažuju i studenti prvog i drugog ciklusa Univerziteta.

Član 126.

U okviru naučne djelatnosti, Senat Panevropskog univerziteta:

- 📖 prati razvoj nauke i usklađuje programe studija sa naučnim dostignućima;
- 📖 podstiče razvoj studenata talentovanih za naučno-istraživački rad;
- 📖 ostvaruje i podstiče naučnu saradnju u zemlji i inostranstvu;
- 📖 stara se o obezbjeđenju opreme i naučno informativne dokumentacije;
- 📖 donosi odluku o organizovanju naučnih skupova;
- 📖 preuzima druge mjere i aktivnosti za sistematsko unapređivanje naučno-istraživačkog rada;
- 📖 obavlja i druge poslove u vezi sa ostvarivanjem naučne djelatnosti Panevropskog univerziteta.

Član 127.

Radi podsticanja naučno-istraživačke djelatnosti na Panevropskom univerzitetu:

- ☑ organizuju se međunarodne i nacionalne naučne konferencije i drugi naučni i stručni skupovi, kao i
- ☑ univerzitet izdaje naučne časopise iz naučnih oblasti svoje matičnosti u skladu sa Pravilnikom o publikovanju naučnih publikacija Ministarstva nauke i tehnologije i Pravilima o radu Centra za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta.

Član 128.

Naučnoistraživački poslovi koji su u funkciji podizanja kvaliteta izvođenja nastave bilo u praktičnom ili teorijskom obliku na Panevropskom univerzitetu su:

- ☑ stalno stručno i naučno usavršavanje;
- ☑ praćenje domaće i strane literature;
- ☑ pisanje udžbenika, priručnika, skripti i druge literature za potrebe studenata;
- ☑ objavljivanje naučnih i stručnih radova;
- ☑ učestvovanje u radu na naučno-istraživačkim i razvojnim projektima;
- ☑ razvijanje laboratorija, kao i projektovanje laboratorijskih instalacija i uređaja;
- ☑ učešće u komisijama za izbor nastavnika i saradnika, i dr.

III ZAŠTITA PRAVA STUDENATA I ODGOVORNOST STUDENATA

Član 129.

Status studenta stiče se upisom na odgovarajući studijski program na Panevropskom univerzitetu.

Studenti koji su primljeni i upisani na Panevropskom univerzitetu ulaze u **ugovorni**

odnos sa Univerzitetom u kojem se detaljno definišu prava i obaveze studenata i univerziteta.

Član 130.

Studenti Panevropskog univerziteta uživaju **slobodu govora, organizacije i okupljanja** u skladu sa zakonom i imaju pravo da ispituju i testiraju primljeno znanje i da nude nove ideje i kontroverzna ili nepopularna mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa, ili gubitka drugih privilegija koje uživaju u okviru Univerziteta.

Studenti imaju prava da koriste sve prostore sistema Panevropskog univerziteta namjenjene za specifične vrste rada i aktivnosti studenata, i da učestvuju u svim vidovima nastavnih, van-nastavnih, izbornih, fakultativnih i slobodnih aktivnosti studenata bez obzira na status aktivnog studenta, tip i vrstu studija koji je student upisao.

Studenti imaju pravo da učestvuju u naučno-istraživačkom radu i na stručnim projektima Panevropskog univerziteta. Uslovi i način uključivanja studenata u istraživačkim i stručnim aktivnostima regulišu se posebnim aktom koji donosi Senat univerziteta.

Studenti imaju pravo da ostvaruju studij u svim organizacionim jedinicama za ostvarivanje obrazovnih i drugih edukativnih djelatnosti Panevropskog univerziteta (*fakulteti i/ili studijski programi, instituti, katedre, odjeljenja- filijale i strukovne akademije*), te da učestvuju u radu funkcionalnih jedinica (*biblioteka, laboratorija za informaciono-komunikacione tehnologije i učenje na daljinu, ostali kabineti i laboratorije, centar za izdavačku djelatnost, business inkubacioni centar, business klub, centar za vođenje karijere, centar za odnose sa javnošću, sportski centar univerziteta*), u skladu sa Poslovnica i pravilima o radu tih organizacionih jedinica.

Studenti imaju pravo da Senatu Panevropskog univerziteta **podnose prigovore** i prijedloge koji se odnose na kvalitet nastavnog procesa, na organizaciju i način izvođenja nastave, te na povredu bilo kojih specifičnih i opštih prava koja proizilaze iz njihovog statusa.

Senat univerziteta dužan je da razmotri prigovore, odnosno prijedloge iz stava 1. ovog člana i pismeno obavjesti podnosioca prigovora o svom stavu u roku koji ne može biti duži od 30 dana.

Student ima pravo na blagovremeno i tačno informisanje o svim pitanjima koja se odnose na studij, da učestvuje u evaluaciji i unapređenju sistema obezbjeđenja kvaliteta visokoškolske ustanove, da učestvuje na izborima za studentska predstavnička tijela u skladu sa propisima kojima se uređuje studentsko organizovanje.

Student kontinuirano svake školske godine i/ili nakon završene obrade svakog predmeta vrši ocjenjivanje kvaliteta svojih studijskih programa, nastave i uslova rada putem anketa u skladu sa procedurama za obezbjeđenje kvaliteta visokoškolske ustanove i kriterijumima samovrednovanja

Svi studenti su obavezni da učestvuju u anketiranju motivacionih i marketinških faktora upisa na Panevropski univerzitet, ocjenjivanju studijskog programa i organizacije studija, ocjenjivanju predmeta i akademskog osoblja, vrednovanju rada službi, ustanove i opštih uslova studiranja i perspektiva nastavka školovanja i izgradnju karijere (sa procjenom ostvarenih opštih kompetencija)

Član 131.

Učesnik konkursa na jedan od oblika studija Panevropskog univerziteta može podnijeti **prigovor na redoslijed kandidata** za upis u prvu godinu studija. Prigovor se podnosi Rektor Panevropskog univerziteta u roku od dva dana od dana objavljivanja liste na oglasnoj tabli Panevropskog univerziteta. Po prigovoru učesnika konkursa Rektor donosi odluku u roku od tri dana od dana prijema prigovora. U roku od tri dana po prijemu rješenja učesnik konkursa može podnijeti prigovor Upravnom odboru Panevropskog univerziteta. Upravni odbor Panevropskog univerziteta rješava po žalbi u roku od 3 dana od dana prijema žalbe. Rješenje Upravnog odbora je konačno.

Član 132.

Student može podnijeti prigovor odn. podnesak neposredno Rektor Panevropskog univerziteta:

- na ocjenu dobijenu na ispitu ako smatra da ispit nije obavljen u skladu sa Zakonom i ovim Statutom;
- na akt kojim mu nije dozvoljen upis u narednu godinu studija, ako smatra da isti nije donijet u skladu sa Zakonom i ovim Statutom.
- zahtjev za mirovanje prava i obaveza u slučaju teže bolesti, upućivanja na stručnu praksu, njege djeteta do godinu dana, održavanja trudnoće i u drugim slučajevima u kojima se ocjeni opravdanost

Student podnosi prigovor Rektor Panevropskog univerziteta u roku od tri dana od dana saopštenja ocjene, odnosno prijema akta iz stava 1. ovog člana.

Rektor donosi rješenje po prigovoru studenta u roku od pet dana od dana prijema prigovora odn. donosi rješenje o podnesku u roku od 10 dana od dana prijema podneska.

Univerzitet odnosno organizacione jedinice univerziteta postupaju po Zakonu o upravnom postupku kada rješavaju o pojedinačnim pravima i obavezama studenata.

Član 133.

Studenti upisani na Panevropskom univerzitetu imaju obaveze da:

- ✎ prisustvuju predavanjima, vježbama, seminarima i drugim oblicima nastave organizovanim u okvirima predmeta studijskog programa, u skladu sa njihovim statusom,
- ✎ se pridržavaju pravila koja je ustanovila visokoškolska ustanova,

- ↻ ukazuju dužno poštovanje prema pravima osoblja i drugih studenata
- ↻ ukazuju dužnu i punu pažnju svom studiju i učestvuju u akademskim aktivnostima.

Član 134.

Student odgovara za povredu obaveze u skladu sa *Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata* kojim se pružaju pravični i nepristrasni mehanizmi rješavanja disciplinskih pitanja.

Za lakše povrede obaveza studenata izriče se disciplinska mjera "*opomena*" ili "*ukor*", a za teže povrede obaveza studenata izriče se disciplinska mjera "*strogog ukora*" ili "*isključenja*" sa Panevropskog univerziteta. Isključenje može trajati najduže do jedne godine.

Disciplinski postupak se ne može pokrenuti po isteku šest meseci od dana saznanja za povredu obaveze i učinioca, odnosno dvanaest meseci od dana kada je povreda učinjena. Student odgovara za povredu obaveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena opštim aktom visokoškolske ustanove.

Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti studenata utvrđuju se lakše i teže povrede obaveza studenata i disciplinski organi i propisuje se disciplinski postupak za utvrđivanje odgovornosti.

IV PRIZNAVANJE STRANIH VISOKOŠKOLSKIH ISPRAVA

Član 135.

Panevropski univerzitet vrši priznavanje domaće ili strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja imaoca isprave na studiju prvog ciklusa koji se organizuje na univerzitetu iz naučnih oblasti za koje je univerzitet matičan i u skladu sa vrstom studija za koji je registrovan.

U postupku priznavanja domaće ili strane visokoškolske isprave imaocu isprave se utvrđuje pravo na nastavak započetog studija prvog ciklusa odn. pravo na uključivanje u studij prvog ciklusa na studijskim programima organizovanim na Panevropskom univerzitetu.

Član 136.

Postupak priznavanja strane visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja u studiju prvog ciklusa podrazumjeva sljedeće korake:

- vrednovanje stranog studijskog programa radi utvrđivanja pravnog subjektiviteta strane ustanove i pedagoškog legitimiteta ustanove i studijskog programa;
- vrednovanje strane ili domaće visokoškolske isprave radi utvrđivanja autentičnosti isprave;
- utvrđivanje matičnosti stranog studijskog programa koji je pozitivno

- vrednovan, odn. utvrđivanje matičnosti domaćeg studijskog programa;
- ☑ upoređivanje matičnosti stranog ili domaćeg studijskog programa sa odgovarajućim programom Panevropskog univerziteta radi utvrđivanja usklađenosti;
 - ☑ definisanje diferencijalnog programa u slučaju utvrđivanja djelimične matičnosti;
 - ☑ izdavanje odgovarajućeg rješenja.

Član 137.

Da bi se izvršilo vrednovanje stranog ili domaćeg studijskog programa imaloc strane isprave je dužan do dostavi sljedeću dokumentaciju:

- a) ovjerenu fotokopiju diplome, odnosno druge visokoškolske isprave koja ima funkciju diplome;
- b) ovjerenu fotokopiju dodatka diplomu (ukoliko je izdat studentu);
- c) prevod diplome, odnosno prevod druge visokoškolske isprave, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača, za isprave koje nisu izrađene na jednom od službenih jezika u BiH;
- d) prevod dodatka diplomu, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača za dodatak diplomu koji nije izrađen na jednom od službenih jezika u BiH;
- e) original prepisa položenih ispita sa ocjenama izdat od domaće ili strane visokoškolske ustanove, ili njegovu ovjerenu fotokopiju;
- f) prevod prepisa položenih ispita sa ocjenama, ovjeren od strane ovlašćenog sudskog tumača za prepise koji nisu rađeni na jednom od službenih jezika u BiH;
- g) nastavni plan i program studija, odnosno studijski program, bilo original ili sa internet stranice domaće ili strane visokoškolske ustanove;
Sažetak studijskog programa ili nastavnog plana na izvornom (originalnom) jeziku student može odštampati sa internet stranice visokoškolske ustanove, pod uslovom da je na dokumentu jasno naveden link sa kojeg je preuzet, te da je u pitanju program/plan po kojem je student studirao.
- h) prevod nastavnog plana i programa, odnosno studijskog programa, ovjeren od strane sudskog tumača za nastavne planove i programe koji nisu rađeni na jednom od službenih jezika u BiH;
- i) biografiju na jednom od jezika konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, iz koje mora biti vidljiv tok obrazovanja i radno iskustvo;
- j) dokaz o uplati naknade za troškove postupka priznavanja u skladu sa Pravilima o visini naknade za studiranje i cijeni usluga;
- k) ostalu dokumentaciju, po naknadnom zahtjevu Komisije.

Da bi se utvrdio pravni subjektivitet i pedagoški legitimitet ustanove i studijskog programa, stručne službe fakulteta i univerziteta moraju pribaviti odgovarajuće podatke iz izvora dostupnih na internetu, iz međunarodnih javnih baza podataka i javnih registara, ili od *Komisije za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog*

obrazovanja Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske.

Član 138.

Pravni subjektivitet ustanove podrazumjeva utvrđivanje da li je ustanova zvanično sudski registrovana kao pravni subjekt u BiH odn. u zemlji u kojoj ima sjedište prema propisima o pravnom subjektivitetu te zemlje;

Pedagoški legitimitet podrazumjeva utvrđivanje pedagoškog statusa ustanove u sistemu akreditacije i licenciranja visokoškolskih ustanova od strane nadležnih organa, kao i utvrđivanje pozicije koju ustanova ima na osnovu tog statusa u sistemu visokog obrazovanja zemlje.

Utvrđivanje pedagoškog legitimiteta ustanove podrazumjeva prethodno poznavanje sistema visokog obrazovanja zemlje u kojoj ustanova ima sjedište.

Autentičnost visokoškolske isprave podrazumjeva utvrđivanje eventualnog falsifikata isprave koja je predočena kao original odn. kao ovjerena kopija.

Utvrđivanje matičnosti domaćeg ili stranog studijskog programa podrazumjeva utvrđivanje ključnih stručnih i profesionalnih kompetencija diplomiranih studenata na tim ustanovama i utvrđivanje užih naučnih oblasti odn. naučnih polja u okvirima kojih su te kompetencije stečene.

Upoređivanje stepena usklađenosti matičnosti predstavlja utvrđivanje međusobne relacije dva studijska programa u odnosu na njihovu osnovnu matičnost:

- ❑ Studijski programi su međusobno matični ukoliko se stručne i profesionalne kompetencije u obrazovnim ishodima preklapaju više od 60 %, odn. ukoliko oba programa imaju podudarne ključne kompetencije u obrazovnim ishodima.
- ❑ Studijski programi su međusobno djelimično matični ukoliko se stručne i profesionalne kompetencije u obrazovnim ishodima preklapaju više od 40 %, odn. ukoliko oba programa imaju u većem dijelu podudarne ključne kompetencije. Djelimična matičnost može da bude posljedica zastarjelosti nekog od studijskih programa ili usmjerenost na različite obrazovne profile u okviru iste struke.
- ❑ Studijski programi nisu matični ukoliko je preklapanje stručnih i profesionalnih kompetencija studenata manje od 40 %, što je posljedica pozicioniranja tih studijskih programa u različitim širim naučnim oblastima odn. u udaljenim naučnim poljima iste naučne oblasti.

Djelimična matičnost podrazumjeva usklađivanje programa tako što studenti nadoknađuju nedostajuće ključne stručne i profesionalne kompetencije polaganjem diferencijalnog studijskog programa.

Član 139.

Vrednovanje studijskog programa je proces u kojem se na osnovu informacija o visokoškolskoj ustanovi na kojoj se izvodi studijski program i informacija o sistemu obrazovanja u zemlji u kojoj je stečena diploma, utvrđuju ključne kompetencije i ishodi

obrazovanja studijskog programa. U procesu vrednovanja se takođe utvrđuje i vrsta i nivo studija kojeg je student završio, stručni, akademski ili naučni naziv i prava koja ta isprava daje njenom imaoocu u BiH odn. u zemlji u kojoj je stečena, postignuta znanja i vještine, uslovi upisa na studijski program i sadržaj studijskog programa.

Na osnovu saznanja dobijenih vrednovanjem studijskog programa vrši se identifikacija sastava programa u odnosu na uže i šire naučne oblasti koje se izučavaju, kao i druge činjenice od značaja za priznavanje.

Priznavanje strane visokoškolske isprave je proces pronalaženja odgovarajućeg obrazovnog ekvivalenta u sistemu visokog obrazovanja Panevropskog univerziteta sa stanovišta vrste i nivoa studija, kao i sa stanovišta stručne i profesionalne podudarnosti obrazovnih ishoda.

Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje određenog stranog studijskog programa važi za sve naredne slučajeve kada je riječ o istom studijskom programu.

Član 140.

Proces vrednovanja studijskih programa i priznavanja stranih visokoškolskih isprava vrši stalna **Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa** koja se bira na svakom fakultetu Panevropskog univerziteta.

Komisiju za priznavanje ispita i vrednovanje vrednovanje studijskih programa obavlja sljedeće poslove:

- vrši vrednovanje stranih i domaćih studijskih programa;
- utvrđuje matičnost stranih i domaćih studijskih programa;
- vrši upoređivanje matičnosti studijskih programa drugih visoko-školskih ustanova sa odgovarajućim programom Panevropskog univerziteta radi razgraničenja programa na matične, djelimično matične i nematične;
- donosi mišljenje o načinu upisa studenata sa diplomom druge visokoškolske ustanove;
- donosi mišljenje o načinu prelaska studenata sa druge visokoškolske ustanove tokom studija;
- definiše diferencijalni program u prvom i drugom studijskom ciklusu;
- vrši priznavanje stranih visokoškolskih isprava radi nastavka školovanja;
- vrši priznavanje pojedinačnih ispita;
- priprema izdavanje odgovarajućih rješenja za navedene slučajeve.

Član 141.

Komisija za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa utvrđuje pravni subjektivitet ustanove provjerom sudskih registracionih podataka, vjerodostojnost isprave provjerom akreditacije i/ili licenciranja visoko-školske ustanove koja je izdala

tu ispravu u registru licenciranih visokoškolskih ustanova zemlje porijekla, te formalnu ispravnost i valjanost isprave u smislu uočavanja falsifikata.

U postupku upoređivanja matičnosti studijskih programa Panevropskog univerziteta sa programom u okviru kojeg je stečena strana visokoškolska isprava, radi nastavka obrazovanja u studiju prvog ciklusa, Komisija vrši vrednovanje stranih studijskih programa u okvirima kojih je izdana strana visokoškolska isprava te upoređujući ih sa studijskim programima Panevropskog univerziteta utvrđuje postojanje ekvivalentnog programa, kao i stepen usklađenosti programa kroz dodjelu **atributa matičan, djelimično matičan i nematičan**.

Jednom izvršeno pozitivno vrednovanje studijskog programa važi za sve naredne slučajeve.

Član 142.

Dekan fakulteta donosi rješenje o zahtjevu za priznavanje strane visokoškolske isprave na osnovu obrazloženog prijedloga *Komisije za priznavanje ispita i vrednovanje studijskih programa*. Rješenje potpisuju i članovi komisije.

Rješenje o priznavanju visokoškolske isprave radi nastavka obrazovanja sadrži: godinu studija, semestar, položene ispite i izvršene druge školske obaveze na stranjoj visokoškolskoj ustanovi, te stepen i studijski program koji se priznaje na Panevropskom univerzitetu radi nastavka školovanja. Rješenje može da sadrži i diferencijalni program kojeg student mora da završi da bi u produžetku školovanja na Panevropskom univerzitetu stekao diplomu.

Protiv ovog rješenja student može da podnese prigovor Senatu Panevropskog univerziteta u roku od 15 dana od prijema rješenja. Odluka Senata po osnovu prigovora je konačna u upravnom postupku

V Nadležnost organa u studiju prvog ciklusa

Član 143.

Akademsko tijelo Panevropskog univerziteta koji imaju nadležnost u studiju prvog ciklusa su Senat Panevropskog univerziteta, Naučno-nastavno vijeće Fakulteta i Vijeće katedre.

Stručni organi Panevropskog univerziteta koji imaju nadležnost u studiju prvog ciklusa su Direktor, Rektor, Prorektori, Dekan i Upravni odbor.

1. Senat Panevropskog univerziteta

Član 144.

Senat Panevropskog univerziteta je najviše akademsko tijelo Univerziteta, koje ima odgovornost za akademska pitanja rada Univerziteta i koje se kao naučno-stručni organ brine za ostvarivanje razvoja i osnovne edukativne i akademske djelatnosti Univerziteta,

ostvarivanje naučno-istraživačkih funkcija univerziteta i ostvarivanju njegove društvene misije.

Član 145.

Senat Panevropskog univerziteta vrši sljedeće **poslove** koji su vezani za studij prvog ciklusa:

- Donosi statut Panevropskog univerziteta na prijedlog Upravnog odbora univerziteta i nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva za obrazovanje i kulturu Republike Srpske;
- Donosi opšte akte iz akademske oblasti kojima se reguliše studij prvog ciklusa;
- Odlučuje o pitanjima nastavne, naučne i stručne djelatnosti Panevropskog univerziteta;
- Donosi licencirane studijske programe, kao i nastavne planove i programe studija prvog ciklusa po studijskim programima, odsjecima ili smjerovima;
- Usvaja nastavne programe pojedinih predmeta koji se predaju na studiju prvog ciklusa;
- Donosi program naučnih istraživanja Panevropskog univerziteta;
- Najmanje jednom godišnje razmatra izveštaj o ostvarivanju programa naučnih istraživanja koji donosi Univerzitet;
- Odlučuje o kadrovskim, tehničkim i organizacionim uslugama koje Univerzitet pruža u studiju prvog ciklusa u okviru Sporazuma sa drugim akademijama i univerzitetima iz zemlje i inostranstva;
- Donosi odluku o ukupnom broju i rasponu ECTS kredit-bodova i kredit-bodova za transfer na pojedinim predmetima odn. o broju ECTS kredit-bodova za druge aktivnosti studenta koje se vrednuju;
- Rješava prigovore i prijedloge studenata koji se odnose na nastavu i organizaciju nastavnog i obrazovnog procesa;
- Odlučuje kao drugostepeni organ o prigovoru na izbor mentora i o prijedlogu kandidata za promjenom mentora;
- Donosi odluku o ništavosti javnih visokoškolskih isprava;
- Utvrđuje uže nastavno-naučne oblasti na Panevropskom univerzitetu;
- Donosi godišnji plan udžbenika i osnovne literature;
- Daje mišljenje o broju studenata koji se upisuju na studij prvog ciklusa Ministarstvu prosvjete i kulture;
- Utvrđuje mjere za podsticanje razvoja izrazito uspješnih i darovitih studenata;
- Analizira rezultate i preduzima mjere za unapređenje obrazovanja i sprovođenja utvrđene politike;

- Utvrđuje politiku i postupke evaluacije akademskog uspjeha studenata, te analizira vrednovanje nastavnog osoblja, studijskih programa i organizacionih jedinica Univerziteta od strane studenata na osnovu studentskog izjašnjavanja i anketiranja;
- Obezbeđuje primjenu akademskih standarda na Panevropskom univerzitetu i definiše specifična pravila studiranja koja nisu utvrđena opštim aktima;
- Utvrđuje i sprovodi postupke samovrednovanja i ocjene kvaliteta na Panevropskom univerzitetu i analizira rezultate vrednovanja;
- Donosi "*Kodeks akademske etike Panevropskog univerziteta*";
- Utvrđuje odgovorne nastavnike i saradnike prije početka svakog semestra na prijedlog Nastavno-naučnih vijeća Fakulteta;

2. Nastavno-naučno vijeće Fakulteta

Član 146.

Naučno-nastavno vijeće fakulteta je stručni organ fakulteta i ujedno predstavlja **savjetodavno tijelo** Senata Panevropskog univerziteta.

Član 147.

U oblasti studija prvog ciklusa, Nastavno-naučno vijeće fakulteta ima sljedeće ingerencije:

- predlaže plan i program studija;
- imenuje mentore i komisije za odbranu završnih radova u studiju prvog ciklusa;
- donosi listu tema završnih radova za studijske programe fakulteta,
- usvaja individualne planove i programe završne godine studija prvog ciklusa sa predloženim temama završnog rada;
- razmatra periodične izvještaje o realizaciji nastavnog programa kandidata i statusu njegovog završnog rada;
- razmatra periodične izvještaje o izvršenju plana i programa istraživačkog projekta kandidata;
- nalaže Komisiji za odbranu rada da po potrebi izvrši periodičnu reviziju statusa završnog rada i istraživanja vezanih za izradu rada.
- po osnovu revizionog izvještaja Komisije za ocjenu i odbranu rada, donosi akt upozorenja zbog neizvršavanja planiranih aktivnosti, ili donosi druge mjere;

- odlučuje o završnim radovima koji nisu dobili saglasnost od strane komisije za ocjenu i odbranu rada.

Naučno-nastavno vijeće fakulteta razmatra i druga pitanja iz nadležnosti Senata Panevropskog univerziteta vezana za obrazovni i naučni rad kao i pitanja iz djelatnosti Univerziteta i studijskih programa koji su organizovani na Fakultetu, te predlaže donošenje odgovarajućih odluka.

Utvrđuje specifične kriterijume za vrednovanje studijskih programa izjednačavanje obrazovanja i programa stečenog po ranijim propisima i na drugim visokoškolskim ustanovama sa obrazovnim sistemom koji se sprovodi na Panevropskom univerzitetu.

3. Vijeće katedre

Član 148.

Nadležnosti **Vijeće katedre** u studiju prvog ciklusa su sljedeće:

- predlaže nastavni program nastavnih predmeta katedre koji se izvode u studiju prvog ciklusa;
- daje mišljenje o programu naučnih istraživanja i o naučnim radovima u kojima učestvuju nastavnici i saradnici katedre;
- odgovara za uredno obavljanje nastavnog procesa iz oblasti za koje je katedra osnovana;
- organizuje predavanja iz aktuelnih istraživanja svojih članova;
- daje stručna mišljenja organima Panevropskog univerziteta;
- predlaže angažovanje istaknutog stručnjaka odnosno naučnog radnika za ostvarivanje dijela nastave na Panevropskom univerzitetu;
- predlaže mentora u studiju prvog ciklusa i mentora završnih radova;

Vijeće katedre razmatra i druga pitanja iz nadležnosti Senata Panevropskog univerziteta vezana za obrazovanje i naučni rad iz djelatnosti Panevropskog univerziteta za koju je organizovana katedra.

4. Direktor

Član 149.

Direktor je **poslovodni organ** Panevropskog univerziteta. Zajedno sa Rektorom a u okviru svojih nadležnosti utvrđenih zakonom i ovim Statutom rukovodi radom

Panevropskog univerziteta.

Član 150.

U ostvarivanju **funkcije rukovođenja** direktor Univerziteta ima i ingerencije u studiju prvog ciklusa:

- organizuje i rukovodi procesom rada stručnih službi koje su nadležne za stručne, administrativne i tehničke poslove vezane za organizaciju pedagoškog i obrazovnog procesa na studiju prvog ciklusa;
- Samostalno i u konsultacijama sa Rektorom, te u skladu sa Zakonom, Planom poslovanja i Programom razvoja donosi odluke, rješenja i druge zakonske akte i zaključuje ugovore;
- daje pojedinačnu ili zajedničku prokuru uz saglasnost Upravnog odbora;
- Stara se o zakonitosti rada i odgovara za zakonitost rada Univerziteta obustavljajući sve akte Univerziteta od primjene i izvršenja ako su protivni Zakonu, ovom Statutu, opštim aktima i interesu Univerziteta;
- aktivno učestvuje u kreiranju osnova poslovne politike, izrade nacрта programskih, planskih i razvojnih dokumenta i izrade nacрта opštih akata;
- odlučuje o pravima i dužnostima zaposlenih u stručnim službama Univerziteta (o rasporedu i preraspodjeli radnog vremena, o odsustvovanju radnika);
- odlučuje o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti radnika stručnih službi u skladu sa Zakonom i kolektivnim ugovorom;
- donosi organizacione propise i daje uputstva za rad;
- razmatra zakone i akte drugih organa, te na osnovu analize i uvida daje prijedloge i mišljenja;
- obezbjeđuje sprovođenje mjera obezbjeđenja, zaštite autorskih prava i zaštite tajnosti podataka.

5. Rektor

Član 151.

Rektor **rukovodi** radom Panevropskog univerziteta zajedno sa direktorom univerziteta, a u okviru ovlaštenja definisanih Zakonom o visokom obrazovanju i Statutom univerziteta.

Član 152.

Rektor ima sljedeća prava i dužnosti vezane za studij prvog ciklusa:

- razmatra Statut Panevropskog univerziteta;
- odgovara za ostvarivanje obrazovne i naučne djelatnosti i rukovodi stručnim radom na Univerzitetu;
- donosi nastavni plan obaveznih i izbornih predmeta studija prvog ciklusa;

- utvrđuje organizaciju izvođenja nastave u toku školske godine po semestrima;
- donosi odluku o rasporedu obaveznih predmeta u zavisnosti od prethodnog obrazovanja studenta prvog ciklusa;
- rješava zahtjeve za prelazak studenta sa drugog istorodnog fakulteta ili sa jednog na drugi smjer unutar Univerziteta i odlučuje o priznavanju ispita prilikom prelaska sa druge visokoškolske ustanove;
- donosi rješenje o poništavanju ispita u studiju prvog ciklusa na zahtjev studenta;
- odlučuje o zahtjevima i naknadama za ispunjavanje zaostalih predispitnih obaveza u studiju prvog ciklusa;
- odlučuje po prigovorima studenata na upisne liste prvog ciklusa, prigovorima na ocjene i rješenju o prelasku u narednu godinu studija;
- potpisuje svjedočanstva i diplome
- pokreće inicijativu i predlaže rješenja o pitanjima od značaja za studij prvog ciklusa na Panevropskog univerziteta;
- prije početka školske godine odlučuje o smjerovima i usmjerenjima za koje će se u toj školskoj godini držati nastava u studiju prvog ciklusa;

6. Prorektori

Član 153.

Prorektor za nastavu:

- zamjenjuje Rektora u njegovom odsustvu;
- stara se o organizacionim i tehničkim uslovima nastave studija prvog ciklusa;
- koordinira sa studentskom službom, studentima, nastavnicima i saradnicima izvođenje studija prvog ciklusa;
- preduzima mjere radi sprovođenja odluka Senata Panevropskog univerziteta u vezi nastavnog procesa na studiju prvog ciklusa;
- rješava konkretne zahtjeve studenata vezane za nastavu za koje nisu nadležni Rektor i Senat Univerziteta;
- koordinira rad izdavačke djelatnosti vezane za nastavu na studiju prvog ciklusa;

Član 154.

Prorektor za naučni rad i međunarodnu saradnju:

- predlaže način ostvarivanja međunarodne saradnje u studiju prvog ciklusa;
- pomaže Rektor u poslovima vezanim za naučni rad i međunarodnu saradnju Panevropskog univerziteta na studiju prvog ciklusa;

- preduzima mjere radi sprovođenja odluka Senata Panevropskog univerziteta, Rektora i Upravnog odbora u vezi naučnog rada i međunarodne saradnje;
- planira angažovanje studenata prvog ciklusa na naučno-istraživačkim projektima Panevropskog univerziteta;
- koordinira istraživačke projekte studenata prvog ciklusa u okviru njihovih završnih radova;

7. Dekan

Član 155.

Dekan predstavlja fakultet i odgovaran je za akademksa pitanja i zakonitost rada fakulteta.

U oblasti studija prvog ciklusa dekan ima sljedeća ovlaštenja:

- predsjedava sjednicama Nastavno-naučnog vijeća fakulteta;
- planira i razrađuje rasporede akademskog osoblja angažovanog u studiju prvog ciklusa;
- izdaje radne naloge angažovanom akademskom osoblju i stara se o odvijanju nastavno-naučnog procesa u studiju prvog ciklusa;
- Predlaže mentora u mentorskom studiju i studiju prvog ciklusa;
- Odobrava temu završnog rada;
- Pokreće proceduru prijave rada i zakazuje termin odbrane rada;
- Potpisuje rješenja komisije o priznavanju ispita i vrednovanju studijskih programa;

8. Upravni odbor

Član 156.

Upravni odbor obavlja slijedeće poslove koji su vezani za studij prvog ciklusa:

- predlaže nacrt Statuta Panevropskog univerziteta Senatu univerziteta;
- donosi pojedinačna i opšta akta iz svoje nadležnosti vezana za studij prvog ciklusa;
- donosi unutrašnju organizaciju Panevropskog univerziteta i Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji;

- donosi odluku o obrazovanju novih unutrašnjih organizacionih jedinica vezanih za studij prvog ciklusa;
- razmatra nacрте akata koje donose drugi organi i tijela na Univerzitetu a koja su vezana za studij prvog ciklusa;
- donosi Pravila o visini naknade za studiranje i cijeni usluga na studiju prvog ciklusa, i Odluku o visini naknada za studiranje na univerzitetu za svaku školsku godinu;
- usvaja planove razvoja Univerziteta u studiju prvog ciklusa i preduzima mjere za njihovo sprovođenje;
- odlučuje o svim vanrednim zahtjevima korisnika usluga Univerziteta koji direktno utiču na ostvarivanje prihoda Univerziteta;
- prati primjenu opštih akata i stara se o zakonitosti i javnosti rada na Panevropskom univerzitetu;
- kreira osnove poslovne politike i utvrđuje obrazovnu, naučno- istraživačku i razvojno-investicionu politku Panevropskog univerziteta, uključujući i politike vezane za razvoj i izvođenje studija prvog ciklusa;
- rješava po prigovorima o nostrifikaciji javnih isprava iz prethodnog školovanja;

VI IZDAVAČKA DJELATNOST

Član 157.

Na Panevropskom univerzitetu se u obrazovno-naučnom radu na studiju prvog ciklusa koriste osnovni **udžbenici**, pomoćni udžbenici, **skripta** i dopunska literatura:

- 📖 Osnovni udžbenik po pravilu obuhvata najmanje 90% sadržaja predmeta utvrđenih nastavnim planom i programom.
- 📖 Pomoćni udžbenici su: atlasi, dijagrami, literatura - odabrani tekstovi, praktikumi, zbirke zadataka, riječnici i drugi sadržaji kojima se doprinosi ostvarivanju nastavnih planova i programa.
- 📖 Skripta su autorizovana nerecenzirana predavanja koja se, po pravilu, izdaju u slučaju kada ne postoji odgovarajući osnovni udžbenik. Nakon dopune skripte i postupka recenzije skripta može da se nominuje kao standardni univerzitetski udžbenik.
- 📖 Dopunska literatura obezbjeđuje dublji teorijski uvid u naučne oblasti studija prvog ciklusa, te širu stručnu i specijalističku osnovu za profesionalni status studenta, istraživačke aktivnosti i izradu završnog rada.

Na Panevropskom univerzitetu se u obrazovno-naučnom radu koriste takođe i elektronski i multimedijalni nosioci informacija odnosno "*on-line*" metode disemenacije informacija korištenjem Interneta, računarskih i multimedijalnih sredstava.

Član 158.

Panevropski univerzitet odobrava i u skladu sa raspoloživim sredstvima, izdaje osnovne udžbenike, pomoćne udžbenike, skripta i monografije. Sredstva za izdavačku djelatnost se planiraju i obezbjeđuju u okviru godišnjih budžeta Panevropskog univerziteta.

Član 159.

Senat Univerziteta, po potrebi posla, imenuje **Izdavački savjet** na četiri godine iz reda nastavnika i saradnika Panevropskog univerziteta.

Izdavački odbor za publikacije Univerziteta čine: glavni i odgovorni urednik izdavača koji je ujedno i rukovodilac Centra za izdavačku djelatnost Panevropskog univerziteta, od jednog do tri člana iz reda nastavnika i od jednog do dva člana iz reda saradnika koje imenuje Senat Panevropskog univerziteta.

Član 160.

Izdavanje i uređivanje zbornika radova, kao zajedničke publikacije nastavnika, studenata i saradnika Panevropskog univerziteta, uređuje se u skladu sa Zakonom.

Član 161.

Senat Panevropskog univerziteta donosi Godišnji plan kojim utvrđuje vrstu i broj potrebnih osnovnih udžbenika, kao i koji se pomoćni udžbenici i skripta (*u daljem tekstu: udžbenik*) mogu koristiti za ostvarivanje programa studija na univerzitetu.

Za izbor udžbenika odgovoran je predmetni nastavnik.

Uz zahtev za odobravanje udžbenika prilaže se recenzija.

Član 162.

Standarde koje treba da zadovolji udžbenik, način pribavljanja i odobravanja rukopisa za udžbenik, kao i njegovo praćenje i ocjenjivanje utvrđuje Senat posebnim pravilnikom.

Član 163.

Senat Panevropskog univerziteta objavljuje spisak odobrenih udžbenika i priručnika, do 31.maja tekuće godine, koji će se koristiti u studiju prvog ciklusa u narednoj školskoj godini.

VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 164.

Donošenjem ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o studiju prvog ciklusa na Panevropskom univerzitetu br. 1.3-74-20.3/21 od 29.01.2021. godine i izmjene i

dopune Pravilnika o studiju prvog ciklusa na na Panevropskom univerzitetu br. 1.3-74-5/23 od 05.03.2023. godine

Član 165.

Ovaj Pravilnik je objavljen na oglasnoj tabli Panevropskog univerziteta "APEIRON" dana 27.01.2024. godine. Pravilnik stupa na snagu danom objavljivanja na oglasnoj ploči univerziteta.

OVJERA AKTA

Broj protokola:

1.3-39-10.1/24

Datum protokola:

26.01.2024

Oznaka akta:

Datum stupanja:

27.01.2024

Odgovorno lice/potpis:

(1) *ime i prezime*

Sanel Jakupović

titula i zvanje

Prof. dr.

(2) *ime i prezime*

Darko Uremović

titula i zvanje

projekt menadžer za razvoj

potpis

potpis

Funkcija potpisnika:

(1) Rektor

(2) Predsjednik upravnog odbora

Zvanični pečat:

